

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

พงศ์ธร จันพลโท
ผู้อำนวยการโรงเรียน

โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
โรงเรียนวิจิตสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบทของโครงการ ตามตัวชี้วัด ความต้องการ
จำเป็นและความเป็นไปได้ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของ
ผู้เรียน 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามตัวชี้วัด ความเหมาะสมความพร้อมของผู้รับผิดชอบ
โครงการ ความพอเพียงของงบประมาณ และความเหมาะสมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม โครงการ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน 3) ประเมินด้านกระบวนการของ
โครงการ ตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมและการติดตามการจัดกิจกรรม ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อ
เสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน 4) ประเมินผลผลิตของโครงการตามตัวชี้วัดร้อยละของแหล่งเรียนรู้
ที่ได้รับพัฒนา การใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา การมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน การมีนิสัยรักการอ่าน
การมีทักษะทางด้านดนตรี การมีทักษะทางด้านลูกเสือ ความพึงพอใจของนักเรียน ความพึงพอใจของ
ครู ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 562 คน เป็นนักเรียน จำนวน 263 คน ครูผู้สอน จำนวน 44 คน ผู้ปกครอง จำนวน 242 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ และแบบบันทึก จำนวน 3 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่าง ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินประเด็นบริบทของโครงการ

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความต้องการจำเป็น ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความเป็นไปได้ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

2. ผลการประเมินประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของนักเรียน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของครู ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการ มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็นและทุกตัวชี้วัด ผู้บริหารควรดำเนินโครงการนี้ต่อไปเป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น ควรนำผลจากการประเมินบางประเด็นและบางตัวชี้วัด มาใช้เป็นสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบท ความเป็นไปได้ของการบริหารโครงการ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและผู้รับผิดชอบโครงการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำโครงการโดยเฉพาะในการปรับปรุงความเหมาะสมของการบริหารโครงการ การสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง และมีความรู้ความเข้าใจ และการตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ความพอเพียงของอาคารสถานที่ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องประสานความร่วมมือจัดหาอาคารสิ่งก่อสร้างอย่างเพียงพอ และควรนำเทคโนโลยีในการดำเนินงานที่เหมาะสม เพียงพอ และตรงตามความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและคุ้มค่า

3. ผลการประเมินกระบวนการ ห้องคณิตศาสตร์ ห้องภาษาต่างประเทศ และป้ายนิเทศ ที่มีการใช้น้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ครู ผู้รับผิดชอบโครงการควรส่งเสริมนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินโครงการ ตลอดจนการดำเนินโครงการทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

4. ผลการประเมินผลผลิต ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาการมีนิสัยรักการอ่าน ควรที่จะต้องมีการพัฒนาให้มากขึ้นและมีความต่อเนื่อง จึงจะปรากฏผลที่ชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมกันดำเนินการ โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

Title	The evaluation of “the development of the learning resources project” for enhancing Wichitsongkram School students’ curiosity to learn
Researcher	Pongtorn Junponto
Year	2019 - 2020

Executive Summary

The evaluation of “the development of the learning resources project” for enhancing the Wichitsongkram School students’ curiosity to learn had four purposes. 1) to evaluate the context of the project according to school indicators, the needs, and the feasibility of the project. 2) to evaluate the input factors of the project according to school indicators, readiness of project owner, budget, and appropriation of the facilities. 3) to evaluate the process of the project according to indicators in order to hold activities. 4) to evaluate the outcome of the project according to percentage indicators of the learning resources developed, the usage of learning resources, the students’ curiosity, the love of reading, musical abilities, boy scout abilities, and the satisfaction of students, teachers, parents, and the committee of the school.

There were 562 subjects in this study. They were 263 students, 44 teachers, 242 parents, and 13 committee of the school. Data were collected by using 10 five-scaled questionnaires, 2 interview questions, and 3 record forms. The data were analyzed by using average, standard deviation, and different value. The results of the study showed that the overview of the project ranked very highly.

1. The result of the evaluation of the context of the project

The result evaluated according to the needing indicators of the project showed that the project had enhanced the students’ curiosity to learn. The result ranked very highly.

The result evaluated according to the feasibility indicators of the project revealed that the project had enhanced the students’ curiosity to learn. The result ranked very highly.

2. The result of the evaluation of the input factors of the project

The result evaluated according to appropriation indicators of the project owner showed that the project had enhanced the students' curiosity to learn. The result ranked very highly.

The result evaluated according to appropriation of the facilities indicators of the project showed that the project had enhanced the students' curiosity to learn. The result ranked very highly.

The result evaluated according to budget indicators of the project showed that the project had enhanced the students' curiosity to learn. The result ranked very highly.

3. The result of the evaluation of the process aspect of the project

The result evaluated according to percentage of activities of the project showed that the project had enhanced the students' curiosity to learn. The result ranked very highly.

The result evaluated according to percentage of the tracking of the project showed that the project had enhanced the students' curiosity to learn. The result ranked very highly.

4. The result of the evaluation of the outcome of the project

The result evaluated according to percentage of the learning resources developed of the project showed that the project had enhanced the students' curiosity to learn. The result ranked the highest.

The result evaluated according to the students' average of using the learning resources of the project showed that the project had enhanced the students' curiosity to learn. The result ranked the highest.

The result evaluated according to the students' curiosity level of the project showed that students' curiosity level was in medium level before the project had been launched. After the launch of the project, the students' curiosity level had statistically significant increased at 0.01.

The result evaluated according to the students' love of reading aspect of the project showed that the students' love of reading was low before the project

had been launched. After the launch of the project, the students' love of reading had statistically significant increased at 0.01.

The result evaluated according to the students' musical abilities of the project showed that the students' musical abilities were normal before the project had been launched. After the launch of the project, the students' musical abilities had statistically significant increased at 0.01.

The result evaluated according to the students' boy scout abilities of the project showed that the students' boy scout abilities were normal before the project had been launched. After the launch of the project, the students' boy scout abilities had statistically significant increased at 0.01.

The result evaluated according the students' satisfaction of the project showed that the students' satisfaction ranked highly.

The result evaluated according the teachers' satisfaction of the project showed that the teachers' satisfaction ranked highly.

The result evaluated according the parents' satisfaction of the project showed that the parents' satisfaction ranked highly.

The result evaluated according the school committee' satisfaction of the project showed that the school committee' satisfaction ranked highly.

Suggestions

The results of the evaluation of the project showed that all aspects passed above the criteria and indicators. The executive should go on doing this project in order to enhance the efficiency of the project. Therefore, it should be noted that some aspects/indicators should be used as information as follows.

1. The result of the evaluation of the context aspect had the lowest average. Therefore, the executive should reinforce the project owner to take part more in the project. Building a strong teamwork, having more understanding and awareness of the important of the project were also necessary.

2. The result of the evaluation of the input factors showed that the sufficiency of the facilities had the lowest average. Therefore, the executives and teachers along with stakeholders should collaborate more in order to have more facilities. Technology

should also be used to meet the needs of the students, teachers, and practitioners. However, cost effectiveness should not be neglected.

3. The result of the evaluation of the process aspect showed that the math laboratory rooms, foreign language rooms, and information signs were used the least. The result also had the lowest average in all aspects. Therefore, the teachers and the project owners should reinforce more students to use them

4. The result of the evaluation of the outcome aspect showed that the parents' satisfaction about learning resources had the lowest. This pointed out the need to hold activities in order to reinforce students to have the love of reading. Therefore, the executives, teachers, stakeholders should collaborate more and allow parents to have more participation in all activities. Only then, the students' love of reading will be met with the purposes.

กิตติกรรมประกาศ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงจาก นายนันทะ ศรีเจริญโชติ ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนแก้ไขในส่วนข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการประเมิน จนการประเมินโครงการเล่มนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ประเมินรู้สึกซาบซึ้งและเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายชัยยุทธ อินฤทธิพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ที่ให้ข้อเสนอแนะนโยบายการปฏิบัติงานที่มีคุณค่า เพื่อการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ทำให้งานฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ที่มีรายนามดังต่อไปนี้ นายสายัณห์ ไกรนรา อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ นายเกียรติศักดิ์ ปิลวาสน์ อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนสตรีภูเก็ต นางสาวมณิรัตน์ บุญเต็ม ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านถ้ำทองหลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา นายบุญรัฐ หลักแหลม ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสนุ พองศรี ผู้เชี่ยวชาญสาขาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือประเมิน จนกระทั่งการจัดเก็บข้อมูลมีความสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคุณ คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวิจิตสงครามทุกท่าน ที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ช่วยให้งานประเมินโครงการครั้งนี้สำเร็จ และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือการประเมินโครงการในครั้งนี้ ไว้ ณ โอกาสนี้

พงศ์ธร จันพลโท

ผู้ประเมิน

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	ซ
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	3
ความสำคัญของการประเมิน	4
ขอบเขตของการประเมิน	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แหล่งเรียนรู้	11
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	21
การเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน	39
การเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน.....	43
การเสริมสร้างทักษะทางด้านดนตรี.....	57
การเสริมสร้างทักษะทางด้านลูกเสือ.....	60
โครงการและการประเมินโครงการ	69
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน	76
ความพึงพอใจ	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	116
ขอบเขตของการประเมิน	116
ขั้นตอนการประเมินโครงการ.....	117
รูปแบบการประเมินโครงการ	118
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	119
การเก็บรวบรวมข้อมูล	127

	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทที่ 3	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	128
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	131
	ผลการประเมินประเด็นบริบทของโครงการ	132
	ผลการประเมินประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการ	133
	ผลการประเมินประเด็นกระบวนการของโครงการ.....	136
	ผลการประเมินประเด็นผลผลิตของโครงการ	138
	ผลการประเมินโครงการโดยรวมทุกประเด็น ทุกตัวชี้วัดของโครงการ	148
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
	สรุปผลการประเมินโครงการ	149
	การอภิปรายผล	151
	ข้อเสนอแนะ	163
	บรรณานุกรม	165
	ภาคผนวก	176
ก	โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน.....	177
ข	คำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	184
ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบโครงสร้างและเครื่องมือ.....	188
ง	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	191
จ	ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน	194
ฉ	ผลการตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือประเมินโครงการ	196
ช	ผลการหาค่าความเที่ยง (α) ของเครื่องมือประเมินโครงการ	205
ซ	เครื่องมือที่ใช้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	217
ฌ	แบบบันทึกการใช้งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	234
ญ	แบบบันทึกแหล่งเรียนรู้และแบบสรุประดับเฉลี่ยการใช้แหล่งเรียนรู้.....	236
ฎ	ภาพถ่ายกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	240
ฏ	การเผยแพร่ผลงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	261
ฐ	ประวัติผู้ประเมินโครงการ	267

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	116
3.2	กรอบแนวคิดการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน	119
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความต้องการจำเป็น และความเป็นไปได้ ตามความคิดเห็นของครู	132
4.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความเป็นไปได้ ตาม ความคิดเห็นของครู	133
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้า ตัวชี้วัดความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบ.....	133
4.4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้า ตัวชี้วัดความเหมาะสมของอาคารสถานที่	134
4.5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามตัวชี้วัดร้อยละ ของงบประมาณที่ได้รับ	135
4.6	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นกระบวนการของโครงการ ตามตัวชี้วัด ร้อยละของการจัดกิจกรรมตามโครงการ.....	136
4.7	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นกระบวนการของโครงการ ตามตัวชี้วัด ร้อยละของการติดตามการดำเนินการ.....	137
4.8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัด ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	138
4.9	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัด ระดับเฉลี่ยของ นักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา.....	139
4.10	ผลการเปรียบเทียบข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดนักเรียนมี คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน จากแบบสอบถามนักเรียน.....	140
4.11	ผลการเปรียบเทียบข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดนักเรียนมี นิสัยรักการอ่าน จากแบบสอบถามนักเรียน.....	141
4.12	ผลการเปรียบเทียบข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดนักเรียนมี ทักษะทางด้านดนตรี จากแบบสอบถามนักเรียน.....	142
4.13	ผลการเปรียบเทียบข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดนักเรียนมี ทักษะทางด้านลูกเสือ จากแบบสอบถามนักเรียน.....	143
4.14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจของ นักเรียน.....	144

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจของ ครู.....	145
4.16	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจของ ผู้ปกครองนักเรียน.....	146
4.17	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตัวชี้วัดความพึงพอใจของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	147
4.18	ผลการประเมินโครงการโดยรวมทุกประเด็น ทุกตัวชี้วัดของโครงการ.....	148

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แนวการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ.....	63
2.2	โมเดลพื้นฐานของ Stufflebeam	74
3.1	ขั้นตอนการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน	117
3.2	เค้าโครงรูปแบบการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน	118

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 ให้สถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553 : 15)

มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่ 16 ระบุว่าให้มีการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา มาตรฐานที่ 6 กำหนดว่า ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ ใช้สื่อต่าง ๆ ได้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551 : 27) แหล่งเรียนรู้ นับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นสื่อช่วยในการกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ และเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดผล เกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหาร ความร่วมมือของครู นักเรียน ชุมชน และจากความช่วยเหลือของทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : คำนำ)

จากแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนวิจิตสงคราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ได้มีความตระหนักในการกิจ ตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่จะต้องดำเนินการ

พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างเร่งด่วนและมีคุณภาพ ในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวิจิตสงคราม รับผิดชอบจัดการศึกษา 4 ระดับได้แก่ ระดับก่อนประถม ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 896 คน ได้แก่ ระดับก่อนประถม 92 คน ระดับประถมศึกษา 396 คน มัธยมศึกษาตอนต้น 252 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 156 คน มีครูและบุคลากรทั้งสิ้น 50 คน (โรงเรียนวิจิตสงคราม, 2561 : 24)

การสำรวจความต้องการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยการประชุมสอบถามความคิดเห็น จากครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2561 พบว่าโครงการที่ควรจะมีการพัฒนาขึ้นเป็นอันดับแรก คือการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน รองลงมาคือ พัฒนาคุณภาพการสอนของครู ให้จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จากการสอบถามสภาพปัญหา พบว่า แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนยังไม่เอื้อต่อการใช้จัดการเรียนการสอนและครูก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับการใช้ แหล่งเรียนรู้มากนัก ส่วนด้านผู้เรียน พบว่าผู้เรียนขาดทักษะในการใช้แหล่งเรียนรู้ ไม่เห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้ พบว่า ความกระตือรือร้น ในการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ต่ำ ดังนั้น โรงเรียนวิจิตสงคราม จึงได้ระดมความคิดเห็นกำหนดแนวทางในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนขึ้น มีเป้าหมายสำคัญคือ ต้องการให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน สามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการความสนใจ และความถนัด สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้สอนและผู้เรียน จะต้องช่วยกันออกแบบ และพัฒนากิจกรรมที่จะใช้ในการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

จากแนวทางในการพัฒนาดังกล่าว โรงเรียนวิจิตสงคราม จึงเริ่มจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนปีการศึกษา 2561 โดยใช้แนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 5 กรมสามัญศึกษา (2544 : 9-10) ที่เสนอแนะว่า การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่ ไม่ได้ผูกขาดอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว ต้องจัด แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ภายในอาคาร การเรียน การสอนในโรงเรียน นักเรียนต้องใช้เวลามากกว่าร้อยละ 90 อยู่ในอาคารเรียน ควรจัดแหล่งเรียนรู้ใน ห้องเรียนหรือในอาคารเรียนให้มาก โดยใช้สื่อเทคนิควิธีการและกิจกรรม การศึกษาทดลองมุมค้นคว้า ป้ายความรู้ ห้องสมุด ห้องสมุดหมวดวิชา/กลุ่มสาระ ซึ่งจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์ 2) แหล่งเรียนรู้ นอกอาคาร โดยเฉพาะภายในบริเวณโรงเรียนจะมีแหล่งเรียนรู้อยู่มากมาย ตัวอย่างเช่น สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ ต้นไม้ อื่นๆ อีกมากมาย ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น โรงเรียน ได้นำแนวคิดดังกล่าว มาใช้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ใน ปีการศึกษา 2561 ตลอดทั้งปี และได้ดำเนินการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ ในปลายปีการศึกษา

จากการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2561 ปรากฏว่า ผลการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก นักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับคำชื่นชมของผู้มาตรวจเยี่ยมโรงเรียน ที่กล่าวชื่นชมว่าเป็นโรงเรียนที่สะอาดร่มรื่น มีแหล่งเรียนรู้หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนการสอน (สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยมโรงเรียนวิจิตสงคราม 2561 : 15) ผู้รับผิดชอบโครงการ จึงเห็นควรให้จัดทำเป็นโครงการนี้ต่อเนื่องในปีการศึกษา 2562 โดยการปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น มีกิจกรรมที่สำคัญเพิ่มขึ้น เช่น การพัฒนาห้องดนตรี และวงโยธวาทิต ห้องกิจกรรมลูกเสือ ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องภาษาต่างประเทศ ห้องสหกรณ์ จัดป้ายนิเทศ และกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนในโรงเรียนวิจิตสงคราม เป็นโครงการที่มีความสำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาการสอนของครูและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นโครงการที่จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ใช้งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เป็นจำนวนมาก ครอบคลุมผู้ใช้บริการทั้งครูและนักเรียนในโรงเรียนทุกคน ผู้ประเมินเห็นว่าสมควรยิ่งที่จะดำเนินการประเมินโครงการนี้ จึงกำหนดการประเมินตามแนวคิดการประเมินโครงการรูปแบบซีปป์ (CIPP Model) มาประยุกต์ใช้ประเมินโครงการนี้ ให้ครอบคลุมตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วย การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผู้ประเมินมีความมุ่งหวังตั้งใจไว้ว่า ผลที่ได้รับจากการประเมินครั้งนี้ จะได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการตามตัวชี้วัด ความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการตามตัวชี้วัด ความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพอเพียงของงบประมาณ และความพร้อมของอาคารสถานที่ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการ ตามตัวชี้วัด ความก้าวหน้าของการดำเนินกิจกรรมและการติดตามการดำเนินงาน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการตามตัวชี้วัด ในประเด็นต่อไปนี้
 - 4.1 แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา

- 4.2 การใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน
- 4.3 คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน
- 4.4 นิสัยรักการอ่านของนักเรียน
- 4.5 ทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน
- 4.6 ทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน
- 4.7 ความพึงพอใจของนักเรียน
- 4.8 ความพึงพอใจของครู
- 4.9 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง
- 4.10 ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการประเมิน

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
2. ได้สารสนเทศสำหรับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ
3. เป็นแนวทางในการประเมินครั้งต่อไป หรือประเมินโครงการอื่นๆ

ขอบเขตของการประเมิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 1538 คน ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562 ดังนี้

นักเรียนชั้น	จำนวน 828 คน
--------------	--------------

ครู	จำนวน 50 คน
-----	-------------

ผู้ปกครอง	จำนวน 645 คน
-----------	--------------

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 15 คน
--------------------------------	-------------

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 562 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนี้

นักเรียน	จำนวน 263 คน
----------	--------------

ครู	จำนวน 44 คน
-----	-------------

ผู้ปกครอง	จำนวน 242 คน
-----------	--------------

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 13 คน
--------------------------------	-------------

ประเด็นการประเมิน

ประเด็นการประเมินมี 4 ประเด็น ประกอบด้วย

1. บริบท (Context) ประกอบด้วย ระดับความต้องการจำเป็น และระดับความเป็นไปได้ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และระดับความพร้อมของอาคารสถานที่ ที่ใช้ในโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
3. กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย ร้อยละของกิจกรรมที่ดำเนินการตามโครงการ และร้อยละของการติดตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. ผลผลิต (Product) ประกอบด้วย ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ระดับการมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ระดับการมีนิสัยรักการอ่าน ระดับการมีทักษะทางด้านดนตรี ระดับการมีทักษะด้านลูกเสือ และระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการประเมิน ดังนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการตัดสินใจพัฒนาโครงการต่อไปหรือปรับปรุงวางแผนการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน
2. เป็นแนวทางกำหนดกิจกรรมและรูปแบบของการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม ต่อไป
3. เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู และผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอื่น ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดนิยามศัพท์ เกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ดังนี้

1. การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

โดยใช้วิธีประเมิน ตามรูปแบบซีบีพี (CIPP) ประเมิน 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นบริบท ประเด็นปัจจัยนำเข้า ประเด็นกระบวนการ และประเด็นผลผลิต ดำเนินการประเมินโดยใช้ แบบสำรวจ แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบวัดทักษะ และแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องับโครงการ คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การประเมินบริบท (Context) หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน ตามโครงการ เกี่ยวกับ ระดับความต้องการจำเป็นของการทำโครงการ และระดับความเป็นไปได้ของโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 ระดับความต้องการจำเป็น หมายถึง การประเมินระดับความต้องการจำเป็นของการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม จากการสำรวจความคิดเห็นของครู และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562 วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

2.2 ระดับความเป็นไปได้ หมายถึง การประเมินระดับความเป็นไปได้ของการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม โดยสอบถามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562 วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ

3. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับ ระดับความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และระดับความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 ระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ระดับความเหมาะสมในการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียนวิจิตสงคราม และการเตรียมความพร้อมแก่บุคลากร ก่อนเริ่มโครงการ วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นจำนวน 2 ข้อ

3.2 ความพอเพียงของงบประมาณ หมายถึง ความพอเพียงของเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562 โดยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนดไว้ วัดได้จากการตรวจสอบแบบบันทึกการจ่ายเงิน

3.3 ระดับความพร้อมของอาคารสถานที่ หมายถึง ความพร้อมของสถานที่เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในอาคาร เช่น ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต ห้องกิจกรรมลูกเสือ ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องภาษาต่างประเทศ ห้องสหกรณ์ และ

ห้องคอมพิวเตอร์ ตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562 วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

4. การประเมินกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินขั้นตอนการดำเนินการ ตามกิจกรรมของโครงการ ตามตัวชี้วัด คือ ร้อยละของกิจกรรมที่ดำเนินการตามโครงการ และร้อยละของการติดตามโครงการ โดยการนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ $\geq 80\%$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม มีรายละเอียดตามตัวชี้วัด ต่อไปนี้

4.1 ร้อยละของกิจกรรมที่ดำเนินการ หมายถึง ความถี่ในการจัดกิจกรรม ที่ได้จัดขึ้น เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ ซึ่งได้แก่ ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต ห้องกิจกรรมลูกเสือ ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องภาษาต่างประเทศ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสหกรณ์ ป้ายนิเทศ และกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ $\geq 80\%$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสัมภาษณ์ของผู้จัดกิจกรรมของโครงการที่ดำเนินการ ตลอดปีการศึกษา 2562

4.2 ร้อยละของการติดตามโครงการ หมายถึง ความถี่ในการการนิเทศ ติดตามกำกับ ของผู้บริหารโรงเรียน หรือคณะกรรมการนิเทศติดตาม ของโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้น เพื่อติดตาม การดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นร้อยละ ได้แก่ ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต ห้องกิจกรรมลูกเสือ ห้องสมุด ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสังคมศึกษา ห้องภาษาต่างประเทศ ห้องสหกรณ์ ป้ายนิเทศ และกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ตลอดปีการศึกษา 2562 โดยการนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ $\geq 80\%$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการนิเทศ ติดตาม กำกับ การจัดกิจกรรมของโครงการ

5. การประเมินผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัด คือ ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ร้อยละของนักเรียนที่มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ร้อยละของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะด้านดนตรี ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะด้านลูกเสือ และระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน รายละเอียดตามตัวชี้วัด ต่อไปนี้

5.1 ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา หมายถึง สัดส่วนของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา เทียบกับจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาทั้งหมด ตามแผนในปีการศึกษา 2562

เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด $\geq 80\%$ เมื่อสิ้นสุดโครงการ ตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากการสำรวจจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาตามสภาพจริง นำมาคิดเป็นร้อยละ

5.2 ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเรียนรู้การเรียนการสอนหรือการฝึกปฏิบัติ ข้อมูลได้จากเอกสารการใช้แหล่งเรียนรู้ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบนับยอดจำนวนครั้ง ที่นักเรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้และหาค่าระดับเฉลี่ยของนักเรียน สรุปเป็นรายภาคเรียน และสรุปยอดรวมทั้งปีการศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์การตัดสินคะแนนว่า จะต้องได้ระดับค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่นักเรียนเข้าใช้ มากกว่า 10,000 ครั้ง/ปีการศึกษา ขึ้นไป

5.3 ระดับของการใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง ระดับของความสนใจใคร่รู้ การมีความตั้งใจ พึงพอใจ มีความเพียรพยายามที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ภายในโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นนิสัยอยากรู้อยากเรียน ของนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 โดยการเปรียบเทียบกันระหว่างผลการประเมิน ก่อนดำเนินโครงการกับผลการประเมิน หลังสิ้นสุดโครงการ วัดได้จากแบบสอบถามวัดคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ

5.4 ระดับของนิสัยรักการอ่าน หมายถึง การมีนิสัยรักการอ่าน สนใจที่จะอ่านหนังสือ และศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นประจำจนเป็นนิสัย เช่นการอ่านในเวลาว่าง อ่านนอกห้องเรียน อ่านในห้องเรียน อ่านในห้องสมุด เป็นต้น ของนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 โดยการเปรียบเทียบกันระหว่างผลการประเมิน ก่อนดำเนินโครงการกับผลการประเมิน หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสอบถามวัดระดับนิสัยรักการอ่าน ชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ

5.5 ระดับของทักษะด้านดนตรี หมายถึง ระดับความสนใจ มีความถนัดตั้งใจฝึกเรียนดนตรีจนสามารถเล่นได้คล่องแคล่ว อย่างน้อย 1 รายการ และฝึกทำกิจกรรมร่วมกับวงโยธวาทิตจากห้องดนตรีและโยธวาทิตของโรงเรียน ของนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 โดยการเปรียบเทียบกันระหว่างผลการประเมิน ก่อนดำเนินโครงการกับผลการประเมิน หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสอบถามวัดระดับทักษะทางด้านดนตรี ชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 8 ข้อ

5.6 ระดับของทักษะด้านลูกเสือ หมายถึง ระดับของความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติตามวิธีการของลูกเสือ ที่เหมาะสมกับระดับของชั้นเรียน ได้แก่ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ จากการเรียนรู้ในห้องกิจกรรมลูกเสือ และจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ของนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 โดยการเปรียบเทียบกันระหว่างผลการวัดก่อนดำเนินโครงการ กับผลการวัดหลังสิ้นสุดโครงการ ของ

โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสอบถามวัดทักษะทางด้านลูกเสือชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ

5.7 ระดับความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม โดยการนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ $\bar{X} \geq 3.5$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 8 ข้อ

5.8 ระดับความพึงพอใจของครู หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของครูที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โดยการนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ $\bar{X} \geq 3.5$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ

5.9 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม โดยการนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ $\bar{X} \geq 3.5$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 8 ข้อ

5.10 ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ระดับความรู้สึกดีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ที่นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามเป้าหมายของโครงการที่กำหนด $\bar{X} \geq 3.5$ เมื่อสิ้นสุดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 14 ข้อ

6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562

7. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ ลูกจ้าง ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562

8. นักเรียน หมายถึง นักเรียนทุกคน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ร่วมจัดการเรียนการสอน ร่วมทำกิจกรรม หรือการฝึกปฏิบัติ ทั้งในและนอกโรงเรียน ที่เกี่ยวข้อง

กับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562

9. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดามารดา หรือผู้ให้ความอุปการะเลี้ยงดูนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนวิจิตสงคราม ในปีการศึกษา 2562

10. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนวิจิตสงคราม ที่มาจากการสรรหาตามระเบียบการคัดเลือกและการสรรหาคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ และกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2562

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้
2. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
3. การเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. การเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน
5. การเสริมสร้างทักษะทางด้านดนตรี
6. การเสริมสร้างทักษะทางด้านลูกเสือ
7. โครงการและการประเมินโครงการ
8. โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม
9. ความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งเรียนรู้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

นักการศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ ไว้ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556 ให้ความหมายของคำว่า “แหล่ง” หมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวม บ่อเกิด แห่งที่ ดังนั้นแหล่งเรียนรู้ อาจหมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวม บ่อเกิด แห่งการเรียนรู้

วีระพน ภาณุรักษ์ (2558) ให้ความหมายว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้านและมวลประสบการณ์อื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สามารถ รอดสำราญ (2557) ที่กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ (Learning Resource) หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ

และประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

คมกฤษ จันทรขจร (2552 : 15) ได้กล่าวถึง แหล่งความรู้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ในวิถีชีวิตประจำวัน ตามสภาพสังคมและชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน เป็นแหล่งความรู้ ตามสภาพแวดล้อมการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ได้แก่ ครอบครัว สถานที่ทำงานและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ทางสังคมได้แก่ ร้านค้า ตลาด ห้างสรรพสินค้า สถานบริการต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอื่น ๆ ที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น 2) แหล่งศิลปวัฒนธรรม เช่น ศาสนสถาน หอศิลปะ แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นต้น 3) แหล่งนันทนาการ เช่น สนามเด็กเล่น สนามกีฬา หรือศูนย์กีฬา สวนสาธารณะ สระว่ายน้ำ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โรงภาพยนตร์หรือสถานที่ที่มีการละเล่นอื่นๆ 4) แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เช่น วนอุทยาน ป่า ภูเขา แม่น้ำลำคลอง ต้นไม้ สัตว์และแมลงต่าง ๆ

กรมวิชาการ, (2545 : 43) ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, (2544 : 9 - 10) ได้กล่าวว่า หมายถึง แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน หมายถึง สถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน คือ
 - 1.1 พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ ได้แก่ ห้องวัฒนธรรม ห้องภูมิปัญญา ห้องเฉลิมพระเกียรติ
 - 1.2 ห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องทดลอง ห้องเรียนสีเขียว ห้องพยาบาล ห้องกิจกรรม ห้องแนะแนว ห้องดนตรี ห้องศิลปะ ห้องสหกรณ์ ฯลฯ
 - 1.3 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา
 - 1.4 ห้องสมุดโรงเรียนหรือห้องสมุดกลุ่มสาระ ได้แก่ ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องสังคมศึกษาฯ ห้องพลานามัย ห้องการงานอาชีพฯ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปศึกษา ห้องภาษาต่างประเทศ ฯลฯ
 - 1.5 อุทยานการศึกษา ได้แก่ สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สวนเกษตร สวนธรรมชาติ สวนศิลป์ สวนสุขภาพ ฯลฯ

2. แหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น หมายถึง บุคคล ภูมิปัญญา สถานที่ราชการ สถานที่เอกชน สถานที่ประกอบการ พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2544 : 1) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

และธรรมชาติ หมายถึง ธรรมชาติ สังคม ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ได้ นอกเหนือจากหนังสือเรียน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่หรือศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ เทคโนโลยี ทั้งจากสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกโรงเรียน ตลอดถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553 : 14) มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้เพียงพอที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นหาและสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามมาตรา 24 ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
 3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
 6. จัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- นฤมล ตันธสุเศรษฐ์ (2555 : 6-7) ได้กล่าวถึงความสำคัญ of แหล่งการเรียนรู้ ไว้ว่า
1. เป็นแหล่งการศึกษาตลอดชีวิตที่ประชาชนจะมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา โดยไม่จำกัดเพศและวัย
 2. เป็นแหล่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนการศึกษาในระบบ

3. เป็นแหล่งที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อหาความรู้จากแหล่งความรู้ได้ เช่น การเข้าไปศึกษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถาน การศึกษาพันธุ์พืช หรือศึกษาพันธุ์สัตว์

4. เป็นแหล่งที่ประชาชนจะเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง หรือลงมือปฏิบัติจริงได้ เช่น การแก้เครื่องยนต์ การประดิษฐ์เครื่องใช้ต่างๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ การทำอาหาร ขนม หรือดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

5. เป็นแหล่งที่ประชาชนจะได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ ที่มีการคิดค้นขึ้นและยังไม่มีของจริงให้เห็น เช่น การศึกษาถึงประดิษฐ์กรรมชิ้นใหม่โดยดูจาก วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ นิทรรศการหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งวิทยาการประเภทนี้จะเป็นสื่อต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญเฉพาะหลายๆ ด้าน คือ

5.1 เป็นแหล่งให้ข่าวสารเปิดโลกทัศน์ของผู้ศึกษาให้กว้างไกลกว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน ช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องที่สำคัญ ช่วยยกระดับความมุ่งมั่นโดยการเสนอภาพในอุดมคติหรือเสนอผลสำเร็จ และความก้าวหน้าของงานและบุคคลต่างๆ ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศของการพัฒนาด้วย

5.2 เป็นสิ่งช่วยเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมเพื่อให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ๆ แนวความคิดใหม่ๆ เกิดมุมมองใหม่ๆ ขึ้น

5.3 เป็นสื่อการสอนสมัยใหม่ที่ทั้งให้ความรู้ ก่อให้เกิดทักษะช่วยให้การเรียนรู้เร็วขึ้น

ดำริ บุญชู (2548: 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญ of แหล่งการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้า ด้วยวิธีการเรียนรู้ หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน

3. เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย

4. เป็นแหล่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการคิดได้เอง ปฏิบัติเอง และการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ในขณะเดียวกัน ก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กิ่งแก้ว อาริรักษ์; และคนอื่นๆ (2548: 118) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

2. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลและมีการสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูล

3. กระตุ้นให้มุ่งเน้นลงลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสูงขึ้น

4. เสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะในการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความตระหนักเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและแตกต่างของข้อมูล

5. เสริมสร้างการพัฒนาทักษะการคิดเช่น การคิดแก้ปัญหาการให้เหตุผลและการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยการวิจัยอิสระและการควบคุมข้อมูล

6. เปลี่ยนเจตคติของครูและนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูลโดยบูรณาการทักษะการใช้ห้องสมุด เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

8. เพิ่มสัมฤทธิ์ผลวิชาการ ในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนรู้

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 15) ยังได้กำหนดไว้อีกว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

พันธ์ประภา พูนสิน (2554: ข) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่นไปสู่การเรียนรู้สากล พัฒนาคุณลักษณะและความคิดความเข้าใจในคุณค่าและทัศนคติค่านิยม ใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้ รักการเรียนรู้ มีทักษะการแสวงหาความรู้ สามารถจัดการความรู้ได้ ซึ่งมีความสำคัญและมีความหมายอย่างมากสำหรับผู้เรียน ดังนี้

1) ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพชีวิตจริง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ครอบครัว ท้องถิ่น

2) ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีคุณค่า มีความหมายต่อชีวิต ทำให้เห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียน

3) ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นสู่ความรู้สากลสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัวได้อย่างเป็นรูปธรรม

4) เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง

5) มีส่วนร่วมในองค์กร ท้องถิ่น บุคคล และครอบครัวในการพัฒนาท้องถิ่น

6) ได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริง ที่ส่งผลให้เกิดทักษะ การแสวงหาความรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับกรมสามัญศึกษา (2543 : 1 - 4) สรุปว่าคุณลักษณะที่มีศักยภาพ และความสามารถของผู้เรียนที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ ประกอบด้วย

1. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. การมีความสามารถที่จะรับการถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม
4. การมีความสามารถในการแก้ปัญหา และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ
5. การรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ
6. การมีความตระหนักในการมีส่วนร่วม ที่จะรักษาวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย และคุณธรรมตามหลักศาสนา

นอกจากนี้ยังได้กำหนดไว้ว่า หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้เป็นไปอย่างได้ผล ควรยึดหลักการ ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรมีบทบาท รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่างๆ ที่แตกต่างกัน มิใช่เกิดจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียง แหล่งเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึกริเริ่มคิดของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ
3. การเรียนรู้ที่ดี จะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ และสามารถนำการเรียนรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียน เป็นผู้ค้นพบด้วยตนเอง มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและจดจำได้ดี
4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่อง กระบวนการเรียนรู้แล้ว จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตน ต้องการได้
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง

การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังกล่าว สามารถจะเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน จึงควรมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพียงพอและ ทันสมัย ตอบสนองแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2543 : 65 - 66) กล่าวถึงการจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนควรมีโครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ห้องสมุด เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ
2. จัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษาห้องภาษาต่างประเทศ ที่พร้อมให้บริการทั้งในและนอกเวลา
3. จัดให้มีห้องอื่น ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น ห้องพุทธศาสนา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปวัฒนธรรม ห้องเกียรติภูมิ ห้องปฏิบัติการกลุ่มวิชา ฯลฯ ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. ควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ที่เป็นเอกเทศจากการสอนตามปกติ เพื่อให้นักเรียนใช้ปฏิบัติการตามความสนใจ
5. จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้และข้อมูลเทียบกับแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

นอกจากนี้ กรมวิชาการ, (2545 : 44 -45) เห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและผู้เรียน เพราะเป็นแหล่งรวบรวม จัดเก็บและให้บริการวัสดุสารสนเทศ ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับครู อาจารย์และนักเรียนในโรงเรียน เป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มาศึกษาหาความรู้ เรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีนิสัยรักการอ่าน เป็นคุณลักษณะอันสำคัญต้องพัฒนาให้เกิดแก่เยาวชน และนอกจากห้องสมุด จะเป็นสถานที่เก็บรวบรวมหนังสือไว้เพื่อการศึกษาค้นคว้าแล้ว ในปัจจุบันนี้ได้รวมถึงสื่อชนิดต่าง ๆ ไปด้วย ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น หอสมุด สำนักหอสมุด สำนักวิทยการ สถาบันบริการสารสนเทศ ห้องสมุดอัตโนมัติ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ หรือห้องสมุดดิจิทัล เป็นต้น ห้องสมุดจึงเป็นที่เก็บรวบรวมของทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยทัศน์ แผ่นวิทยทัศน์ แผ่นซีดี-รอม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น ดังนั้นโรงเรียนจึงควรพิจารณาดำเนินการพัฒนาห้องสมุดให้มีบทบาทเหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน ในประเทศไทย สิ่งพิมพ์ยังคงเป็นสื่อหลักสำหรับห้องสมุด แต่ในขณะเดียวกันก็ควรจัดหาสื่อ ประเภทมัลติมีเดีย สื่อออนไลน์ อิเล็กทรอนิกส์ และนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้วย

สำหรับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนว่า อาจเป็นในลักษณะของห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุดในโรงเรียน ในวัด ในโรงงาน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หรือสถานที่ภายในชุมชน ซึ่งเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ให้แก่ประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ อาจจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบประเภทต่างๆ เช่น การสอนอ่าน-เขียน จัดการศึกษาสายสามัญ การฝึกอบรมวิชาชีพ ที่สนองความต้องการของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วม ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยทั่วถึง และคงอยู่ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตามปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต

สมลักษณ์ ภาพันธ์ (2547 : 35) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงและค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้ได้ทำงานกลุ่ม ผ่านกระบวนการประชาธิปไตย ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ต้องให้ทุกสถาบันในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอด ภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความเข้มแข็งทางปัญญา

3. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนเป็นการสร้างชีวิตสาธารณะ ทุกคนมีส่วนร่วม กำหนดประเด็นปัญหาและร่วมกันหาทางเลือก โดยผ่านการพิจารณาของทุกส่วนแล้วกำหนดกิจกรรม ที่จะต้องปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลายที่ผู้เรียนสามารถ เข้าไปศึกษาค้นคว้าและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็น ที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญและจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการ ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่สังคมต้องการต่อไป

แนวคิดในการจัดแหล่งเรียนรู้

การเรียนรู้ในปัจจุบันนั้น มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ หรือได้รับความรู้จากครูในห้องเรียนเท่านั้นแต่สามารถรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว ได้แก่ พ่อแม่ ชุมชน เพื่อน สถาบันศาสนา หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต ฯลฯ โดยทุกคนจะได้รับความรู้ตามที่ตนเองต้องการ การเรียนรู้จะสนุก ไม่เกิดความเครียด เพราะเรา ไม่ต้องท่องจำความรู้ เพื่อคอยตอบคำถามจากครูให้ได้ (ชัยพจน์ รั้งงาม. 2542 : 31)

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการประเมินของกรมสามัญศึกษา (2542. : 36) พบว่า ยังคงประสบปัญหาต่างๆ หลายประการ ได้แก่

1. กระบวนการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ไม่ได้จัดตามความถนัด และความสนใจ สื่ออุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ มีไม่เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ น้อย

2. กระบวนการเรียนการสอนไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้เน้นการปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนไม่เอื้อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และไม่สามารถ พัฒนาคุณลักษณะบางประการได้ชัดเจนเท่าที่ควร

3. อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนและทัศนูปกรณ์ ไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ไม่ทันสมัย เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องสมุด และห้องโสตทัศนศึกษา

4. โรงเรียนส่วนใหญ่ ยังใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ จัดการเรียนการสอน น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

5. บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมยังดำเนินการได้ในวงจำกัด ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่จัดได้เพียง ร้อยละ 70 ของกิจกรรมเท่านั้น เพราะบางกิจกรรมต้องใช้งบประมาณมาก เช่น การปรับปรุงและ ตกแต่งอาคาร การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน

ดังนั้น จึงได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนี้

1. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เร่งพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยรูปแบบ วิธีการ เนื้อหา และเทคโนโลยีที่หลากหลายทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากเทคโนโลยี อย่างหลากหลายต่อเนื่อง และทันสมัย

2. การศึกษาเพื่ออาชีพ เร่งพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ วิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งมีเป้าหมายให้นักเรียน ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพอย่างกว้างขวาง ต่อเนื่อง และทันสมัย

3. การพัฒนาสุขภาพอนามัย ให้บรรยากาศการเรียนรู้ ด้านสุขภาพพลานามัยในโรงเรียน เป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางความคิดให้แก่ นักเรียน และประชาชนในท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้นักเรียน ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางด้านการพัฒนาสุขภาพ พลานามัยโดยเฉพาะเรื่องสารเสพติด โรคเอดส์ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา อาหารและโภชนาการอย่างต่อเนื่อง และทันสมัย

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย เร่งพัฒนากระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ และมีบรรยากาศในโรงเรียนที่เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ มีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมประชาธิปไตย ในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนได้รับข่าวสาร ได้รับความรู้ ทางด้านการเมือง การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอย่างกว้างขวางต่อเนื่องและทันสมัย

นอกจากนี้กรมสามัญศึกษา (2542 : 7) กำหนดแนวทางให้โรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนี้

1. มุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และให้นักเรียนรู้จัก แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

2. ส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่สมบูรณ์มีคุณภาพและเป็น โรงเรียนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

3. รมรงศ์ให้โรงเรียน มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้นักเรียนเป็นรายบุคคล แห่งการเรียนรู้ และมีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ดำเนินการให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้หลายชนิดไว้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างครบครัน ให้สนองความต้องการของนักเรียน หลักสูตร ชุมชน และสังคม

5. ดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกปี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

จากนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า กรมสามัญศึกษามุ่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้

ความสามารถ มีพื้นฐานในการปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง มีทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่างหลากหลาย ต่อเนื่องและทันสมัย

2. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้ ที่เป็นสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือสภาวะแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ที่มีอิทธิพลต่อบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ บริเวณสถานที่ตั้งของอาคารต่าง ๆ ตลอดจนบริเวณต่าง ๆ รวมทั้งการถ่ายเทอากาศ แสงสีและเสียง ซึ่งมีอิทธิพลในการสร้างบรรยากาศต่อบุคคล ตามที่ บุญช่วย จินดาประพันธ์ (2536 : 3) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน
2. สภาพแวดล้อมในห้องเรียน
3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร
4. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

อมรพันธุ์ ประสิทธิรัตน์ (2545 : 15) กล่าวถึง ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไว้ว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง สภาวะหรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำขึ้น จัดสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ หรือนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียน นอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียน มีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวกรวดเร็ว ตามแผน
2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่สนับสนุนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนหลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียน เปลี่ยนเจตคติไปในทิศทางที่ดี มีความพึงพอใจการเรียน ช่วยให้ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และปัจจัยที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะเป็นตัวการนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อม

แห่งการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจิตภาพและทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกล้างใจได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ประสบการณ์การเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอก ที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียนได้รับรู้ การปะทะสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ดี ก็จะต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนในภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกายวาจาและใจ ตามแบบอย่าง ที่สังคมยอมรับ ก็คือมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติดี ที่สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี ในการที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ต้องใช้เวลาและอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ที่จะกล่อมเกล่า ผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับ หรือโน้มน้าวพฤติกรรมของ ผู้เรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร เป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อย จนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพ รูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างกันไป จากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะไม่เหมือนกับลักษณะของ สภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ เมื่อผู้เรียนเข้ามาอยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เหมาะสม ก็จะ รู้จักสำรวม อยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยถ้ามีการจัดโต๊ะเก้าอี้ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ ก็จะ ช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน ในการจัดสภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแห่งมองเห็นความสำคัญของการจัดมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่งการค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน จนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่แต่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ เอื้อต่อการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะเป็นสิ่งช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นที่เป็นสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ด้านจิตภาพ มีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่โต๊ะเก้าอี้อุปกรณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้ายทำให้ผู้สอนเดินไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียน เพื่อให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำ แนวทางของสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ได้รู้จักอุปนิสัยตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นสิ่งช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียน เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายผู้เรียน ช่วยให้นั่งสบาย สามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนลดความเมื่อยล้าทางสายตา นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มี 3 ประการ คือ

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จะส่งผลต่อผู้เรียนทางร่างกาย ประกอบด้วย สถานที่เรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ประกอบ และอุปกรณ์ตกแต่ง องค์ประกอบส่วนใหญ่ของสถานที่ มักจะคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน หรือห้องปฏิบัติการ คือจะประกอบด้วยพื้นที่ประตูหน้าต่าง ผนังห้อง เพดาน ขนาดของห้อง สภาพของสถานที่โดยทั่วไป เช่น แสงสว่าง เสียง การระบายอากาศ ระบบควบคุมอุณหภูมิ ถ้าเป็นห้องเรียนก็จะมีโต๊ะเก้าอี้ กระดานดำ ป้ายนิเทศรูปภาพ สื่อการสอนประเภทวัสดุกราฟิก เช่น แผนภูมิ แผนสถิติ แผนที่ ลูกโลก ในส่วนของห้องปฏิบัติการหรือห้องทดลอง ก็จะมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าหรือทดลองเฉพาะห้อง ขนาดของห้องและอุปกรณ์ประกอบจะแตกต่างกันออกไป ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ นอกจากนี้ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่จัดโดยผู้สอนและผู้เรียน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของแต่ละวิชา

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพ เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลงในทางบวก หรือทางลบ คือ เป็นสิ่งที่มากระทบความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากสิ่งที่เป็นกายภาพหรือเกิดจากบุคคล สิ่งที่เป็นกายภาพที่มากระทบความรู้สึกของผู้เรียน ได้แก่

ความร้อน หนาว ทำให้รู้สึกหงุดหงิดหรือสดชื่น สีที่ทำให้รู้สึก เช่น เย็นตา วิงเวียน ร้อน พื้นที่ว่างหรือแออัด ระยะห่างของพื้นที่ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิด หรือห่างเหิน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ ก็เป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ ได้ สำหรับบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากบุคลิกภาพ หรือการกระทำของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น ครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น หรือบุคลากรอื่น ๆ โดยเฉพาะบุคลิกภาพครูผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกทางบวกหรือทางลบของผู้เรียนค่อนข้างมาก ความเข้มงวดของครูก็อาจจะเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับการมีวินัยของผู้เรียน ความสง่างามในท่วงทีของครูจะทำให้เกิดความชื่นชมและประทับใจ การลงโทษผู้เรียนอย่างไม่มีเหตุผลของครู ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย สับสน ไม่รู้จะปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง เป็นต้น

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อผู้เรียนอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การประพฤติปฏิบัติต่อกันซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ หรือเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ยกตัวอย่าง เช่น การร่วมมือกันทำงาน การช่วยเหลือกัน การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจต่อกัน สำหรับในชั้นเรียนนั้น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเป็นภาระงานที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน ยั่วยุให้นักเรียนมาโรงเรียนด้วยความเต็มใจและพอใจ นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน เป็นการหล่อหลอมนักเรียนให้ช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอีกด้วย เช่นเดียวกันกับที่ กรมวิชาการ (2543 : ก, 4 - 5) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง เป็นการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่ดีงามตลอดจนลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โรงเรียนจึงควรจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ดังนี้

1. สถานที่ ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณโรงเรียน ต้องคำนึงถึงความร่มรื่น สวยงาม เรียบง่ายเป็นธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความสะอาดถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย

2. ห้องเรียน ห้องเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ กรมวิชาการ (2543, 25 - 26) แสดงความเห็นว่ามีส่วนเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เช่น มีการจัดศูนย์สารสนเทศ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การจัดห้องและมุมนิทรรศการ การจัดพิพิธภัณฑ์การศึกษาในโรงเรียน การจัดห้องกลุ่มสาระวิชาต่างๆ การจัดห้องปฏิบัติการ การจัดห้องสมุด ห้องเกมการศึกษา การจัดห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการศึกษา

การจัดศูนย์สื่อการศึกษา และยังให้ความเห็นอีกว่า โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายของโรงเรียน เรื่องการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ชัดเจน
- 2) สร้างความเข้าใจ ให้ตระหนัก เห็นคุณค่าระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน
- 3) สำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาของโรงเรียน เพื่อกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงาน
- 4) ดำเนินการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามแนวทาง และแผนงานที่กำหนด
- 5) แสวงหาความช่วยเหลือจากหน่วยงาน ทั้งที่มีอยู่ในและนอกชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 6) นิเทศกำกับติดตาม สนับสนุนส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
- 7) สร้างสรรค์งาน หรือกิจกรรมด้านอื่น ๆ
- 8) ประชาสัมพันธ์แนวคิด และผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ

9) ประเมินผลการดำเนินงาน รายงานผลการปฏิบัติและเผยแพร่ผลงานดีเด่น

การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน เช่น บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดร่มรื่น สงบ มีโรงอาหาร ห้องน้ำห้องส้วม ที่ถูกสุขอนามัย มีความเป็นระเบียบ สวยงาม กรมวิชาการ (2545 : 45 – 46) ได้แนะแนวทาง การจัดบรรยากาศของศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียนไว้ ด้วยหลัก 7 ส ดังนี้

1. สะอาด บริเวณพื้นห้องและครุภัณฑ์ต่างๆ รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ต้องได้รับการกวาดเช็ดถูอย่างสม่ำเสมอ สามารถใช้พื้นห้องเป็นที่อ่านหนังสือ นอนอ่านหรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้ ชั้นหนังสือ ตู้บัตรรายการ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องรับโทรทัศน์ หนังสือหรือเอกสาร ต่าง ๆ ต้องหมั่นปิดฝุ่นทุกวัน และมีการทำความสะอาดใหญ่ในช่วงปิดเทอม รวมทั้งดูแลปิดกวาดหยากไย่ตามบริเวณเพดาน และมุมต่าง ๆ ในห้อง และเปิดหน้าต่างให้อากาศถ่ายเทเพื่อให้อากาศไม่อับชื้น ปราศเชื้อโรค
2. สงบ ภายในศูนย์การเรียนรู้จำเป็นต้องมีบรรยากาศที่สงบเพียงพอที่จะไม่รบกวนสมาชิกที่เข้าไปศึกษาค้นคว้า ดังนั้น สถานที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้จึงไม่ควรอยู่ใกล้ชุมชน
3. สะดวก สถานที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ควรอยู่ในที่ที่สามารถเข้าใช้ได้สะดวก เป็นอาคารอยู่บริเวณศูนย์กลางของโรงเรียน มีทางเดินเข้าถึงสะดวก มีครุภัณฑ์อุปกรณ์ครบถ้วน มีการจัดระบบที่ดีสามารถค้นหาและหยิบใช้สื่อต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว
4. สบาย ผู้เข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ควรได้รับความสบาย ทั้งความสบายกาย และสบายตา และสบายใจ โดยการจัดโต๊ะ เก้าอี้ให้เหมาะสมแก่ผู้ใช้ มีที่นั่งอ่านเดี่ยวสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

อย่างมีสมาธิ มีชุดโซฟาที่มุมอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสาร เพื่อให้เกิดความสบายกาย มีการจัดวางวัสดุ ครุภัณฑ์อย่างเป็นระเบียบ ตกแต่งสถานที่ให้สวยงามด้วยดอกไม้หรือศิลปะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสบายตา ผู้ให้บริการควรมีมนุษยสัมพันธ์และให้ความเป็นกันเอง เต็มใจช่วยเหลือผู้เข้าใช้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้มีความสบายใจ

5. สอดคล้อง สื่อต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิดีทัศน์ แอปพลิเคชันเสียง เป็นต้น จะต้องสอดคล้องกับหลักวิชา หลักสูตร หลักกรรม หลักประชาธิปไตย หลักประกันคุณภาพ และหลักการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้มีหน้าที่จัดต้องรู้จักการวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ เพื่อจัดหาให้ให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ส่งเสริม ศูนย์การเรียนรู้จะต้องมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้รู้จักการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งเสริมให้มินิรักการอ่าน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาจิตใจให้มีความสุข ดังนั้น จำเป็นต้องมีสื่อที่มีเนื้อหาสาระหลากหลาย ไม่ใช่มีแต่เฉพาะหนังสือทางวิชาการเท่านั้น หนังสืออื่น ๆ เช่น นวนิยาย หนังสือธรรมะ หนังสือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ฯลฯ ก็เป็นสื่อที่ต้องจัดหาให้ให้บริการ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

7. สังคม จัดบรรยากาศของสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้กระจายอย่างทั่วถึงภายในโรงเรียน ทำโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับทุกคนในโรงเรียนคือ ครู นักเรียน ผู้บริหารและบุคลากร มีความสนใจใฝ่รู้ และขยายสังคมแห่งการเรียนรู้ออกไปสู่ชุมชนส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากสื่อต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตที่ดี และเมื่อจัดบรรยากาศของศูนย์การเรียนรู้แล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนเข้าถึงบรรยากาศที่ดีนั้น โดยการบอกกล่าว แนะนำ และกระตุ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้เข้าไปใช้ในศูนย์การเรียนรู้

สำหรับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นั้น กรมสามัญศึกษา (2543, 7-8) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ควรดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละสาระการเรียนรู้
 2. สำรวจความพร้อมด้านศักยภาพของโรงเรียน
 3. ระดมสรรพกำลังด้านทรัพยากรภายในโรงเรียนและชุมชนเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
 4. ออกแบบการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้
 5. กำหนดรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการจัดการแหล่งเรียนรู้
 6. สรุปผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป
- สรุปได้ว่า การจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนนั้น นอกจากเกิดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีแล้ว ยังช่วยในการสร้างบรรยากาศให้น่าอยู่ มีความสะอาดร่มรื่น

ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สงบ มีผลต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางกายและทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียน เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น

แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

ได้มีนักการศึกษา ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ดังนี้

สิริยุพา ศกุนตะเสถียร (2545: 23) กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ว่า หมายถึง แหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ได้แก่ สื่อทัศนูปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสิ่งประดิษฐ์ หรือสิ่งที่แสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีพื้นฐาน

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545: 47) ได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศว่า หมายถึง แหล่งเรียนรู้จากสื่อสารมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยความเจริญก้าวหน้าด้านการสื่อสาร และโทรคมนาคม ทุกท้องถิ่นสามารถที่จะมีสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ได้ทั่วไป ซึ่งสามารถจัดได้ทั้งในสถาบันการศึกษาและธุรกิจ

สามารถ รอดราราม (2546: 47) ได้กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศว่า หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสารสนเทศทางการศึกษา เป็นสื่อนวัตกรรม ตลอดทั้งสื่อเทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ได้แก่

1. หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ เอกสาร จุลสาร
2. ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์
3. เกมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ

สื่อที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่สำคัญ ที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี ซึ่งสามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น ซึ่งกรมวิชาการ, (2544 : 8 – 9) ได้แบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติและวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

2. สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสภาพที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ต่างๆ ปรากฏการณ์ แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งครูหาได้ไม่ยาก

3. สื่อกิจกรรมหรือกระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูหรือผู้เรียน กำหนดขึ้น เพื่อการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ

4. สื่อวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้น เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ รวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือช่าง เป็นต้น

สื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นสิ่งช่วยเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด วิเคราะห์ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีรูปแบบมากมาย สอดคล้องกับ กรมวิชาการ, (2545 : 6 – 7) ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ความคิดรวบยอดได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้ อย่างเป็นรูปแบบและเป็นกระบวนการ
3. ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
4. สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และทำให้อยากรู้ อยากเห็น
5. ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน
6. เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ให้มีโอกาสเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน
7. ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
8. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม
9. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อที่หลากหลาย
10. เชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน และนอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม เป็นต้น

การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้ใช้สื่อ คือครูก็ต้องมีความสามารถในการใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ซึ่งมีหลักในการใช้สื่อที่สำคัญ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การเตรียมตัวของครูผู้สอน ครูผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมการในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ โดยการศึกษาเนื้อหาในสื่อการเรียนรู้ไว้เพื่อตรวจสอบดูว่า เนื้อหา มีความสมบูรณ์ตามที่ต้องการหรือไม่ จะได้จัดหาหรือจัดทำสื่อชนิดอื่นเพิ่มเติม ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภท ซึ่งอาจมีความยุ่งยากในการใช้ หรือต้องการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อชนิดนั้นๆ เช่น ลำดับขั้นตอนการนำเสนอสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนเพียงพอหรือไม่ เหมาะสมกับเวลาเรียนเพียงใด มีส่วนไหนที่

ต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง การจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ เพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในขณะที่ใช้ เพราะการใช้เวลานานเกินไปในการที่เตรียมเครื่องมือ และอุปกรณ์จะมีผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้น้อยลง ควรตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานด้วย

2. การเตรียมจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภท จะต้องมีการจัดเตรียมสถานที่ ห้องเรียน หรือห้องปฏิบัติการให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมของเครื่องมือความพร้อมของอุปกรณ์ แสงสว่าง รวมถึงระยะห่างของที่นั่งที่เหมาะสมของผู้เรียน ภายในห้อง

3. การเตรียมพร้อมผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้บางอย่างจำเป็นต้องชี้แจงให้ผู้เรียนรู้วัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สื่อนั้น ๆ เป็นการให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย และผู้เรียนจะได้เตรียมพร้อมในการเรียนรู้จากสื่อนั้น หากไม่มีการชี้แจงให้ผู้เรียนอาจได้เพียงความเพลิดเพลินหรือเรียนรู้ไม่ตรงเป้าหมาย ย่อมเป็นการใช้สื่อที่ไม่คุ้มค่าและเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ หรือในกรณีที่ผู้เรียนจะต้องใช้สื่อด้วยตนเอง ผู้สอนก็ต้องแนะนำวิธีการใช้สื่อนั้นด้วย ที่สำคัญต้องบอกว่าผู้เรียนต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมตัวได้ถูกต้อง

4. การใช้สื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องใช้สื่อการเรียนรู้ ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนนั้น ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและให้เกิดการเรียนรู้ที่ต้องการ ในขณะที่ใช้สื่อใด ๆ ก็ตามจะต้องพิจารณาว่าผู้เรียนมีปฏิกริยาอย่างไร ผู้เรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียน กระตือรือร้นหรือไม่ ปฏิกริยาที่แสดงของผู้เรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดได้ว่า สื่อการเรียนรู้ นั้นมีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนเพียงใด ควรจะใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ตรวจสอบได้ว่าสื่อการเรียนรู้ที่ใช้นั้น มีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด อาจใช้วิธีการสังเกต การตั้งคำถาม การใช้แบบทดสอบหรือการสอบถามผู้เรียนโดยตรง

5. การประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนว่ามีอุปสรรคปัญหาจากการใช้อย่างไร มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและกลุ่มผู้เรียนในระดับใด โดยจะต้องพิจารณาลักษณะทางกายภาพของสื่อและสาระที่สื่อสารไปยังผู้เรียน บางครั้งสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้นั้นอาจมีความเหมาะสมด้านกายภาพ แต่คุณค่าในด้านสาระยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย การประเมินจะช่วยให้การตัดสินใจเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป หรือพัฒนาโดยการดัดแปลง ปรับปรุง แก้ไข จัดทำเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology) หรือสื่อ (ICT) มีองค์ประกอบสำคัญ ดังที่ สุราง ธรรมโวหาร (2547 : 78-82) กล่าวไว้ ดังนี้

1. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ หมายถึง อุปกรณ์ที่มีความสามารถเก็บข้อมูล ประมวลผลเป็นเอกสาร รายงานต่างๆ และผู้ใช้แก้ไขในแฟ้มข้อมูลได้ ประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (software) และฐานข้อมูล (Database)

2. เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม หมายถึง กลุ่มของเทคโนโลยีที่สื่อสารติดต่อทางไกล ซึ่งแต่เดิม จะมีโทรเลข โทรศัพท์และโทรสาร แต่เวลาต่อมาพัฒนาให้โทรศัพท์ส่งข้อมูลจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่ง ไปยังอีกเครื่องหนึ่งได้ โดยการแปลงสัญญาณโทรศัพท์เป็นสัญญาณคอมพิวเตอร์ จึงทำให้คอมพิวเตอร์ของผู้ส่งและผู้รับติดต่อถึงกันได้ ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวเรียกว่า โมเด็ม (Modem)

สารสนเทศ หมายถึง ผลลัพธ์ที่ได้จากการส่งข้อมูลแต่ละรายการมาประมวลผล เพื่อนำมาใช้งาน และในปัจจุบันวงการศึกษานำ ICT มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งได้แบ่งการใช้งานออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer Assisted Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีมาตั้งแต่ยุคแรกของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ โดยการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการฝึกปฏิบัติ บทพจนหรือเกมการศึกษา

2. การเรียนโดยใช้ระบบ E-Learning ซึ่งจะใช้ระบบเครือข่าย (Network) และซอฟต์แวร์ (Software) หลากหลายชนิด

3. การเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ต้องวางแผนและออกแบบการจัดการ สามารถทำการสอนได้ทุกที่ โดยใช้สื่อที่เป็นทั้งเสียง วิดีทัศน์ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์หลากหลายชนิดซึ่งระบบที่ทันสมัยที่สุดคือการใช้ Teleconference

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้เทคโนโลยี หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านสิ่งประดิษฐ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม สื่อสารมวลชน สื่อเทคโนโลยีพื้นฐาน สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หมายถึง สิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เกม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิดีทัศน์ สื่อ ICT เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่ไม่ต้องใช้เทคโนโลยี ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อตามธรรมชาติ สื่อวัสดุ ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อหรือเครื่องมือการเรียนรู้ ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด วิเคราะห์ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5 (2544 : 20 – 24) ได้กำหนดแนวดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อการจัดสร้างหรือปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เหมาะสมและนำข้อมูลสารสนเทศมาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์สภาพปัจจุบันเปรียบเทียบกับอดีต วิเคราะห์แนวโน้มความเป็นไปได้ในการดำเนินการและกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

1.1 แนวโน้มการพัฒนาเช่น ข้อมูลสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจสังคม สภาพภูมิศาสตร์ จำนวนประชากร ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา การเมืองและการปกครอง ทั้งในระดับท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับระดับชาติ ที่เอื้อต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.2 ความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน เช่น ความต้องการบริการของโรงเรียนที่มีให้ต่อชุมชนในด้านต่างๆ ในการร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.3 แนวทางการจัดการศึกษาของรัฐ เช่น ตามแนวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ตามศักยภาพของโรงเรียน ในด้านความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติและข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน รวมทั้งโอกาสที่ดีและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอาจนำยุทธศาสตร์ต่างๆ มาใช้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ ที่เป็นวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

2.1.1 บุคลากรที่จะพัฒนาประกอบด้วยผู้บริหารคณะครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ฯลฯ

2.1.2 วิธีการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการและการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้แก่

- 1) จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- 2) จัดทัศนศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้อื่นๆนอกโรงเรียน
- 3) ส่งเสริมให้ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน/องค์กรของรัฐ/เอกชน
- 4) จัดศูนย์วิทยการรวบรวมความรู้ไว้ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง
- 5) จัดการแข่งขัน ประกวดการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนตามความสนใจและความต้องการเพื่อเสริมหลักสูตรปกติ

6) จัดนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

7) ประเมินและติดตามผลการใช้และผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดและใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ฯลฯ

2.1.3 เนื้อหาสาระในการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้

- 1) ข่าวนสาร ข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน
- 2) จิตสำนึกในการส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้
- 3) วิธีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 4) วิธีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 5) กิจกรรมที่ควรจัดในแหล่งเรียนรู้
- 6) การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- 7) วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ให้คุ้มค่า
- 8) การประเมินผลการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีแนวทางในการดำเนินงานยุทธศาสตร์และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

2.2.1 เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

2.2.2 วิธีการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

- 1) จัดระบบข่าวสารข้อมูลให้ทันสมัยเป็นปัจจุบัน
- 2) บำรุงรักษาพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด ให้อยู่ในสภาพดีใช้การได้เสมอ
- 3) สร้างสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา
- 4) พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ยกระดับทันสมัยตลอดเวลา
- 5) ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 6) ประเมินและสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี

2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมเป็นวิธีการดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความหลากหลาย เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ โดยยึดแนวทางการดำเนินงานยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ดังนี้

2.3.1 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ที่จะพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ อุทยานการศึกษา แหล่งพิพิธภัณฑ์ ห้องเรียนประกอบต่างๆ ศูนย์วิทยบริการ แหล่งธรรมชาติภายในโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องเรียนธรรมชาติ ห้องเรียนวัฒนธรรม ฯลฯ

2.3.2 วิธีการพัฒนาบุคลากรด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละสาระการเรียนรู้

- 2) สำนวณสภาพความพร้อมด้านศักยภาพของโรงเรียน ระดมสรรพกำลังด้านทรัพยากรภายในโรงเรียนและชุมชนเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 3) ออกแบบการบริหารจัดการ และการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้
- 4) จัดให้บริการแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่มีความหลากหลาย
- 5) กำหนดรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินผลการจัดแหล่งเรียนรู้
- 6) สรุปผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป ฯลฯ

2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียน โดยมีแนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนี้

2.4.1 ลักษณะของโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนา แหล่งกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่

- 1) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศ
- 2) การจัดทำโครงการ
- 3) การประดิษฐ์
- 4) การผลิตสิ่งของ
- 5) การพัฒนาและอนุรักษ์
- 6) การแสดงละคร/บทบาทสมมติ
- 7) การสร้างสถานการณ์จำลอง
- 8) การฝึกทักษะการปฏิบัติ
- 9) การฝึกกระบวนการทำงานร่วมกัน
- 10) การฝึกค่านิยมและจิตสำนึก
- 11) การฝึกทักษะอาชีพ
- 12) การฝึกการพัฒนาบุคลิกภาพ ฯลฯ

2.4.2 การพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริม การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่

- 1) วิเคราะห์พฤติกรรมคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ที่สอดคล้องตามสาระการเรียนรู้
- 2) กำหนดสถานการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน
- 3) ร่วมกับผู้เรียนออกแบบกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4) ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาและร่วมกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามความสนใจ เพื่อสรุปเป็นข้อความที่นำไปใช้ในชีวิตจริง

5) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมประเมินตนเองในการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงให้สามารถสรุปเป็นความก้าวหน้า และผลสำเร็จของตนเองได้

6) ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน ที่เป็นผลจากการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ฯลฯ

ดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีเป้าหมายสำคัญ คือ ต้องการให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้นักเรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัด สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้สอนและผู้เรียน จะต้องช่วยกันออกแบบและพัฒนากิจกรรมที่จะใช้ในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

การจัดการแหล่งเรียนรู้

บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ครูมีเสรีภาพในการคิด ในการพัฒนาคุณภาพของงาน ในการเพิ่มพูนความรู้ ในงานการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ดังที่กรมวิชาการ (2543 : ข, 21-22) ระบุแนวทางการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาที่ควรดำเนินการ คือ

1. จัดแหล่งการเรียนรู้ให้ครูได้ศึกษาและพัฒนาตนเอง
2. จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้ร้อยรัดกับการนิเทศจากภายนอก หรือการส่งเสริมสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาที่เป็นพี่เลี้ยงของสถานศึกษา
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษากล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจและมีเสรีภาพทางวิชาการ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่เรียนรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรม ร่วมประชุมสัมมนา ฝึกปฏิบัติการ ที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดขึ้น
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในการทำงานกับบุคลากรในสถานศึกษาอื่น
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครู
8. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้สะสมประสบการณ์ทางวิชาชีพ เพื่อการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

ในด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ กรมสามัญศึกษา (2543 : 6) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. จัดทัศนศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกโรงเรียน
3. ส่งเสริมให้ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน/องค์กรของรัฐ/เอกชน ที่จัดโครงการ/กิจกรรมให้ความรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
4. จัดศูนย์วิทยากร รวบรวมความรู้ไว้ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง
5. จัดการแข่งขันประกวดการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ตามความสนใจ ความต้องการจำเป็นเพื่อเสริมหลักสูตรปกติ
6. จัดนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
7. ประเมินและติดตามผลการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากร ร่วมกันพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ให้นักเรียนมีความสุขกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียน กรมวิชาการ (2543 : ข, 18-20) ได้เสนอ ข้อที่ควรคำนึงไว้ ดังนี้

1. สถานที่ ควรมีลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 บริเวณโรงเรียน ได้แก่ อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องคำนึงถึงความสะดวก ร่มรื่น สวยงาม ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย
 - 1.2 ห้องเรียน ได้แก่ รูปแบบการจัดที่นั่งของนักเรียน การจัดมุมกิจกรรมในห้องเรียน ป้ายนิเทศ ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางสื่อ อุปกรณ์ มุมเสริมความรู้นักเรียน เป็นต้น
2. บุคลากร ครูควรมีลักษณะดังนี้
 - 2.1 มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และมีขันติธรรมทางวิชาการ
 - 2.2 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
 - 2.3 มีทักษะการจัดการ
 - 2.4 มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้น
 - 2.5 มีสุขภาพและบุคลิกภาพดี
 - 2.6 ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำเสียงนุ่มนวล อ่อนหวาน มีอารมณ์ขัน
 - 2.7 ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ความสนใจ ความเข้าใจ
 - 2.8 มีเจตคติที่ดีต่อการสอน
3. การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน
 - 3.1 ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การนำสื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ มาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้

5. การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการในโรงเรียน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น

5.1 ผู้บริหารและครูที่เป็นกัลยาณมิตร

5.2 ศูนย์สารสนเทศ

5.3 มุมนิทรรศการ

5.4 พิพิธภัณฑ์การศึกษาในโรงเรียน

5.5 ห้องวิชาการ ห้องปฏิบัติการ

5.6 ห้องสมุด ห้องเกม

5.7 ศูนย์สื่อการศึกษา

5.8 ห้องโสตทัศนูปกรณ์

5.9 อุทยานการศึกษา ฯลฯ

จึงสรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเฉพาะห้องเรียน เป็นสถานที่สำคัญที่นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แต่ละวันทีนักเรียนมาโรงเรียน นักเรียนอยู่ในห้องเรียน มากกว่าอยู่นอกห้องเรียน ดังนั้น ควรจัดบรรยากาศให้เอื้อในการรับประสบการณ์ในทางบวก ต่อเด็ก การจัดบรรยากาศในห้องเรียนมีสิ่งที่เกี่ยวข้องและควรคำนึงคือตัวครู ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด และเป็นผู้มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด ค่านิยมต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ครูต้องให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำตัวให้เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักเรียน เป็นทั้งครู พี่ เพื่อน พ่อแม่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นและไว้วางใจ ทำให้นักเรียนพร้อมในการรับรู้ในสิ่งที่ครูสอน ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีน่าเชื่อถือศรัทธา ไม่ลำเอียง มีบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูไม่ทำตนเป็นคนสำคัญเพียงคนเดียว รู้จักรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน ควรมีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความเป็นกันเอง รักษากฎระเบียบของโรงเรียน นับว่าเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันที่ดี ทั้งนักเรียนและครูทุกคนในโรงเรียน

การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ กาญจนา สีลาไหม (2547 : 34-36) กล่าวว่า การเรียนรู้ของคนไม่เลือกเวลาและสถานที่ เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิติใหม่ของคนไทยที่มีโอกาสได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาของชุมชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น ได้เรียนรู้จากทรัพยากร เรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

เป็นต้น เพื่อให้คนไทยได้นำเอกหลักวิชาการเหล่านี้ไปปรับตัว และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยสรุปคุณลักษณะร่วม และคุณลักษณะเฉพาะของคนไทย ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะร่วมของคนไทยควรจะมีลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - 1.1 มีความใฝ่รู้
 - 1.2 มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
 - 1.3 มีความสามารถด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์
 - 1.4 มีวินัยในตนเอง
 - 1.5 ความอาหารต่อชุมชนและระบบนิเวศน์
 - 1.6 มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
 - 1.7 มีฉันทะ วิริยะ ในการทำงาน
 - 1.8 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม
2. คุณลักษณะเฉพาะของคนไทย ที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากชนชาติอื่น ดังนี้
 - 2.1 มีความสามัคคี
 - 2.2 มีความประนีประนอมและรู้จักให้อภัย
 - 2.3 มีความอดกลั้น
 - 2.4 มีความเมตตากรุณา
 - 2.5 มีความละเอียดต่อการทำชั่ว
 - 2.6 มีความรักและยึดมั่นในสัจจะ
 - 2.7 มีความกล้าหาญทางจริยธรรม
 - 2.8 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน
 - 2.9 มีความยึดมั่น ความรักในอหิงสธรรม

โดยที่คุณลักษณะเฉพาะดังกล่าวนี้ เป็นพื้นฐานในการนำคุณลักษณะที่มีคุณค่าที่คนไทยควรจะมีไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถ้านำไปใช้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนจะเป็นตัวเสริมให้เกิดคุณลักษณะที่ต้องการ แหล่งที่สร้างคุณลักษณะของคนไทย มี 8 แหล่งใหญ่ ดังนี้

1. ระบบครอบครัว หมายถึง ระบบเครือญาติ การเรียนรู้จากเครือญาติเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายประการ ดังที่กล่าวข้างต้น
2. ชุมชน ชุมชนแต่ละแห่งมีลักษณะเหมือนกันบ้างแตกต่างกันบ้าง เพราะฉะนั้น สมาชิกในแต่ละชุมชนเรียนรู้ได้แตกต่างกันไป
3. กลุ่มเพื่อนร่วมวัย การเรียนรู้โดยธรรมชาติของมนุษย์จะเป็นแนวระนาบ จะเรียนรู้ได้มากกว่าและยั่งยืนกว่าการเรียนรู้แบบแนวตั้ง ด้วยเหตุนี้วิธีการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันจะช่วยให้เกิดคุณลักษณะสำคัญหลาย ๆ ประการ เช่น การปรับตัว การทำงานเป็นทีม เป็นต้น

4. องค์การทางศาสนา ศาสนาทุกศาสนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และช่วยเหลือห่อหุ้มคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความเมตตา กรุณา การให้อภัย ความอดทน อดกลั้น เป็นต้น

5. แหล่งอาชีพ มีทั้งแหล่งอาชีพสมัยใหม่และแหล่งอาชีพดั้งเดิม ล้วนแต่เป็นกระบวนการช่วยเหลือห่อหุ้มคุณลักษณะ เช่น คุณลักษณะการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความมานะ รับผิดชอบงาน

6. สื่อมวลชน ในที่นี้หมายถึง สื่อแบบดั้งเดิมและสื่อสมัยใหม่ สื่อเหล่านี้มีส่วนสำคัญมากในการช่วยเหลือห่อหุ้มให้สมาชิกในสังคมเกิดการเรียนรู้ จนเกิดลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น การอยากรู้ อยากเห็น การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์

7. องค์การความรู้ในสังคม หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ตลาดประจำหมู่บ้าน ห้างสรรพสินค้า เป็นแหล่งที่ช่วยเหลือห่อหุ้มคุณลักษณะหลายประการ เช่น ความเอื้ออาทร ความสามัคคี

8. ระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์กรสมัยใหม่ ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมากกว่าแหล่งเรียนรู้ประเภทอื่น และมีศักยภาพในการช่วยเหลือห่อหุ้มคุณลักษณะได้หลายประการ เช่น ความใฝ่รู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

หน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 5 กรมสามัญ (2544 : 9-10) ระบุว่า การนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ไม่ได้ผูกขาดอยู่แต่ในห้องเรียนหรือในโรงเรียน เท่านั้น ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบๆ ตัว โรงเรียนต้องจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ในอาคาร การเรียนการสอนในโรงเรียน นักเรียนจะใช้เวลากว่าร้อยละ 90 อยู่ในอาคารเรียน โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในอาคารเรียนให้มากโดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการ กิจกรรม การศึกษาทดลอง มีมุมค้นคว้า ป้ายความรู้ ห้องสมุด ห้องสมุดหมวดวิชา/งาน จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์

2. แหล่งเรียนรู้นอกอาคาร โดยเฉพาะภายในบริเวณโรงเรียนจะมีแหล่งเรียนรู้มากมายเช่น สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ ต้นไม้ อื่นๆ อีกมากมาย ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น

กรมวิชาการ (2543: 9) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและปราชญ์ท้องถิ่น

2. เน้นการศึกษา วิเคราะห์ และวิธีคิด

3. นำกระบวนการ หรือความคิด แนวปฏิบัติ ของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดเป็นกระบวนการเรียนการสอน

4. เสริมสร้างกระบวนการคิดที่เป็นระบบ เป็นวิทยาศาสตร์

5. ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดหลายด้าน หลายมุม ให้คิดอย่างมีอิสระ แล้วสรุปเป็นความรู้ และประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

6. ผสมผสานระหว่างความรู้ที่เป็นสากล กับความรู้ในท้องถิ่น

7. เน้นกระบวนการมากกว่าผลผลิต

8. ครูผู้สอนหรือปราชญ์ท้องถิ่น เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ซึ่งมีแนวทางกิจกรรม 4 แนวทาง คือ

8.1 ครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมการใช้หลักสูตร โดยพิจารณานำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มประสบการณ์ตามในหลักสูตรแม่บท โดยใช้ระยะเวลา จำนวนคาบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอนของกลุ่มประสบการณ์นั้นๆ

8.2 เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

8.3 นำบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้ความรู้กับผู้เรียน

8.4 สอดแทรกคุณธรรม ค่านิยมต่างๆ ที่ปรากฏตามเนื้อหาของหลักสูตร

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544: 18) ได้กล่าวถึง การใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนว่า เพื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ครูผู้สอนควรร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ ในการวางแผน การดำเนินการร่วมกันให้มีการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน โดยมีแนวทางการใช้แหล่งการเรียนรู้ คือ

1. ศึกษาหลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน
2. กำหนดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้
3. กำหนดทรัพยากรสารสนเทศประกอบการสอน เช่น ชื่อหนังสือ สื่อการสอน เป็นต้น
4. จัดหาและเตรียมสื่อสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้
5. แนะนำการใช้แหล่งการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก
6. สรุปและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์ (2544 : 29-30) กล่าวว่า การนำแหล่งเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ เพื่อที่จะจูงใจและเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตานักเรียนอย่างทั่วถึง จัดกิจกรรม สถานการณ์ในแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริง ฝึกให้ผู้เรียนได้ประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงตนเองด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และจัดโอกาสให้นักเรียนนำเสนอผลงานที่เป็นผลจากการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 36) กล่าวถึง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น

2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้

กึ่งแก้ว อารีรักษ์; และคนอื่นๆ (2548: 120-122) ได้เสนอแนะ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

1. การวางแผนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นการวางแผนที่รอบคอบจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. การเรียนรู้อย่างอิสระ เป็นเหมือนแผนการจัดการทักษะการเรียนรู้ที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการระบุและให้คำจำกัดความยุทธศาสตร์ที่จำเป็น เมื่อครูนำไปใช้จะช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระ
3. การเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม จัดผสมผสานกันระหว่างคนเก่ง อ่อน การเรียนรู้เกิดได้จากสมาชิกในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการแสวงหาความรู้ร่วมกัน ยอมรับความเป็นผู้นำ ผู้ตาม มีการพัฒนาองค์ความรู้
4. การเรียนรู้จากการทำโครงการ เป็นการศึกษา ความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจในหัวเรื่องหรือประเด็นปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีการวางแผน การค้นคว้า การประชุมปรึกษาหารือ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การเสนอข้อค้นพบ และการทดลองการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้จัดการเรียนการสอนทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา และภาษาต่างประเทศ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ

3. การเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน

ความหมายของคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน

พระราชวรพันธุ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2540 : 42-43) ได้ให้ความหมายของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนว่า หมายถึงใฝ่รู้ความจริง ต้องการเข้าถึงความจริง ความจริงแท้ เมื่อพิจารณาหรือประสบปัญหาที่อยากรู้ ก็ถึงสิ่งนั้นว่า เป็นอย่างไรหรืออะไร มีเหตุปัจจัยเป็นอย่างไร มีคุณโทษอย่างไร วิเคราะห์ออกไปอยากรู้ความจริง เข้าถึงความจริงแท้ อย่างนี้เรียกว่าการใฝ่รู้ เป็นความหมายตามแนวพุทธ สำหรับการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ซึ่ง ไอน์สไตน์ เรียกว่า Loving interest in the object and a desire for truth and understand ก็คือ ความสนใจใฝ่รู้ในสิ่งนั้น ๆ และความปรารถนาต่อสัจธรรมและปัญญา คือ

ความใฝ่รู้อย่างแท้จริง ที่จะเข้าไปถึงความจริง สรุปลแล้ว ความหมายของการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามแนวพุทธ และตามแนววิทยาศาสตร์ มีความหมายเหมือนกัน คือเป็นความอยากรู้อยากเห็น หรือใฝ่รู้และใฝ่ดี ซึ่งเป็นแรงจูงใจอย่างเดียวกัน

กรมวิชาการ (2544 : 9) ให้ความหมายไว้ว่า การใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง ความกระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม การแสดงออก ถึงความใฝ่รู้ใฝ่เรียน สังเกตจากพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียน เช่น การซักถาม การแสดงความคิดเห็น การชอบอ่านหนังสือ เป็นต้น ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น การแสวงหาความรู้จาก การฟัง การถาม การอ่าน การคิด การเขียน การดูแลและการปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541 : 13) ได้ระบุว่า ความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน และสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้น สนใจ ใฝ่คิดค้น เสาะแสวงหาความรู้ในด้านต่างๆ มีความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบและวิเคราะห์ เพื่อจะนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นสิ่งที่บุคคล ควรแสวงหา เพื่ออำนวยความสะดวกให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีสะดวก ปลอดภัย และมีความสุข

ยุพิน โกณทรา และคนอื่นๆ (2544 : 11) คุณลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง คุณลักษณะ ทางจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงความกระตือรือร้น สนใจเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มา เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

สุภาพร มากแจ้ง (2544 : 9) กล่าวถึง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงกล่าวไว้ว่า ความฉลาดรู้ หรือความใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง รู้แล้วสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ได้จริงๆ โดยไม่เป็นพิษเป็นโทษ การศึกษาเพื่อความฉลาดรู้ต้องยึดหลักอย่างน้อย 2 ประการ ประการแรก เมื่อจะศึกษาเรื่องใด สิ่งใดให้รู้จริงควรจะได้ศึกษาให้ตลอด ครบถ้วน ทุกแง่มุม อีกประการหนึ่ง ซึ่ง จะต้องปฏิบัติประกอบกันไปเสมอ คือ ต้องพิจารณาศึกษาเรื่องนั้นๆ ด้วยความคิดจิตใจที่ตั้งมั่นเป็น ปกติ เทียบตรง และเป็นกลาง

พิทักษ์ วงแหวน (2546 : 11) พฤติกรรมใฝ่เรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีการกระทำ หรือ การแสดงออกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าโดยมีลักษณะเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน มีความกระตือรือร้นและ สนใจเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและพยายาม พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ ที่แสดงออกถึงความปรารถนา ความอยากรู้อยากเห็น ความกระตือรือร้น ความสนใจ ความพึงพอใจ ที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งความรู้ด้านการเรียนและสภาพแวดล้อมรอบตัว มีความรู้เท่าทัน กับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สามารถนำความรู้ที่ได้ ไปประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาตนเอง และใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

องค์ประกอบของคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน

บุญชิต มณีโชติ (2540 : 129) กล่าวถึง การใฝ่รู้ใฝ่เรียนว่าจะเกิดขึ้นได้จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ด้านความรู้สึก (Affective) หมายถึง การที่รู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีความรักชอบ มีความต้องการ ความสนใจ หรือความพึงพอใจ ต่อบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวข้อง กับการดำรงชีวิต มีความรู้สึกว่าคุณค่า นั้นมีคุณค่า มีความหมายสำหรับตนและอยากจะได้มาเป็นเจ้าของ
2. ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) หมายถึง การที่บุคคลจะมีการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน อย่างไร จะต้องอาศัยความรู้ หรือประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน การมีความรู้เดิม จะเป็นพื้นฐานให้คิด แสวงหาแนวทาง มีความคิดไตร่ตรอง มีความรู้แก้ปัญหาเดิม และมี ความสามารถที่จะแก้ปัญหาใหม่
3. ด้านการปฏิบัติ (Behavior Component) หมายถึง พฤติกรรมในการแสดงออก มาจาก ความรู้สึกและความคิดที่อยู่ภายในตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้จากการกระทำ

บุญชิต มณีโชติ (2550 : 116 - 119) แบ่งประเภทการใฝ่รู้ใฝ่เรียน จำแนกได้ตามเป้าหมาย ของการกระทำออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านครอบครัว หมายถึง การมุ่งแสวงหาหนทาง วิธีการที่จะให้ครอบครัว มีความสุขความเจริญ สมาชิกแต่ละคนอยู่ร่วมกันอย่างรักใคร่กลมเกลียว มุ่งพัฒนา ความเป็นอยู่ของ ครอบครัวให้เจริญก้าวหน้า พฤติกรรมที่แสดงออก เช่น สนใจศึกษา ครอบครัวที่ประสบความสำเร็จ การสนทนากับผู้มีประสบการณ์ การค้นคว้าจากตำรา สื่อต่างๆ
2. การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านสังคม เป็นการมุ่งแสวงหา ไขว่คว้าให้ได้มาซึ่งสัมพันธภาพ กับบุคคล ต่างๆในสังคม ค้นหาวิธีการและทำตามแนวทางที่ตนคิดว่า จะสมหวังดังเป้าหมายได้ ผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ด้านสังคมจะต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ เคารพรักนับถือ เห็นคุณค่าของตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออกมัก เข้ากับการอบรม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ การเข้าสังคม แสวงหา ค้นคว้า หาแนวทางที่จะทำให้บรรลุ ตามความปรารถนา
3. การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านวิชาการ เป็นการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ที่เกี่ยวกับความรู้ หรือศาสตร์ต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนต่อศาสตร์อื่นๆ ไม่จำกัด ต้องการมีความรู้เพิ่มเติม รู้ให้ลึกและรู้ให้กว้าง นำ ความรู้ใหม่ที่ได้มาพัฒนา เชื่อมโยงกับความรู้เก่า เพื่อสร้างความรู้ใหม่ที่พิเศษขึ้นกว่าเดิม แสดงออก โดยการค้นคว้าจากตำรา เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ศึกษาสอบถาม สนทนากับผู้รู้
4. การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านอาชีพ เป็นความสนใจ ความต้องการที่จะพัฒนาอาชีพของตน ให้ก้าวหน้า โดดเด่นมั่นคง มีความเพียรพยายามโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ มีความสุข มีความพอใจกับอาชีพที่ทำ พฤติกรรมที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านอาชีพแสดงออก ในลักษณะมี ระดับความต้องการระดับสูง พยายามปฏิบัติสิ่งต่างๆ ของตนให้ดีเสมอ มีความหวัง ที่จะให้อาชีพที่ตน

ทำ หรือตำแหน่งหน้าที่การงานของตนมั่นคง ก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับ มีความตั้งใจ ในการทำงาน และ มุ่งศึกษาวิธีการและปฏิบัติตามแนวทางที่ค้นพบเพื่อไปสู่เป้าหมาย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการใฝ่รู้ใฝ่เรียน จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ด้านความรู้สึกรัก ด้านความรู้ความเข้าใจจัดคิดวิเคราะห์ ด้านการปฏิบัติการแสดงออก ส่วนประเภท การใฝ่รู้ใฝ่เรียนได้แก่ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านวิชาการและด้านอาชีพของบุคคล การใฝ่รู้ใฝ่เรียน ต่างๆ เหล่านี้สามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

คุณลักษณะของผู้ที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

การศึกษาเกี่ยวกับความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีผู้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนไว้ดังนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2542 : 3) กล่าวถึง ตัวบ่งชี้ ของผู้ที่มีความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน และสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ
2. กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น
3. ตั้งใจ เอาใจใส่ ทำให้ดีอยู่เสมอ
4. ริเริ่ม กล้าแสดงออกและตัดสินใจ

พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2540ข : 43 - 45) ได้กล่าวถึง ความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามแนววิถีบาท 4 ดังนี้

1. สร้างความพึงพอใจ (ฉันทะ) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความต้องการจะทำ หรือใฝ่ใจรัก ที่จะทำ สิ่งนั้นอยู่เสมอ และทำให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป
2. ใช้ความเพียรพยายาม (วิริยะ) หมายถึง เป็นผู้มีความขยัน ความพยายาม ความเข้มแข็ง ความอดทน การเอาธุระใส่ใจต่องานที่รับผิดชอบ ไม่เกียจคร้าน
3. ความมีสติตั้งมั่น (จิตตะ) หมายถึง เป็นผู้มีความคิด ความตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่ทำ ทำสิ่งนั้น ด้วยความคิด มีจิตใจจดจ่อ ไม่ฟุ้งซ่านล่องลอย ไม่ขาดสติ
4. หมั่นไตร่ตรองด้วยเหตุผล (วิมังสา) หมายถึง เป็นผู้มีความปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ครุ่นคิด ใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล ตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่ทำ รู้จักวางแผน คิดค้น ตลอดจนหาวิธี ปรับปรุงแก้ไข เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง การรู้จักช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อตนเอง และการรู้จัก เข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น รู้สึกรับรู้เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) อันจะนำมาซึ่งการรู้จัก ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน รู้จักให้ ตลอดจนเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน

สุภาพร มากแจ้ง (2544 : 7-14) กล่าวถึง คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนตามแนวพระราชจริยวัตร และพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ไว้ดังนี้

1. มีความอยากรู้

2. มีความตั้งใจจริง มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้
3. มีความรักเรียน
4. มีเหตุผล
5. มีความคิดริเริ่ม
6. มีการฝึกฝนค้นคว้า
7. รักการอ่าน
8. มีความขยันหมั่นเพียร

แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนดังกล่าวข้างต้น เป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นในผู้ที่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการแสวงหาความรู้ มีความกระตือรือร้น สนใจ ที่จะได้เรียนรู้จากแหล่งต่างๆ มีนิสัยรักการอ่าน มีความอยากรู้อยากเห็น มีความตั้งใจจริงมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ มีเหตุผล มีความคิดริเริ่ม มีการศึกษาค้นคว้า มีความขยันหมั่นเพียร ชอบศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4. การเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่าน เป็นพฤติกรรม ในการแสวงหาความรู้ และเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการอ่าน ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2544 : 11) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ผู้อ่านรับรู้ด้วยตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ตลอดจนค้นหาความหมาย ความเข้าใจ แล้วแปลความหมายในสิ่งที่รับรู้ นั้นมา เป็นความคิด ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมและจินตนาการของผู้อ่านเอง พิจารณาความหมายของสิ่งที่อ่านนั้น จนเกิดเป็นความเข้าใจขึ้น การอ่านเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่านคือการค้นคว้าหาความหมายจากข้อเขียนนั้น ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 1364) ได้ระบุไว้ว่า การอ่าน เป็นการออกเสียงตามตัวหนังสือ หรือการเข้าใจความหมายจากหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่ต้องอาศัยกลไกการเรียนรู้ และใช้สมองในการตีความและเรียนรู้ข้อมูลที่อ่านเข้าไปให้กลายเป็นความรู้ ความจำ ความชำนาญการ ตลอดจนคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ที่เข้าใจการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ เข้าใจในเนื้อเรื่องและแนวคิดจากสิ่งที่อ่าน หรือเป็นจดหมาย หนังสือ บทความต่างๆ จากภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ สัญลักษณ์การโบกธงของทหาร ของนักเดินเรือ เครื่องหมายจราจรที่ปรากฏบนท้องถนน รูปภาพ โฆษณาต่างๆ ภาพวาด ภาพเขียน แผนที่ แผนที่ภูมิ และการแสดงท่าทางต่างๆ เป็นต้น

ศุภวรรณ มอญเพชร (2556 : 87) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้าและส่งสารออก ในขณะที่ทางสมองของผู้อ่านจะต้องเกิดตามผู้เขียน หรือการตีความข้อความที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา ผู้อ่านที่ดีจะต้องเข้าใจข้อความที่ตนอ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องในการเข้าใจเรื่องที่ต้องอาศัยความรู้หลากหลายด้าน เช่น ความรู้พื้นฐานของผู้อ่าน โครงสร้างของภาษา ความหมายของคำ ความสามารถในการคิดและทักษะในการอ่าน

อารีย์ บัวสุริยะ (2548 : 27) ได้กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการทางความคิดที่สื่อกันกับผู้ส่งข่าวและผู้รับสารโดยอาศัยความรู้ ความสามารถในการสื่อความหมายจากอักษรที่ปรากฏ และอาศัยประสบการณ์ ความรู้เดิมเพื่อช่วยในการแปลความหมายหากสิ่งที่อ่านเป็นสิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อน ผู้อ่านต้องใช้ความพยายามหาความหมายของสิ่งที่อ่านด้วยการเดา หรือการหาตัวบ่งชี้ที่ปรากฏอยู่ในข้อความมาช่วยให้การอ่านง่ายขึ้น

นองนิตย์ เตยจอหอ (2547 : 1) ได้กล่าวสรุปว่า การอ่านคือ ทักษะการใช้ภาษาที่มีบทบาทสำคัญในการรับสารของมนุษย์ที่ช่วยเสริมองค์ความรู้ สติปัญญาและการแก้ปัญหา ในปัจจุบันการอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิต เพราะปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ เทคโนโลยีและความคิด จึงมีความจำเป็นที่มนุษย์ต้องรักการอ่าน เพื่อสามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าให้ทันต่อเหตุการณ์

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548 : 12) ให้ความหมายการอ่านว่า การอ่านเป็นการเก็บรวบรวมความคิดที่ปรากฏอยู่ในเนื้อสาร ในการอ่านควรมีคติประจำใจว่าต้องอ่านเอาเรื่อง เอาความคิดจากหนังสือนั้นให้ได้ เพราะการอ่านด้วยความพินิจพิเคราะห์ เป็นสิ่งที่ช่วยให้ได้รับความรู้ อย่างถ่องแท้

เสวียง ผละผล (2549 : 13) กล่าวว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ทางภาษาออกมาเป็นคำพูด เพื่อสื่อความเข้าใจและการสื่อความหมายที่ถ้อยคำความคิด ความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่านเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน อ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านได้ สามารถค้นหาความหมายในสิ่งพิมพ์หรือข้อเขียน จับใจความตีความเพื่อพัฒนาตนเองทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

นอกจากนี้แฮริส และซิเพย์ (Harris and Sipay. 1979 : 19-20) กล่าวถึงกระบวนการสอนการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

1. การรับสัมผัส (Sensation) การอ่านจะเริ่มจากตาทั้งสองข้างกระทบกับเครื่องหมายและตัวอักษรโดยการอาศัยแสง เปนไปตามระบบการทำงานของงานของตา อันจะเปนทางนำไปสู่ระบบสมอง สมองจะวินิจฉัยต่อไปว่า เห็นอะไร นั่นคือจะต้องไขความรู้และประสบการณ์เดิมของตนว่าได้เห็นอะไร กระบวนการนี้จะต้องอาศัยตัวหนังสือที่พิมพ์ชัดเจน ขนาดโตเพียงพอแสงสว่างพอและตาสามารถรวมสิ่งนั้นๆ ที่ผนังม่านตาได้ สายตาดูต้องรวดเร็วเคลื่อนไหวกวาดได้อย่างครอบคลุม

2. การรับรู้ (Perception) เป็นขั้นการตีความ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นกระบวนการ หลังจากการสัมผัสแล้ว เมื่อสายตาสภาพที่เห็น หรือส่งตัวอักษรที่เห็นไปสู่สมอง สมองจะรับแล้ว ตีความออกมาว่าสิ่งที่เห็น คืออะไร ตัวหนังสือที่เห็นเป็นคำอะไร

3. การทำความเข้าใจ (Comprehension) คือกระบวนการอ่านที่ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับ โครงสร้างของประโยค และความหมายในประโยคจากกลุ่มคำที่พบเห็น และทราบวาคำนั้น หมายถึง อะไร ทำหน้าที่อะไรเป็นอย่างไร มีบทบาทอย่างไร

4. การตอบสนอง (Reaction) เมื่อเข้าใจแล้วก็ตอบสนอง อาจเป็นการตอบสนองทางกาย หรือตอบสนองทางอารมณ์

จากความหมายของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสัมผัส การรับรู้ การทำความเข้าใจ และการตอบสนอง เพื่อแปลความหมาย จากคำ วลี ประโยค หรือสัญลักษณ์ เพื่อการทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนได้สื่อความไว้ โดยอาศัยการวิเคราะห์ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญในการดำรงชีวิตเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้อื่นๆ เป็นเครื่องมือสำหรับ สะสมความรู้วิทยาการและแนวคิดต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 7) ให้ความหมายถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ

2. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนและพัฒนางานได้

3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งสู่รุ่นต่อไป

4. การอ่านเป็นการส่งเสริมให้คนมีความคิดและรอบรู้เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้ได้

5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้แก่ตนเอง ที่ง่ายที่สุดและได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ ทั้งทางจิตใจและบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

7. การอ่านเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์และสังคม

8. การอ่านเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง ใช้ในการพัฒนาระบบการสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2546 : 89) การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ผู้ใดที่มีความสามารถในการอ่านหนังสือมาก มักจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพและในชีวิต มากกว่าคนที่อ่านหนังสือได้น้อยและอ่านช้า ในโลกปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเป็นโลกของการอ่าน เพราะการอ่านแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภททุกแห่ง ทั้งนี้เพราะในการสื่อสารซึ่งกันและกันในชีวิตประจำวัน ต้องอาศัยการอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเข้ามา มีบทบาทสำคัญในชีวิตของเรา สิ่งที่เราจะต้องอ่านในชีวิตประจำวันมีมากมาย เราต้องรู้จักเลือกอ่าน จับใจความให้ได้อย่างรวดเร็ว จึงประหยัดเวลาได้ผลการอ่านคุ้มค่า มีบางคนกล่าวว่า อาหารหล่อเลี้ยงร่างกาย การอ่านหล่อเลี้ยงสมอง ถ้าต้องการให้สมองเจริญเติบโตก็ต้องอ่านมาก

ศุภวรรณ มองเพชร (2545 : 89) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือสรุปได้ ดังนี้

1. การอ่านทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำติดตัวไปได้
3. หนังสือเก็บไว้ได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกทักษะการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธิมากกว่าสื่ออย่างอื่น เพราะในขณะที่อ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านอย่างเดียวคร่าวๆ หรืออ่านโดยละเอียด อ่านข้ามหรืออ่านทุกตัวอักษรก็ได้ตามใจ หรือเลือกอ่านเล่มใดก็ได้ เพราะมีหนังสือให้เลือกมากมาย

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2549 : 55) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ด้านต่าง ๆ
2. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนได้
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นต่อ ๆ ไป
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดอ่านและรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูน นานวันเข้าก็ทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้

ไพพรรณ อินทนิล (2546 : 7-8) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ในชีวิตประจำวันเราจะต้องอาศัยการอ่านเพื่อการดำรงชีวิตแทบทุกเรื่องก็ว่าได้ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค ยารักษาโรค ทุกคนควรต้องรู้จักอ่านวิธีใช้ วันหมดอายุ จึงจะสามารถใช้สินค้านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือการไปติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานที่ดิน สำนักงานขนส่งทางบก ที่ว่าการอำเภอ ธนาคาร สถานศึกษา ฯลฯ จำเป็นที่จะต้องอ่านหนังสือออก จึงจะสามารถติดต่อกับหน่วยงานที่เราต้องการได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญ

ในการเรียนรู้ การอ่านจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษา เพราะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วกว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในห้องหรือนอกห้องเรียน ล้วนแต่ใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งสิ้น กิจกรรมในสถานศึกษา 80 – 90% ต้องอาศัยการอ่าน ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการอ่านจึงจะสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

สมพร แพ่งพิพัฒน์ (2547 : 122-123) ให้ความสำคัญว่า การอ่าน มีความสำคัญในการช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ไม่แคบอยู่แต่เฉพาะเรื่อง ช่วยพัฒนาความคิดและยกระดับสติปัญญาให้กว้างขึ้น การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญทางการศึกษาในการช่วยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน ช่วยให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ ช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพ การอ่านช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้ นอกจากนี้การอ่านยังช่วยให้เกิดความจรรโลงใจได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนาน เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มีคุณค่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ด้านพฤติกรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้ง ช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต การอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนการสอน และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา หากเริ่มต้นติดรากฐานการอ่านของผู้เรียนก็จะดี

จากความสำคัญของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิต เป็นจุดเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ภายในของแต่ละบุคคล ให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถแปลความและตีความหมายของเรื่องที่ได้ อ่านได้ เกิดความรู้ความเข้าใจ สร้างความเพลิดเพลิน ความบันเทิงใจ สามารถจะนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2544 : 25) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาควรจะเน้นถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ให้มีความสามารถในการอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง รวดเร็วในเนื้อความที่อ่าน
2. ให้มีความสามารถในการอ่านในใจ เพื่อเข้าใจข้อความและเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านนั้นได้อย่างถูกต้อง
3. ให้เข้าใจความหมายของเรื่องที่ได้ถูกต้องและเก็บใจความได้
4. ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เช่น ผู้เรียนทราบว่าการอ่านนั้นให้ประโยชน์ทั้งในด้านความรู้และความเพลิดเพลิน ผู้เรียนเต็มใจอ่านโดยไม่ฝืนใจอ่าน
5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน
6. ให้ผู้เรียนรู้จักคำต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางเพราะการอ่านย่อมทำให้ผู้เรียนได้รู้เรื่องราว
วรรณิ โสมประยูร (2553 : 127-128) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา บทความ สารคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย การ์ตูน สารคดี
3. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น หนังสือประเภทชวนหัว
4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี ประวัติศาสตร์
5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้เห็น เช่น การอ่านข่าว
6. การอ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นความคิดเห็น เช่น การอ่าน

โฆษณาต่าง ๆ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 3) จุดมุ่งหมายของการอ่านมีดังนี้ เด็กบางคนมักจะสงสัย
และตั้งคำถามว่า “ทำไมต้องอ่าน” ผู้ใหญ่ก็ตอบเด็กว่า “อ่านเพื่อให้รู้เรื่องราวหรือเข้าใจข้อความนั้น”
หากมีคำถามต่อไปว่า “ผู้ใหญ่คาดหวังอะไรจากการที่ให้เด็กฝึกอ่าน” คำตอบคือ “ให้เด็กอ่านออก”
ถ้าผู้ให้คำตอบเป็นครู ที่คาดหวังให้ผู้เรียน “อ่านเป็น” การอ่านออกและการอ่านเป็นจึงมีความหมาย
แตกต่างกัน อ่านออกหมายถึง การอ่านคำ ประโยคและข้อความได้แต่ผู้อ่านไม่เข้าใจความหมายและ
ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ส่วนอ่านเป็น หมายถึง อ่านแล้วเข้าใจสามารถนำเหตุการณ์ ถ้อยคำและเรื่องราว
ที่ได้รับจากการอ่านมาวิเคราะห์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนได้

ลีดี (Leedy 1956 ; อ้างอิงจาก ระพีวรรณ ประสงค์สิน 2545 : 13) สรุปไว้ว่าจุดมุ่งหมาย
ของการอ่าน มีดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ คนเราต้องการรู้ในสิ่งที่เป็นปัญหาไม่เข้าใจ ต้องการเข้าใจผู้อื่นและ
ตนเอง ต้องการความก้าวหน้า ท้นความเปลี่ยนแปลงของโลก และต้องการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา
2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด เป็นการอ่านเรื่องราวที่ผู้เขียนแสดงแนวความคิดเห็นหรือ
ผลการวิจัยไว้ให้ผู้อ่านได้รู้จักพิจารณาหาเหตุผลในเรื่องต่าง ๆ
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อความบันเทิง
4. อ่านเพื่อความจรรโลง บางครั้งชีวิตคนเราพบกับปัญหาและความไม่สมหวัง การอ่านทำ
ให้ค้นพบความจริงเกี่ยวกับชีวิต สร้างความหวังใหม่ มองโลกในแง่ดี มีความหวังในชีวิตมีกำลังใจดีขึ้น

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2546 : 90-92) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการอ่าน คือ

1. อ่านเพื่อความรู้ คนต้องการให้ความรู้ของตนงอกเงยขยายขอบเขตออกไปจากที่มีอยู่เดิม
ต้องการรู้ในสิ่งที่เป็นปัญหา ที่ไม่เข้าใจต่าง ๆ การอ่านจึงเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการแขนงต่าง ๆ
เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นปราชญ์หรือผู้เชี่ยวชาญ
เฉพาะสาขา เพื่อเข้าใจผู้อื่นและตนเองดีขึ้น เพื่อรู้ความเป็นไปในโลกสถานที่ที่ห่างไกล คนที่แปลกเผ่า

แปลกพันธุ์และวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป ให้เข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของตน และเพื่อทราบข่าวความเคลื่อนไหวของสังคมที่เป็นอยู่

2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านสิ่งพิมพ์ที่แสดงทรรศนะ ได้แก่ บทความ บทวิจารณ์ วิจัยต่าง ๆ จะช่วยให้ทรรศนะผู้อ่านกว้างขวางขึ้น การอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจ แนวคิดสำคัญ การจัดลำดับแนวคิดของผู้เขียน พิจารณาเหตุผลและแรงจูงใจการเขียนเรื่องนั้นๆ ขึ้น เป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย

3. อ่านเพื่อความบันเทิง สภาวะแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ อารมณ์และร่างกายของมนุษย์ เป็นอย่างมาก บางครั้งก็ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือที่เนื้อหาสาระไม่เป็นวิชาการนัก เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น วรรณคดีบางอย่าง หัสนคดี และแม่สสารคดีบางชนิด จะช่วยให้เกิดความบันเทิงควบคู่ไปกับการรู้ ความคิด ได้มีความสุขกับความไพเราะของภาษา ได้หัวเราะ ได้สนุก เป็นการผ่อนคลาย อารมณ์ตึงเครียด นับได้ว่าการอ่านเป็นความบันเทิงเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง

จากจุดมุ่งหมายของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายเพื่อการให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน อีกทั้งให้ความเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายและดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม อย่างทันต่อเหตุการณ์และมีความสุข

ระดับการอ่าน

ระดับการอ่าน แบ่งตามความคิดเห็นของนักวิชาการในหลายแง่หลายมุม ดังต่อไปนี้

รัตเดล (Ruddill : 1995 ; อ้างอิงจาก กล้า พิมพ์วงศ์ 2543 : 10) กล่าวถึง ระดับความคิด ในการอ่าน ไว้ดังนี้

1. ระดับข้อเท็จจริง (The factual level) คือ ความจำและระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏ ในเรื่องที่อ่านได้อย่างตรงไปตรงมา ความคิดระดับนี้สัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจ การอ่านระดับระบุ รายละเอียด

2. ระดับตีความ (The interpretive level) คือ การหาข้อมูลที่ต้องการ ในแต่ละข้อมูลนั้น ไม่ปรากฏออกมาโดยตรง ผู้อ่านต้องใช้ความคิดของตน ประมวลข้อมูลจากบริบทโดยรอบเข้ามาช่วย ในการตีความ ความคิดในระดับนี้สัมพันธ์กับทักษะความเข้าใจในการอ่านระดับหาเหตุและผล

3. ระดับวิเคราะห์ (The applicative level) คือ ความคิดที่ต้องใช้ข้อมูลประสบการณ์เดิม ของผู้อ่าน มาประยุกต์เข้ากับข้อมูลที่ได้จากการอ่านทำให้ได้ข้อมูลใหม่ขึ้นมา ความคิดระดับนี้สัมพันธ์ กับทักษะความเข้าใจในการอ่านระดับคาดเดาเนื้อหาล่วงหน้า

4. ระดับแสดงความรู้สึก (The transactive level) คือความคิดที่ต้องใช้ข้อมูลจากเนื้อหา ประสบการณ์ของผู้อ่านแล้วประมวลออกมาเป็นความรู้สึก ความคิดระดับนี้ มีความสัมพันธ์กับทักษะ ความเข้าใจในการอ่านระดับประเมินคุณค่าระดับของทักษะความเข้าใจในการอ่าน

เบอร์มิสเตอร์ (Burmester, 1974; อ้างอิงจาก กันนิกา ผิวอ่อนดี 2549 : 74) ได้กล่าวว่าความเข้าใจในการอ่าน แบ่งออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

1. ทักษะความเข้าใจระดับรายละเอียด (Identifying details) คือ ทักษะการอ่านเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งปรากฏอยู่ตามรายละเอียดที่ระบุถึงเท่านั้น การอ่านระดับนี้สัมพันธ์กับการใช้ความคิดระดับข้อเท็จจริง

2. ทักษะความเข้าใจระดับลำดับความ (Establishing sequence of events) คือ ทักษะการอ่านเพื่อลำดับแนวความคิด การกระทำ การเกิดเหตุการณ์ตามเนื้อหา การอ่านระดับนี้สัมพันธ์กับการใช้ความคิดระดับตีความ

3. ทักษะความเข้าใจระดับเหตุและผล (Associating cause and effect) คือ ทักษะการอ่านเพื่ออธิบายสาเหตุของการกระทำ หรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในเนื้อหา การอ่านระดับนี้สัมพันธ์กับการใช้ความคิดระดับข้อเท็จจริง

4. ทักษะความเข้าใจระดับความหลัก (Determining the main idea) คือ ทักษะการอ่านเพื่อหาใจความสำคัญของเนื้อหา เป็นการวิเคราะห์และตีความข้อมูลทั้งหมด การอ่านระดับนี้สัมพันธ์กับการใช้ความคิด ระดับข้อเท็จจริง ระดับตีความ ระดับวิเคราะห์ และระดับแสดงความรู้สึก

5. ทักษะความเข้าใจระดับคาดเดาเนื้อหาล่วงหน้า (Predicting outcomes) คือ ทักษะการอ่านที่ใช้ประสบการณ์ของตนเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลที่ได้จากเนื้อหา แล้วคาดเดาว่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่อไปจะเป็นอย่างไร การอ่านระดับนี้สัมพันธ์กับการใช้ความคิดระดับตีความระดับวิเคราะห์ และระดับแสดงความรู้สึก

6. ทักษะความเข้าใจระดับประเมินคุณค่า (Valuing) คือ ทักษะการอ่านที่ใช้ทัศนคติและวิจารณ์ของผู้อ่านเข้ามาช่วยในการตีความข้อมูล การอ่านระดับนี้สัมพันธ์กับการใช้ความคิดระดับตีความ ระดับวิเคราะห์ และระดับแสดงความรู้สึก

7. ทักษะความเข้าใจระดับการแก้ปัญหา (Problem solving) คือ ทักษะการอ่านที่สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในเนื้อหาแล้วใช้ประสบการณ์กับข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการอ่านตั้งสมมติฐาน ทดสอบสมมติฐาน หาข้อมูลสำหรับแก้ไขปัญหารวมทั้งสรุปความ การอ่านระดับนี้สัมพันธ์กับการใช้ความคิดระดับตีความ ระดับวิเคราะห์และระดับแสดงความรู้สึก

บรูเนอร์ (Bruner. 1960 : 34 ; อ้างจาก บุชนีย์ สมญาประเสริฐ 2551: 13) ให้แนวคิดว่าการสอนชนิด “Discovery Approach” โดยมีความคิดเกี่ยวกับการสอนว่าในการสอนมุ่งหวังจะสอนให้คนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ สอนเนื้อหา แต่ไม่ใช่เพียงการท่องจำ แต่สอนเพื่อจะช่วยให้ผลผลิตแนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน ตามทฤษฎีของบรูเนอร์นั้นเป็นการผสมผสานกระบวนการต่าง ๆ 3 กระบวนการด้วยกัน ทั้ง 3 กระบวนการนั้นอาจเกิดขึ้นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขั้นค้นหาความรู้ (Acquisition) ขั้นค้นหาความรู้จากการอ่านใหม่ๆ เข้าแทนที่ความรู้เก่า เป็นการจัดระเบียบโครงสร้างของความรู้ จากการได้อ่านความรู้ใหม่ๆ เข้าไปแทนที่ความรู้เก่า หรือเป็นการจัดระเบียบความรู้ที่ได้รับมาให้เป็นระเบียบมากขึ้น

2. ขั้นดัดแปลงความรู้ (Transformation) ขั้นดัดแปลงความรู้คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงข่าวสารความรู้ที่ได้รับมาจากการอ่านนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อประสบการณ์หรือสถานการณ์ใหม่ๆ หรือเกิดความคิดใหม่ๆ หรือเกิดแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อจะจัดโครงสร้างของระเบียบข่าวสารความรู้เดิมนั้น เพื่อให้สัมพันธ์และต่อเนื่องกับความรู้สถานการณ์ความรู้ใหม่

3. ขั้นประเมินความรู้ (Evaluation) ขั้นประเมินความรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกับข้อ 2 โดยผู้เรียนหรือผู้อ่านจะประเมินว่า สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นสิ่งดีหรือไม่ดี หรือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวหน้ามากขึ้นหรือไม่เพียงใด ตัวอย่างเช่น ผู้อ่านเมื่ออ่านไปแล้ว ได้ความรู้ใหม่ว่าการทำขนมไม่ให้ง่ายนั้นทำได้อย่างไร เมื่อรู้แล้วก็นำมาดัดแปลงความรู้เก่าที่ผู้อ่านรู้เพียงว่าจะทำขนมทำได้อย่างไร และเมื่อมาถึงขั้นประเมิน ก็พอสรุปได้ว่าควรจะลดส่วนผสมอะไรและเพิ่มส่วนผสมอะไร จากความรู้เก่าและความรู้ใหม่ที่ได้มา นำมาประเมินผลลัพธ์ครั้งสุดท้ายอีกครั้ง เพื่อไม่ให้ขนมที่ง่าย เป็นต้น

รูบิน (Rubin 1992 : 206 ; อ้างอิงจาก พลรบ พรายรักษา 2552 : 22) ได้เสนอหลักการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระโดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ
2. ให้มีการฝึกฝนอย่างเพียงพอและเป็นระบบ
3. มีการทบทวนอยู่เสมอ
4. บทอ่านควรมีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับภูมิหลังของผู้เรียน
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำนายเรื่องที่อ่านจริง
6. ถามคำถามก่อนการอ่าน
7. ถามคำถามในขณะที่อ่าน
8. ถามคำถามเมื่ออ่านจบ
9. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ถามคำถามจากเรื่องที่อ่าน
10. ถามคำถามที่ต้องใช้การตีความ
11. ถามคำถามที่ต้องใช้ความคิดในการวิเคราะห์
12. ถามคำถามที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์
13. ให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบผลการคาดเดาหรือผลของการทำนาย
14. ให้ผู้เรียนหาข้อมูลจากเรื่องที่อ่านเพื่ออ้างอิงคำตอบ
15. ให้สื่อที่เป็นทัศนวัสดุหรือสื่อที่สามารถมองเห็นได้
16. ให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่อ่าน

จากการศึกษาระดับของการอ่าน สรุปได้ว่า ระดับการอ่านเป็นระดับการสร้างความเข้าใจของผู้อ่านที่จะเกิดขึ้นจากการอ่าน โดยอาศัยความรู้เดิมที่มีอยู่สะสมรวมกับเรื่องที่อ่านเป็นความรู้ใหม่ เชื่อมโยงสัมพันธ์ก่อให้เกิดการคิด วิเคราะห์ พิจารณาความรู้สู่ความเข้าใจ มีขั้นตอนคือ ค้นหาความรู้ ขั้้นดัดแปลงความรู้ ขั้้นประเมินความรู้ และให้ผู้เรียนมีอิสระที่จะแสวงหาและสรุปความรู้ด้วยตนเอง

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

แม้นมาส ขวลิต (2546 : 77-78) กล่าวว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่านเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านจนเป็นนิสัย กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีดังนี้

1. ใ้เข้าใจ บุคคลที่เป็นเป้าหมายอาจเป็นคนคนเดียว หรือกลุ่มบุคคลทั่วไปให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์ หรือผู้ที่จัดกิจกรรมเห็นว่าควรอ่านกิจกรรมจะชี้ให้เห็นว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมนานาประการ

2. จูงใจ ให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน ที่จะได้รู้เรื่องราวอันน่ารู้ น่าสนุก ที่มีอยู่ในหนังสือตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมากล่าว นอกจากเป็นประโยชน์แล้วยังรู้สึกว่าการพยายามอ่านให้เข้าใจถ่องแท้นั้นคุ้มค่า ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรี ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ช่วยอ่าน ช่วยตีความซึ่งบางครั้งอาจจะคลาดเคลื่อนได้ เห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่านและการใช้คู่มือช่วยการอ่าน เช่น พจนานุกรมศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้น ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ พยายามต้องสู้เอาชนะหนังสือให้ได้

3. กระตุ้น แนะนำให้อยากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือมากมายหลายอย่าง อยากรู้อยากดูให้รู้รอบและลึกซึ้ง เปิดความคิดให้กว้าง เมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านต่ออีกเรื่องหนึ่งต่อไป มีความรู้สึว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึว่าหนังสือทำทนายให้อ่าน ให้วิจารณ์ ให้ประเมินค่า ให้อยากนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ อยากรู้อยากเขียนหนังสือทำนองเดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มที่อ่าน เหล่านี้เป็นต้น

4. สร้างบรรยากาศการอ่านขึ้นในบ้าน ในสถานศึกษาและในสังคม นอกจากกิจกรรมเข้าใจ จูงใจให้อ่านและกระตุ้นให้เกิดความคิดให้กว้างแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุการอ่านให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุง แหล่งวัสดุการอ่านให้มีเพียงพอ บูรณาการการอ่านเข้าไว้ในการเรียนการสอน และในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่าง ๆ

แฮร์ริสและซิเพย์ (Harris and Sipay 1979 : 141-142) ได้นำเสนอ วิธีการสอนอ่านที่จะส่งเสริมให้เกิดทักษะการอ่าน ดังนี้

1. ต้องทำให้การอ่านเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน
2. การสอนที่เป็นระบบต้องฝึกทักษะเฉพาะอย่าง เช่น ระดับประถมศึกษารุ่นเพื่อพัฒนาคำศัพท์ ทักษะการค้นหาคำความหมาย เป็นต้น

3. มีกิจกรรมหลายๆ อย่างในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เช่น ฝึกอ่านออกเสียงเพื่อพัฒนาคำศัพท์ ทักษะการค้นหาคำความหมาย เป็นต้น

4. จัดบทเรียนและกิจกรรมให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

5. เอาใจใส่ผู้เรียนที่มีปัญหาและให้เวลามากเป็นพิเศษ เพื่อช่วยพัฒนาการอ่านของผู้เรียน

6. ควรมีการวางแผนเพื่อจัดเนื้อหาการอ่านของผู้เรียนให้สอดคล้องกัน ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แววตา พุกษา (2550 : 43) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อให้มีนิสัยรักการอ่านนั้น ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณให้เพียงพอ ตลอดจนส่งเสริมให้ครูไปอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อประโยชน์อันสูงสุดแก่ผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียน มีนิสัยรักการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากการศึกษากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ว่า ในการส่งเสริมให้เกิดการอ่านที่ปลูกฝัง จนเป็นนิสัยรักการอ่านนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจ แรงกระตุ้นที่อยากอ่าน และต้องมีลักษณะกิจกรรมที่ตอบสนองกับความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งครูควรจะเป็นผู้ส่งเสริมกิจกรรมการอ่านให้กับผู้เรียนที่หลากหลายและแตกต่างกันตามระดับการศึกษา โดยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ศึกษาหาความรู้ และอ่าน และครูเป็นผู้คอยชี้แนะหรือแนะนำ

การเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2556 : เว็บไซต์) กล่าวว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก มี 5 วิธีดังนี้

1. สร้างบรรยากาศให้อยากอ่านหนังสือ บรรยากาศที่เงียบสงบ ร่มรื่น เย็นสบาย ไม่ร้อน อากาศถ่ายเทได้ดี จะช่วยสร้างบรรยากาศให้อยากอ่านหนังสือ และเป็นการเรียกสมาธิจากการอ่าน ได้อย่างดี

2. อ่านหนังสือให้เด็กฟัง การอ่านหนังสือให้เด็กฟังก่อนนอน การพูดคุยกันเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือ จะช่วยกระตุ้นความอยากรู้ต่อเนื้อหาในหนังสือมากขึ้น คนที่ชอบอ่านหนังสือในห้องนอน สะท้อนถึงการชอบนอนอ่านและความเป็นส่วนตัว สำหรับผู้ที่มีบุตรหลาน ใช้โอกาสนอนอ่านก่อนนอนเล่า นิทานให้เด็กฟัง หรือใช้เวลาสำหรับการอ่านหนังสือร่วมกัน นิทานที่อ่านให้เด็กฟัง มีทั้งนิทานพื้นบ้าน นิทานอีสป หากเป็นหนังสือสำหรับเด็ก จะมีเนื้อหาที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กด้าน สุขลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของเด็ก เช่น หมั่นอย่ามียอมสละผม หนูไม่ดีอย่าไปโรงเรียน หนูไม่ดีไม่ชอบทานผัก ช่างซีโมโห ร่างกายของฉัน ส่วนใหญ่นิทานที่ผู้ปกครองเลือกมาเล่าหรืออ่านให้ฟัง จะเป็นนิทานสำหรับเด็ก เสริมสร้างจินตนาการ สร้างเสริมลักษณะนิสัย ความสัมพันธ์ในครอบครัว และ สอดแทรกเนื้อหาสอนใจให้กับเด็ก ๆ ด้วย เช่น กระจายกับเต่า เด็กเลี้ยงแกะ ลูกหมูสามตัว สโนว์ไวท์

และในจำนวนนิทานที่เล่าให้เด็กฟัง พบว่า มีนิทานเรื่องพระเวสสันดร สุวรรณสาม รามเกียรติ์ ที่เป็นวรรณคดีไทยรวมอยู่ด้วย

3. ส่งเสริมให้เด็กพกหนังสือติดกระเป๋าตลอดเวลา เพื่อให้เด็กหยิบมาอ่านได้ทันที เมื่อมีเวลาว่าง สำหรับเด็กเพิ่งเริ่มอ่านให้เริ่มต้นจากหนังสือภาพที่เนื้อหาสั้น เข้าใจง่าย มีภาพสวยงามและเด็กเป็นผู้เลือกด้วยตัวเอง โดยผู้ปกครองอ่านให้ฟัง สลับกับให้เด็กอ่านให้ผู้ปกครองฟังจนกระทั่งเด็กสามารถอ่านได้ด้วยตนเอง

4. เล่นนิทานประกอบกิจกรรม ผู้ปกครองควรอ่านออกเสียงให้เด็กอ่านตาม ทำกิจกรรมในหนังสือ เช่น วาดรูประบายสี ทำท่าทางประกอบการเล่า ปิดไฟส่องเพดานเล่าประกอบกับเงา

5. พาเด็กไปร้านหนังสือ และให้โอกาสเด็กเลือกซื้อหนังสือด้วยตัวเอง หากมีงานเทศกาลเกี่ยวกับหนังสือก็พาเด็กไปร่วมเพื่อให้เห็นบรรยากาศของการอ่าน

กิจกรรมพัฒนานิสัยการอ่าน ควรมีลักษณะ (กรมวิชาการ. 2544 : 20-21) ดังนี้

1. การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การอ่านหนังสือให้เด็กฟังควรอ่านให้ฟังทุกวัน แล้วเพิ่มเวลาอ่านไปเรื่อย ๆ จนถึง 15 นาทีต่อวัน เวลาที่ควรอ่าน เช่น เวล่านอนพักกลางวัน หรือก่อนนอน ตอนกลางคืน เป็นต้น

2. การเล่นนิทานให้เด็กฟัง โดยการสอดแทรกบทกวีเข้าไปในนิทาน นิทานเป็นสิ่งที่เด็กชอบ โดยเฉพาะในเด็กเล็กหรือเด็กก่อนวัยเรียน การเล่นนิทานช่วยสร้างความเพลิดเพลิน สร้างจินตนาการ สร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดสนิทสนมกันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นศิลปะในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ และที่สำคัญจะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดี

3. สอนบทกลอนทางเสียงเพลง ปัจจุบันความสะดวกในเรื่องเสียงเพลง เครื่องเล่นเทปเสียง ราคากฎมีหลายรูปแบบ พกพาสะดวก ล้วนเอื้ออำนวยให้มีเสียงเพลงแทบทุกครัวเรือน เด็กเองก็จะมีเพลงที่ชอบเป็นส่วนตัว ซึ่งอาจจะเกิดความเคยชินที่ได้ยินบ่อย ๆ จากวิทยุหรือเกิดจากได้ยินพี่ร้องให้ฟัง ทำให้เด็กสามารถร้องไปด้วยได้อย่างคล่องแคล่วแบบนกแก้วนกขุนทอง จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะช่วยกันร้องเพลงพร้อมกับลูก นำเนื้อเพลงและความหมายของเพลงจากเนื้อเรื่อง เล่าสู่ลูกฟัง

4. การอ่านหนังสือด้วยกัน สิ่งสำคัญที่สุดที่คนเป็นพ่อแม่ สามารถทำได้เพื่อสนับสนุนเด็กๆ ให้กลายเป็นนักอ่าน ก็คือการดู การอ่าน และการสนุกกับหนังสือร่วมกัน ถ้าเด็กๆ เห็นว่าหนังสือเป็นแหล่งที่ให้ความรื่นรมย์ ความสบายใจ ความสนุกสนานและความรู้ แสดงว่าเด็กมีแรงกระตุ้นที่สำคัญในการเรียนรู้ที่จะอ่าน การที่เด็กได้ดูหนังสือกับพ่อแม่ ไม่เพียงแต่เห็นรูปภาพและฟังเรื่องราวเท่านั้น แต่ยังทำให้เด็กรู้สึกถึงความอบอุ่นปลอดภัย เป็นส่วนช่วยสนับสนุนความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับหนังสือ อย่างไรก็ตาม พ่อแม่ไม่ควรบังคับเด็ก ๆ ที่กำลังสนุกสนานกับการทำสิ่งอื่น มาอ่านหนังสือในตอนนั้น การอ่านหนังสือกับเด็กเป็นวิธีที่ดีมากที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเข้าใจการพูด การฟังสมาธิ รวมทั้งการสังเกต ซึ่งทั้งหมดนี้จะมีความสำคัญในตัวเองในขั้นตอนของการเรียนการอ่าน

5. พาไปร้านหนังสือสนับสนุนให้เด็กมีหนังสือเป็นของตนเอง พ่อแม่ควรซื้อหนังสือให้เด็กอ่าน หรือการให้เป็นของขวัญในวาระต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับเพศ วัย ความต้องการ ธรรมชาติ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

6. พาไปสถานที่ต่าง ๆ การพาเด็กไปในสถานที่ต่าง ๆ เช่น การพาไปเที่ยวตามสถานียรถไฟ พาไปเที่ยวชมสวนสัตว์ พาไปซื้อของด้วยกัน การพาไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ย่อมทำให้เด็กพบเห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ช่วยทำให้มีความรู้ ความคิดกว้างขวาง พ่อแม่สามารถพูดถึงสิ่งที่เด็กพบเห็นให้ฟัง หรืออาจสอนให้เด็กอ่านป้ายต่าง ๆ ได้ด้วย สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน และเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การที่สอนให้อ่านป้ายต่าง ๆ ที่พบเห็น ทำให้เด็กมีความสุขและรักการอ่าน

7. หาสัตว์เลี้ยงให้แกะบุตรหลาน การหาสัตว์เลี้ยงให้แกะบุตรหลานอาจเป็น แมว ปลา สุนัข หรือกระต่าย สัตว์เหล่านี้ช่วยให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน และสนใจอยากทราบเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ที่ตนได้มีโอกาสเลี้ยงดู และเมื่อเด็กพูดถึงเรื่องหรือได้ถามพ่อแม่สามารถอธิบายและแนะนำให้ดูรูปเกี่ยวกับสัตว์นั้นๆ จากหนังสือหรืออ่านเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์นั้นให้เด็กฟัง การได้เห็นและได้ฟังไปพร้อมๆ กัน จะทำให้เด็กเข้าใจ และสนุกสนานมากขึ้น ทำให้เด็กมีความสุขและเป็นการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านที่ดีให้กับเด็กต่อไปในอนาคตด้วย

แมนมาส ขวลิต (2546 : 24-27) กล่าวว่า ครูและผู้บริหารมีบทบาทสำคัญ ในการปลูกฝัง ส่งเสริมการอ่านให้แก่ผู้เรียน และได้เสนอแนะวิธีการสร้างนิสัยการอ่านไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือในห้องเรียน อนุมัติให้ใช้เงินบำรุงการศึกษาหรือเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อการซื้อหนังสือ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุด นอกจากหนังสือเพื่อการเรียนการสอนในรายวิชา (ควรมีเรียนหนังสือในรายวิชาเดียวกันที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ต่าง ๆ กันไว้ในห้องสมุด) ควรมีหนังสือประสบการณ์ที่จะให้ความรู้เพิ่มเติม ที่ให้ประโยชน์ในการเสริมสร้างลักษณะนิสัย พัฒนาบุคลิกภาพ รู้เข้าใจในสิ่งแวดล้อมและคนอื่น ๆ หนังสือนวนิยาย หนังสืออ่านสนุกที่ประเทืองปัญญาและกล่อมเกลาอารมณ์

2. ผู้บริหารจัดให้มีครู อาจารย์ บรรณารักษ์ ทำงานในห้องสมุดเต็มเวลาอย่างน้อยหนึ่งคน สนับสนุนให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สอนวิธีใช้ห้องสมุด แนะนำการอ่านหนังสือเพื่อการศึกษา และพัฒนาบุคลิกภาพเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจนโยบายของสถานศึกษาที่สนับสนุนการสอนโดยวิธีบูรณาการหนังสืออื่น ๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียนในการสอนรายวิชา เน้นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง ทดให้ผู้เรียนรู้จักฟัง พูด อ่าน และเขียนควบคู่กันไป สอนให้ผู้เรียนรู้จักถาม สนับสนุนให้ถามเพื่อให้ได้ความรู้ลึกซึ้งและกว้างขวางให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง

3. ครูบรรณารักษ์ควรแบ่งเวลาสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และแนะนำผู้เรียนรู้จักอ่านให้มากกว่าการทำงานเทคนิค เช่น จัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ ซึ่งต้องใช้เวลามาก ควรหาวิธีลดเวลาทำงานในด้านนี้ส่งด้วยการติดต่อกับหอสมุดแห่งชาติ เพื่อศึกษาเลขหมู่ ชื่อ บรรณานุกรม

ที่มีรายการหนังสือครบถ้วนตามหลักวิชา คัดลอกรายการหนังสือที่ตรงกับหนังสือของห้องสมุด หาวิธีร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกัน ทำการจัดหมู่และรายการหนังสือทำบรรณานุกรมและบรรณานุกรมเรื่อง จัดทำชุดหนังสือและเอกสารสำหรับใช้ในการสอนการเรียนรายวิชา

4. กิจกรรมซึ่งจัดได้โดยไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากนัก ได้แก่ การจัดแสดงหนังสือที่รับมาใหม่ ทำรายการชื่อหนังสือ พร้อมบรรณนิทัศน์ ปิดไว้ที่ป้ายนิเทศ เล่านิทานสั้นๆ เล่าเรื่องจากหนังสือ อ่านหนังสือให้ฟังระหว่างเวลาพักรับประทานอาหาร ช่วงละไม่เกิน 30 นาที ส่วนกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากและต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือด้วย เช่น จัดนิทรรศการเรื่องที่สำคัญ จัดโครงการยอตนักอ่าน ประกวดการอ่านออกเสียง ทายปัญหาจากหนังสือ แข่งขันหาคำตอบจากหนังสืออ้างอิง เป็นต้น

5. พยายามจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วย ในฐานะของผู้จัดกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องอ่านนิทานให้เข้าใจเรื่องและเข้าใจบทตัวละคร จัดนิทรรศการซึ่งอาจขอให้ผู้เรียนเขียนคำอธิบาย ช่วยจัดวางหนังสือและสิ่งของตามแผนผังที่กำหนดให้ การได้วาทีเกี่ยวกับเรื่องกับหนังสือ สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ เป็นต้น การจัดกิจกรรมทำนองนี้จัดได้เฉพาะบางโอกาสและต้องขอความร่วมมือจากครูผู้สอนรายวิชาด้วย

6. ช่วยผู้เรียนในการทำรายงานการค้นคว้า แนะนำวิธีการใช้คู่มือต่าง ๆ ในห้องสมุด สอนวิธีเขียนย่อเรื่อง และเขียนบรรณานุกรมทำรายงาน ทำให้ผู้เรียนไว้วางใจและเป็นที่ปรึกษาของเด็กในเรื่องการเรียนหรือเรื่องส่วนตัวที่ผู้เรียนไม่ยากเปิดเผยกับผู้ปกครอง แต่ก็ไม่อาจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จัดทำแฟ้มประวัติส่วนตัวของผู้เรียนในแฟ้มจะบันทึกเรื่องที่ผู้เรียนสนใจปัญหาที่ผู้เรียนประสบระดับพัฒนาการการอ่าน หนังสือที่ได้รับการแนะนำให้อ่าน ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้และพัฒนาการอ่านของตนเองได้

7. สร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้เป็นที่น่าสนใจ เชิญชวนให้เข้าไปใช้ สร้างความเป็นกันเอง แต่ไม่เสียระเบียบ ให้มีหนังสือใหม่ๆ อยู่เสมอ จัดแสดงหนังสือใหม่ มีหนังสือที่สอดคล้องกับการเรียนรายวิชา หนังสือซึ่งจะใช้แก้ปัญหาบางประการของผู้เรียน หนังสือที่สนุกน่าอ่าน ระเบียบของห้องสมุดไม่ควรเคร่งครัดเกินไป เขียนและปิดประกาศไว้ในที่ผู้เรียนเห็นชัด ชี้แจงให้เข้าใจ ดูแลให้มีการปฏิบัติตามโดยละมุนละม่อม ตกแต่งห้องสมุดด้วยสิ่งสวยงามสะอาดตา แต่ไม่จำเป็นต้อง มีราคาแพง เช่น ต้นไม้ในกระถางดินที่ล้างสะอาด ดอกไม้และตุ๊กตาที่ผู้เรียนทำเอง ผลไม้แห้งรูปร่างแปลกๆ ที่หาได้ในท้องถิ่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสานที่ทำขึ้นในท้องถิ่น เป็นต้น ข้อสำคัญต้องรักษาสภาพที่สะอาดปราศจากฝุ่น และไม่ดูทรุดโทรม

8. ครูบรรณารักษ์เป็นเครื่องดึงดูดผู้เรียนให้เข้าห้องสมุดได้ดี ควรเข้าใจผู้เรียนยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจช่วยเหลือ รักการอ่าน และพยายามหาเวลาอ่านหนังสือให้มากและหลากหลาย เพื่อให้สามารถแนะนำหนังสือที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บริหาร เพื่อนครู และคนอื่นๆ ทุกระดับในสถานศึกษา

นิสัยรักการอ่านว่า หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ ความตั้งใจและต้องการที่จะอ่านเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานานจนกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจหรือที่ชอบอ่าน เช่น การอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาและโอกาส มีความต้องการจะอ่านเองโดยไม่มีความจำเป็นมาบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีสิ้นสุด และมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน (สกุณี เกรียงชัยพร. 2548 : 9)

จากการศึกษานิสัยรักการอ่าน สรุปได้ว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน ต้องริเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กให้เคยชิน จนเป็นผู้ใหญ่และเกิดเป็นนิสัย แสดงออกถึงความชอบที่จะอ่านหนังสือ มีความตั้งใจและต้องการจะอ่าน เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน จนกระทั่งกลายเป็นพฤติกรรม ได้แก่ การอ่านหนังสือทุกที่เมื่อมีเวลาและโอกาส มีความต้องการอ่านเองโดยไม่จำเป็นต้องบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีสิ้นสุด และมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ที่บ้านจากความร่วมมือของผู้ปกครอง จนเข้าสู่วัยเรียนซึ่งครู ผู้บริหาร บรรณารักษ์ต้องเป็นผู้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนต่อไป

5. การเสริมสร้างทักษะทางด้านดนตรี

ดนตรีเสริมสร้างพัฒนาการด้านความฉลาดทางอารมณ์

กุลชา แก้วเกตุสัมพันธ์ (2561 : 66) ได้กล่าวถึง ดนตรีเพื่อเจ็ดทักษะความฉลาด Music For 7Q ไว้ว่า สำหรับครอบครัวในยุคสมัยปัจจุบัน หนึ่งในสิ่งสำคัญที่น่าเป็นห่วงคือ การอบรม บ่มเพาะให้เด็กสามารถเติบโตไปอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีและมีความสุข ท่ามกลางสังคมยุคใหม่ มีปัจจัยและสิ่งกระตุ้นมากมายให้เด็ก ๆ มีความคิดและความเชื่อมั่นที่แตกต่างกันออกไป แต่ความคิดแปลกใหม่ที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย มีทั้งสิ่งดีและไม่ดี การเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตและพัฒนาการทางด้านสมองเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องศึกษาและพัฒนา โดยการฝึกฝนภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ความสำคัญของกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความฉลาด ที่สามารถให้ประโยชน์ได้ครบทุกด้าน ทั้งให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เป็นกิจกรรมที่ดีที่ควรส่งเสริมให้กับทุกคน โดยเฉพาะในวัยเยาว์ซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นั่นก็คือกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรี ให้เห็นถึงภาพรวมของประโยชน์ที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสมอง ร่างกาย และจิตใจ ดนตรีจะเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต ที่จะทำให้ทุกคนที่ได้สัมผัสดนตรีนั้น มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตผลงาน ผู้เรียน หรือผู้ชม และยังเป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการในเด็ก ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต จากเหตุผลของดนตรีเป็นประโยชน์ต่อเจ็ดทักษะความฉลาด (กุลชา แก้วเกตุสัมพันธ์, 2561 : 66) (7 Quotients) ประกอบไปด้วย

Q1 ความฉลาดทางเชาว์ปัญญา (IQ: Intelligent Quotient)

Q2 ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ: Emotional quotient)

Q3 ความฉลาดทางสังคม (SQ: Social Quotient)

Q4 ความฉลาดในการริเริ่มสร้างสรรค์ (CQ: Creativity Quotient)

Q5 ความสามารถในการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค (AQ: Adversity Quotient)

Q6 ความฉลาดที่เกิดจากการเล่น (PQ: Play Quotient)

Q7 ความฉลาดทางศีลธรรม จริยธรรม (MQ: Moral Quotient)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; 182) สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี มีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ รู้คุณค่าของดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี กับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 2 ดนตรี

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; 18)

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; 184-188)

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง การเคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตน มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรี ในชีวิตประจำวัน รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของดนตรี ต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงขับร้อง เครื่องดนตรี และ บทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์ทางสังคีตใน

บทเพลง ประโยคและอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟังสามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ รู้เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรี รู้คุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์ประกอบ อารมณ์ ความรู้สึก ของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่าง ๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเดี่ยวและเป็นวง โดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่ายได้อ่านเขียนโน้ต ในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงในเบื้องต้นได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์ประกอบของผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่นๆ แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ตนเองชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคมรู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละวัฒนธรรมในยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รู้และเข้าใจรูปแบบบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภทได้ และจำแนกรูปแบบของวงดนตรีทั้งไทยและสากล เข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการสร้างสรรค์ดนตรี เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล ในอัตราจังหวะต่าง ๆ มีทักษะในการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวงโดยเน้นเทคนิค การแสดงออกและคุณภาพของการแสดง สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพการประพันธ์ การเล่นดนตรีทั้งของตนเองและของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม สามารถนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ วิเคราะห์ เปรียบเทียบรูปแบบ ลักษณะเด่นของดนตรีไทยและสากลในวัฒนธรรมต่างๆ เข้าใจบทบาทของดนตรีที่สะท้อนถึงแนวความคิดและค่านิยมของคนในแต่ละสังคม สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรี

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางดนตรี จุดหมายมุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบดนตรี การแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์หิวพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี การถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล สามารถร้องเพลง และเล่นเครื่องดนตรี

ในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ะ รู้และเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ เข้าใจถึงบทบาทของดนตรีที่สะท้อนถึงแนวความคิดและค่านิยมของคนในแต่ละสังคม สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและการอนุรักษ์ดนตรี

6. การเสริมสร้างทักษะทางด้านลูกเสือ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551; 21-22) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญาอารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี ที่ส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจคิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2 กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอนตั้งแต่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผนปฏิบัติตามแผน ประเมิน และ

ปรับปรุงการทำงาน มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

1.2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

1.2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

กระบวนการของลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือ หมายถึง กระบวนการพัฒนาเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักการและวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ (กลุ่มลูกเสือโรงเรียนเทิงวิทยาคม, 2562 ; เว็บไซต์)

ในปัจจุบันกระบวนการลูกเสือ ถือว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความผิดให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย

หลักการ

กระบวนการลูกเสือมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ ความจงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ
2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และระบอบการปกครองในประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
3. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
4. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

วัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือไว้ว่า เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคม ให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์

4. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
 5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ
- ขอบข่าย

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดหลักสูตร เป็น 4 ประเภทดังต่อไปนี้

1. ลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
2. ลูกเสือสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
4. ลูกเสือวิสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการของลูกเสือ (Scout Method) มีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม” ทำ หรือ “บังคับ” ให้ทำ แต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดี ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้

คำปฏิญาณของลูกเสือ “ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า ข้อ 1. ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อ 2. ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ ข้อ 3. ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ”

กฎของลูกเสือ มี 10 ข้อ ข้อ 1. ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้ ข้อ 2. ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ ข้อ 3. ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น ข้อ 4. ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก ข้อ 5. ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย ข้อ 6. ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ ข้อ 7. ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ ข้อ 8. ลูกเสือมีใจร่าเริง และไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก ข้อ 9. ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์ ข้อ 10. ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

2. เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคล ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผลงานอยู่ที่การกระทำของตนเอง ทำให้มีความรู้ที่ชัดเจนและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเองได้ และท้าทายความสามารถของตนเอง

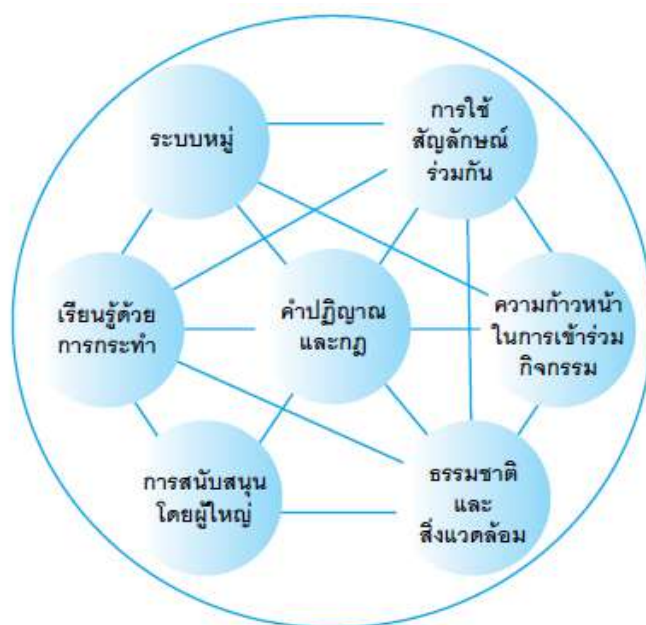
3. ระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ การใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น

4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิกลูกเสือเนตรนารี ด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัสคำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ คำขวัญ ธง เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลกและเป็นองค์กรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในโลก

5. การศึกษาธรรมชาติ คือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ ธรรมชาติอันโปร่งใสตามชนบท ป่าเขา ป่าละเมาะ และพุ่มไม้ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในการไปทำกิจกรรมกับธรรมชาติ การปีนเขา ตั้งค่ายพักแรมในสุดสัปดาห์หรือตามวาระของการอยู่ค่ายพักแรมตามกฎระเบียบ เป็นที่เสนาหาแก่เด็กทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ

6. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เด็กทำต้องให้มีความก้าวหน้าและดึงดูดใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะทำ และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเอง เกมการเล่นที่สนุกสนานการแข่งขันกันก็เป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นการจูงใจที่ดี

7. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เขาเกิดความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไป ทั้งคู่มีความต้องการซึ่งกันและกันเด็กก็ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

ภาพที่ 2.1 แนวการจัดกิจกรรมตามวิธีการของลูกเสือ (กลุ่มลูกเสือโรงเรียนเทิงวิทยาคม, 2562)

เงื่อนไข

1. เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดกิจกรรมของลูกเสือ เนตรนารีตามหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น สถานศึกษาอาจจัดเวลาได้ตามความเหมาะสม ส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษของลูกเสือ เนตรนารี แต่ละประเภท อาจใช้เวลาเรียนปกติหรือนอกเวลาเรียนก็ได้

2. การจัดกิจกรรม

2.1 การจัดกิจกรรมลูกเสือ และเนตรนารีตามหลักสูตร ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 พิธีเปิด (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

2.1.2 เกมหรือเพลง

2.1.3 เรียนตามหลักสูตร

2.1.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

2.1.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ชักธงลง เลิก)

2.2 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยตัวเอง รู้จักเป็นอยู่ และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จำเป็นต้องวางแผนนำลูกเสือไปเดินทางไกลและการอยู่ค่ายพักแรมไว้ให้พร้อมก่อนและเน้น ๆ ดังนั้น บทบาทผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จึงที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกเสือ ต่องานการอยู่ค่ายพักแรม และตามหน้าที่ของตนเองจึงจำเป็นต้องหาโอกาสให้ลูกเสือของตนได้มีโอกาสในการอยู่ค่ายพักแรมเสมอ ให้ผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้อยู่ค่ายพักแรมอย่างน้อย 1 คืน

2.3 กิจกรรมพิธีการ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพิธีการลูกเสือ เช่น พิธีเข้าประจำกอง พิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนาม พิธีถวายราชสดุดี พิธีประดับเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ลูกเสือมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในการเป็นลูกเสือ

2.4 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ลูกเสือ ได้บำเพ็ญประโยชน์ตามอุดมการณ์ของลูกเสือ

3. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น

4. สถานศึกษาควรให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ
การประเมินกิจกรรม

การประเมินกิจกรรมของลูกเสือ เนตรนารี เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนลูกเสือ เนตรนารี ซึ่งนอกจากพิจารณาความรู้ตามทฤษฎีแล้วต้องพิจารณาด้านความประพฤติ พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นทักษะและการปฏิบัติต่าง ๆ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและการประเมินตามสภาพจริง แบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. กิจกรรมบังคับ เป็นการประเมินผลกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การตัดสิน เลื่อนชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีการประเมินผลตลอดภาคเรียน/ปี โดยวิธีการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมการซักถาม การทดสอบภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียน มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ในการปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน /ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียน มีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. วิชาพิเศษ การประเมินผลวิชาพิเศษในแต่ละวิชา ใช้วิธีการทดสอบทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ในข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ

จากกระบวนการลูกเสื่อดังที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กระบวนการลูกเสือ คือการพัฒนาเยาวชนที่ไม่กำหนดเชื้อชาติศาสนา ให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคม ดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนกษัตริย์ มีความรับผิดชอบ ยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ หลักสูตรของลูกเสือแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ 1) ลูกเสือสำรอง 2) ลูกเสือสามัญ 3) ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และ 4) ลูกเสือวิสามัญ มีวิธีการจัดกิจกรรม 7 ประการ คือ 1) เรียนรู้กฎ, คำปฏิญาณ 2) เรียนรู้จากการกระทำ 3) การใช้ระบบหมู่ 4) การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน 5. การศึกษาธรรมชาติ 6. ประเมินความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม 7. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ในกระบวนการของลูกเสือจะเน้นที่การจัดกิจกรรม จึงมีเกณฑ์การประเมิน คือ ผ่าน และ ไม่ผ่าน

การจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต

หลักสูตรลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาชีพพิเศษลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ เป็นหลักและเพิ่มเนื้อหาที่สอดคล้องกับปัญหาตามวัยและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของลูกเสือ โดยจัดหน่วยกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรของลูกเสือแต่ละประเภท ดังนั้น ชื่อหน่วยกิจกรรม และจำนวนหน่วยกิจกรรมของลูกเสือแต่ละประเภทจึงแตกต่างกัน (สำนักการลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน; 2561 : 209)

การจัดกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตนั้น ยังคงยึดหลักการ และวิธีการของลูกเสือไว้ทุกประการ แต่เน้นการสอดแทรกการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพิ่มเข้าไปด้วย เพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่รอบด้านและครอบคลุมในการดำรงชีวิตปัจจุบัน องค์การทางการศึกษาต่าง ๆ ได้เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยเน้นส่งเสริมสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีทักษะชีวิตที่จำเป็น และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นั้นเพื่อให้มีแนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ชัดเจน ดังนั้นกิจการลูกเสือซึ่งเป็นขบวนการ

ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาและใช้กิจกรรมลูกเสือพัฒนาทักษะชีวิตของลูกเสืออย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ให้เท่าทันกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ข่าวสาร สื่อไร้พรมแดน เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตให้ประสบความสำเร็จ ลูกเสือนี้อาจมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้ตาม (สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6, <https://scout.nma6.go.th/643>) ความหมาย องค์ประกอบและกลวิธีการจัดกิจกรรมลูกเสือพัฒนาทักษะชีวิต ดังนี้

1. ความหมายของทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดปลอดภัย และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. องค์ประกอบของทักษะชีวิต

ทักษะชีวิตที่จำเป็นที่สุดที่ทุกคนควรมี ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้สรุปไว้ และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิต คือ

1) ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเอง ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

2) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินที่จะแก้ไขได้

3) ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็นความสามารถในการคิด ที่เป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา โดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกและสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม

4) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) เป็นความสามารถคิดวิเคราะห์ ข้อมูลต่างๆ และประเมินปัญหา หรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวเราที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

5) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) คือความสามารถที่จะใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้ อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ และการแสดง ความชื่นชม การขออภัย การเจรจาต่อรอง การดักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ

6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) เป็นเรื่องความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถจะรักษาสัมพันธภาพไว้ได้อย่างยืนยาว

7) ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหารู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง จะช่วยให้เรารู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่างๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

8) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สติปัญญา ฯลฯ ช่วยให้เราสามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างไปจากเรา จะเกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่าหรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

9) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10) ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหา ด้านสุขภาพ

3. กลวิธีในการสร้างทักษะชีวิต

จากองค์ประกอบของทักษะชีวิต 10 ประการ เมื่อนำไปใช้ เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมาย สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ทักษะชีวิตทั่วไป คือ ความสามารถพื้นฐานที่ใช้เผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความเครียด สุขภาพ การคบเพื่อน การปรับตัว ครอบครัวแตกแยก การบริโภคอาหาร ฯลฯ

2) ทักษะชีวิตเฉพาะ คือความสามารถที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาเฉพาะ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ ไฟไหม้ น้ำท่วม การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ฯลฯ

4. เนื้อหาที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาทักษะชีวิต

จากองค์ประกอบของทักษะชีวิต 10 ประการ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเนื้อหาที่เป็นจุดเน้นสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิต 4 ด้าน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ คือ

1) ด้านสุขภาพอนามัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจ และให้ตระหนักในการดูแลตนเอง ให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รู้วิธีป้องกัน

ไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ และสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่จะนำไปสู่โรคภัยไข้เจ็บได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีจุดหมายเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รู้วิธีป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากภัยอันตรายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีมุ่งจุดหมายเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ เข้าใจ ตระหนักและเห็นคุณค่า ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า รู้วิธีป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ และสามารถแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีจุดหมายเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่ถูกต้อง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย รู้วิธีป้องกันไม่ให้ตนเองครอบครวั ชุมชน เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข สามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จากการเรียนรู้เนื้อหาดังกล่าว ในรูปแบบของกิจกรรมที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึก คิด ทำ จำ แก้ปัญหา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตทั้ง 10 ประการ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาดังกล่าวไปด้วยพร้อมกัน

การจัดกิจกรรมลูกเสือโดยเน้นการบูรณาการทักษะชีวิต ควรจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ โดยอาจให้มีจุดเน้นในการพัฒนาทักษะชีวิตที่กล่าวข้างต้น หรือจะใช้แนวทางพัฒนาทักษะชีวิตรูปแบบอื่น ๆ เช่น การพัฒนาทักษะชีวิตแนวเศรษฐกิจพอเพียง แนวธรรมชาติบำบัด ฯลฯ ประมาณ 3 – 5 ทักษะ หรือตามความประสงค์ จากนั้นนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิต และกำหนดกิจกรรมทั้งภาคความรู้ และปฏิบัติ ที่สามารถประเมินตามภาพจริงอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อสามารถวิเคราะห์ หรือวิจัย ในชั้นเรียน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ความก้าวหน้า ความสำเร็จของลูกเสือจากการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการร่วมกับกิจกรรมลูกเสือ เป็นสิ่งสำคัญที่จะฝึกฝน ให้ลูกเสือได้ค้นพบความสามารถ เห็นคุณค่าของชีวิต มีภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณค่า โดยควรเน้นการจัดกิจกรรมให้ครบถ้วน ตามขอบข่ายของลูกเสือเหมาะสมตามวัย ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึง “การผจญภัย ได้เพื่อน เกื้อหนุน การสนุก สุขสม” และเน้นแนวการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต

อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ก็จะทำให้การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีผลสัมฤทธิ์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรมุ่งหวังไว้

7. โครงการและการประเมินโครงการ

ความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอนการจัดทำโครงการ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 270) ให้นิยามความหมายของโครงการ (Project) ไว้ว่า เป็นแผนหรือเค้าโครงตามที่กำหนดไว้

เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546 : 80-81) ได้สรุปสาระสำคัญของโครงการ 4 ประการคือ

1. โครงการต้องมีการกำหนดเวลาสิ้นสุด
2. โครงการมีกิจกรรมที่ซับซ้อน
3. กิจกรรมจะสนองตอบวัตถุประสงค์ของโครงการ
4. เมื่อโครงการสิ้นสุดจะไม่มีการทำซ้ำในลักษณะเดิมอีก

ส่วน รัตนา สายคณิต (2550: 27) ได้กล่าวสรุปว่า โครงการหมายถึงกิจกรรมหรืองานชุดหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษต่างจากงานปกติและต้องทำให้สำเร็จภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ และได้ผลงานตรงตามที่กำหนด

นอกจากนี้ สุพัตร์ พิบูลย์ และกานดา นาคะเวช (2545 : 117) ให้ความหมายว่าโครงการเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่เห็นว่า เป็นทางเลือกในการยกระดับคุณภาพงาน ที่ได้คัดสรรแล้วว่าเหมาะสม และน่าจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การยกระดับคุณภาพงานปกติโดยมีจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย กิจกรรม การดำเนินงานที่ชัดเจน มีช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่นอน

พิสนุ ฟองศรี (2550: 36) ได้กล่าวว่า ความสำคัญที่ต้องมีการจัดทำโครงการ เพื่อต้องการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายขึ้น มีความสำคัญดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผลได้
3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลที่มีขั้นตอน และมีคุณภาพดี ให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

มยุรี อนุมานราชชน (2546 : 24-26) ได้สรุปขั้นตอนการจัดทำโครงการไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ในเบื้องต้น การศึกษาความเป็นไปได้ จะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความพร้อมทรัพยากร แหล่งทุนต่างๆที่จะใช้ในโครงการและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้ง 6 ด้าน เริ่มตั้งแต่การตลาด ไปจนกระทั่งด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อตัดสินใจว่าโครงการมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติเพียงใด

2. ขั้นตอนออกแบบโครงการ เมื่อได้รู้ผลที่เกิดจากการศึกษาความเป็นไปได้และตัดสินใจดำเนินโครงการแล้ว ก็จะนำข้อเสนอมากำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการ เช่น วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขต วิธีดำเนินการ งบประมาณ พื้นที่ ระยะเวลา ฯลฯ ตามองค์ประกอบของโครงการที่กล่าวมาข้างต้น

3. ขั้นการทำตามแผนการดำเนินงาน ตามที่ได้ออกแบบโครงการไว้ ซึ่งอาจปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ โดยมีระบบบริหารตามสายงานต่างๆ หรือจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบเฉพาะ เพื่อควบคุมกำกับติดตาม จัดทำโครงการให้เป็นไปตามแบบแผนของโครงการ

4. ขั้นยุติโครงการหรือเริ่มโครงการใหม่ เป็นขั้นตอนที่จะครบระยะเวลาตามที่กำหนดโครงการ ซึ่งการยุติโครงการหรือเริ่มโครงการใหม่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลการประเมินโครงการนั่นเอง โดยผู้บริหารผู้รับผิดชอบโครงการที่มีอำนาจตัดสินใจนำเสนอเสนอเทศ จากผลการประเมินมาตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมอย่างไร ดังนั้นในขั้นตอนนี้จึงมักจะเรียกว่าการประเมินผลโครงการ

รัตนา สายคณิต (2550: 33) ได้ให้ความเห็นว่า การดำเนินโครงการ แม้ว่าจะมีการแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็นขั้น ๆ หรือเป็นช่วง ภายใต้ชื่อที่เรียกแตกต่างกันไป แต่มีลักษณะที่สำคัญคือ ในตอนเริ่มต้นจะต้องมีการกำหนดโครงการก่อน ต่อจากนั้นถึงขั้นวางแผน ชี้นำแผนไปสู่การปฏิบัติ และขั้นปิดโครงการ

โครงการที่ใช้เพื่อการบริหารองค์กรสมัยใหม่นั้น รัตนา สายคณิต (2550: 43) ได้กล่าวว่า การบริหารองค์กรสมัยใหม่ ได้ใช้รูปแบบการบริหารด้วยโครงการกันมากขึ้น องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยโครงการจะเน้นในเรื่องการทำโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการตามแผนกลยุทธ์ขององค์กร โครงการที่จัดทำแต่ละโครงการจึงต้องสนับสนุนแผนกลยุทธ์ และต้องมีการเชื่อมโยงโครงการเข้ากับแผนกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งผู้บริหารองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการในเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่มีขั้นตอนสำคัญ แบ่งเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจ และวัตถุประสงค์
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
3. การระบุโอกาสและอุปสรรค
4. การวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กร
5. การระบุจุดแข็งและจุดอ่อน

6. การกำหนดกลยุทธ์
7. การปฏิบัติตามกลยุทธ์
8. การประเมินผล

นอกจากนั้น พิสนุ พงศ์ศรี (2550: 39) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของโครงการที่นิยมใช้กันทั่วไปว่า ส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการเขียนโครงการแบบดั้งเดิมซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ 1) ชื่อโครงการ 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบ 3) หน่วยงานที่สนับสนุนหรือเข้าร่วมกิจกรรม 4) ระยะเวลาดำเนินโครงการ 5) หลักการและเหตุผล 6) วัตถุประสงค์ 7) เป้าหมาย 8) พื้นที่ดำเนินงาน 9) วิธีดำเนินงาน 10) ทรัพยากรและงบประมาณ 11) การติดตามประเมินผล 12) ผลที่คาดว่าจะได้รับ 13) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ 14) อื่น ๆ

ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง โครงร่างหรือแผนการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ที่กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมและระยะเวลาสิ้นสุดเอาไว้แน่นอน และต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณและเกิดผลงานตรงตามที่กำหนด ส่วนความสำคัญของโครงการ คือต้องการทำให้ทราบแนวทาง วิธีการ ลำดับขั้นตอน การประสานงาน อันจะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สำหรับขั้นตอนในการจัดทำโครงการนั้น มีขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ ขั้นตอนเริ่มต้นโครงการ คือการศึกษาถึงความเป็นไปได้ ขั้นวางแผนคือการออกแบบและกำหนดรายละเอียดของโครงการ ขั้นการปฏิบัติตามแผน คือ การทำงานตามแผนการหรือดำเนินงานตามที่ได้ออกแบบไว้ ขั้นตอนการประเมินผลโครงการ และขั้นปิดโครงการ คือการนำผลการประเมินที่ได้มาเป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

ความหมายของการประเมิน

การประเมินโครงการ มีผู้ให้ความหมายของ “การประเมิน” ไว้หลายท่านที่น่าสนใจมีดังนี้ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 : 21) ได้ให้ความหมายของการประเมิน (Evaluation) ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงของคุณค่า) เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจหรือผู้เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริวัฒน์ วรรณาม (2550 : 18) กล่าวสรุปความหมายของการประเมิน ออกเป็น 2 แนวทางด้วยกันคือ 1) เป็นการตัดสินใจคุณค่าหรือตราค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน และ 2) เป็นการเสนอสารสนเทศ เพื่อช่วยเสนอทางเลือกประกอบการตัดสินใจต่อการดำเนินการต่าง ๆ

ส่วนพิสนุ พงศ์ศรี (2550 : 4) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการนำเสนอสารสนเทศ หรือผลที่ได้จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สำหรับ ส.ว.สนา ประวาลพุกษ์ (2544 : 100) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตร และการสอนหรือไม่ และนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากน้อยเพียงใด

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการตัดสินคุณค่าหรือคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการวัด และนำสารสนเทศที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสำคัญของการประเมิน

การประเมิน มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงาน เนื่องจากให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านต่างๆ ดังที่ ศิริชัย กาญจนวาสี (2545 : 67) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ด้านการบริหาร (Administrative) การประเมินสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามกำกับ การดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ด้านจิตวิทยา (Psychological) การประเมินสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ สำหรับกระตุ้นให้เร้าความสนใจและสร้างความตื่นตัวในการปฏิบัติงาน

ด้านรัฐศาสตร์ (Sociological) การประเมินเป็นเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ (Accountability) ตลอดจนสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างแรงสนับสนุน

นอกจากนี้ สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 11) ได้ชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์ของการประเมินที่มีต่อการวางแผนการบริหารงาน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแผนงานโครงการและกิจกรรม การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน กิจกรรม ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม

2. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานที่นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง แกไขการดำเนินโครงการ ให้เป็นไปตามเข็มทิศที่ต้องการ

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลอื่น ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวของกิจกรรมที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยที่จะดำเนินงานในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานต่อไปอีก

4. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร คำนวณกับการลงทุนหรือไม่

5. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การประเมิน มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารอย่างยิ่ง เพราะการประเมิน เป็นทั้งการตรวจสอบติดตามกระตุ้น และสนับสนุนให้เกิดความพร้อมทุกด้านเช่น ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ รวมทั้งช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ สำหรับใช้ตัดสินใจจะดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน

การประเมินมีแนวคิดพื้นฐานมาจากระบบประชาธิปไตย ที่ว่าทุกสิ่งสามารถตรวจสอบและปรับปรุงได้เพื่อเป็นการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม ที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งในปัจจุบัน การดำเนินการหรือบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลต้องมีความรับผิดชอบ โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบได้โดยอาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550 : 8)

สุวิมล ว่องวานิช (2550 : 8- 9) ให้แนวคิดในการประเมินว่า สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ การประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgmental Evaluation) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับกันในปัจจุบัน อีกกลุ่มหนึ่งคือการประเมินเพื่อหาสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจ (Decision – Based Evaluation) ดำเนินการต่าง ๆ ถือว่าเป็นประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของการประเมิน ที่ช่วยให้การตัดสินใจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล

แนวคิดในการพัฒนาการของการประเมิน พบว่า นักประเมินมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การวางแผนและหรือการพัฒนาองค์กรมากขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่ระยะที่หนึ่ง การวางแผนโครงการซึ่งครอบคลุมการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ และการพัฒนาโครงการ ระยะที่สอง การประเมินระหว่างการนำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นการประเมิน กระบวนการทำงาน เพื่อชี้จุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขก่อนสิ้นสุดโครงการ และระยะที่สาม การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลหรือความสำเร็จของโครงการ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 13)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน สามารถสรุปได้ว่า มีพื้นฐานจากระบบเสรีประชาธิปไตย ที่กล่าวว่าทุกสิ่งสามารถตรวจสอบและปรับปรุงได้ การประเมินเป็นการบอกสิ่งที่มีปัญหา การจัดการ และการนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่จะเลือกทางเลือก ให้มีการดำเนินงานที่เหมาะสม และเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ได้ประเมิน นำไปสู่การสร้างสรรค์และการพัฒนาสังคม ที่สอดคล้อง กับหลักประชาธิปไตย ในปัจจุบันดำเนินการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ต้องมีการรับผิดชอบต่อ โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบได้ โดยอาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญ

รูปแบบการประเมินโครงการ

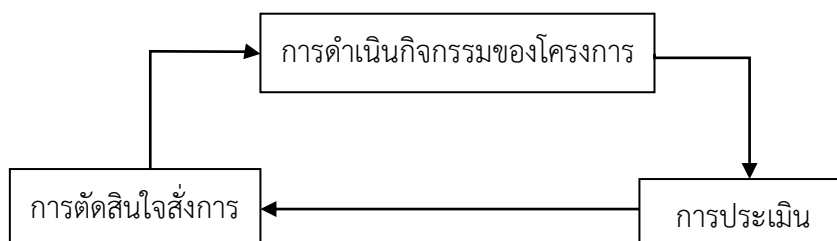
รูปแบบการประเมินโครงการส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศ ส่วนประเทศไทยมีผู้รวบรวมไว้ หลายท่าน โดยรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้กันมากมี 4 รูปแบบ คือ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550 : 70, 81)

1. รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายของไทเลอร์ (Tyler)

2. รูปแบบสนองความต้องการของสเตก (Stake)
3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจแบบชิปป์ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)
4. รูปแบบการประเมินประสิทธิผลการอบรมของเคิร์กแพททริก (Kirkpatrick)

ในบรรดารูปแบบการประเมินดังกล่าว รูปแบบการประเมินที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจแบบชิปป์ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

เชาว์ อินโย (2553: 125-128) ได้กล่าวว่ารูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ได้นำเสนอรูปแบบ การประเมินที่เรียกว่า CIPP Model โดยนิยามการประเมินว่า หมายถึงกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ ในการนำไปใช้เป็นทางเลือกที่ประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ผู้ที่ทำการประเมินต้องรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร แนวคิดในการประเมินของ Stufflebeam แบ่งแยกการทำงานระหว่างฝ่ายประเมิน กับฝ่ายบริหารออกจากกัน อย่างชัดเจน ฝ่ายประเมินทำหน้าที่ระบุจัดหา และเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหาร มีหน้าที่เรียกหาและนำผลการประเมินที่ได้นั้น ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถเขียนเป็นโมเดลพื้นฐาน ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 โมเดลพื้นฐานของ Stufflebeam (Worthen and Sanders, 1973: 134)

จากแนวคิดและโมเดลพื้นฐานการประเมินของ Stufflebeam มีขั้นตอนในการประเมิน 3 ขั้นตอน คือ 1. กำหนดหรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ 2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูล 3. วิเคราะห์และ จัดสารสนเทศเพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

แบบจำลองของ Stufflebeam ไม่ได้เน้นการประเมินตามวัตถุประสงค์เท่านั้น แต่สามารถ ให้ได้รายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการมาช่วยในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุม จะมีความเหมาะสมเมื่อใช้แบบจำลองของ Stufflebeam เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของ โครงการ ทำให้การปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินสรุป เพื่อบ่งชี้ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการแบบจำลอง CIPP Model ของ Stufflebeam จะให้รายละเอียดของโครงการ ที่สมบูรณ์เข้าใจง่าย สะดวกในการนำไปใช้ในการประเมิน สามารถช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้ เป็นอย่างดี จึงเป็นแบบจำลองที่มีผู้นำมาใช้มาก

การประเมินแบบ CIPP Model เป็นการประเมินโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สิ่งที่ประเมินอย่างครอบคลุม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ใช้ทางเลือกต่าง ๆ ของผู้บริหาร รูปแบบการประเมิน CIPP (Context Input Process Product Evaluation Model) สามารถใช้กับการประเมินโครงการ แผน บุคลากร ผลิตภัณฑ์ องค์การ และระบบต่าง ๆ ได้ โดยใช้วิธีการเชิงระบบ (Stufflebeam, 2004 : 245-259) ลักษณะการใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องลงมือประเมินตั้งแต่ก่อนเริ่มงาน ขณะดำเนินงาน และการประเมินหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว (พิสนุ พงศรี, 2550 : 85) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ตามลำดับการดำเนินของโครงการ ใน 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน การประเมินในช่วงนี้จะเป็นเพื่อวางแผน อันเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงาน จัดทำสิ่งต่าง ๆ อาจจะเป็นโครงการ กิจกรรม หลักสูตร ซึ่งจะทำให้การประเมินใน 2 ส่วน คือ

1.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาพแวดล้อมเป็นการประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดการดำเนินงานโดยประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น วิธีการประเมินจะใช้การบรรยายและเปรียบเทียบปัจจัยนำเข้าที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวัง สภาพแวดล้อมของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่คาดหวังกับที่เป็นจริง รวมทั้ง วิเคราะห์สาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างความเป็นจริงและสิ่งที่คาดหวังดังกล่าว

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากร ที่จะใช้ในการดำเนินโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินใช้การบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงกลยุทธ์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การประเมินในข้อ 1.1 และ 1.2 นำไปสู่การวางแผน มีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสิ่งที่จะดำเนินการ พิจารณาความสอดคล้อง ความสมบูรณ์ ประสิทธิภาพ ความเหมาะสมของการบริหาร ผลกระทบและความเป็นธรรม ความเป็นไปได้ทั้งด้านแผนงานแผนเงิน และแผนกำลังคน ฯลฯ

2. การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Process Evaluation) คือการประเมินกระบวนการนั่นเอง เป็นการศึกษาจุดอ่อนและจุดแข็ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ ที่เป็นสาเหตุทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการได้ เพื่อจัดหาสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการได้ทันทั่วทั้ง การประเมินในขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ เพื่อจะตอบคำถามให้ได้ว่า การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่

ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการจะพิจารณาจากผลลัพธ์ ผลกระทบของโครงการทุก ๆ ด้าน ซึ่งมักใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินผลด้วยการติดตามหลังโครงการเสร็จ ผลการประเมินจะให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่า ควรจะทำต่อไป ยุติล้มเลิก ขยายโครงการ หรือให้ทำเป็นงานประจำ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการทางการศึกษา มีนักการศึกษา ได้กำหนดไว้ หลายวิธี เช่น แบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายของไทเลอร์ (Tyler) แบบการประเมินสนองความต้องการของสเตก (Stake) รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และรูปแบบการประเมินประสิทธิผลการอบรมของเคิร์กแพททริก (Kirkpatrick) ที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ได้แก่ รูปแบบการประเมินที่จะช่วยในการตัดสินใจแบบ CIPP ที่แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ตามลำดับของการดำเนินโครงการ ใน 3 ระยะ คือ 1) ประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน จะทำการประเมินใน 2 ประเด็น คือ การประเมินสภาพแวดล้อมและการประเมินปัจจัยนำเข้า 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินกระบวนการ และ 3) การประเมินภายหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ ในการประเมินแต่ละขั้นตอน สามารถนำไปช่วยในการตัดสินใจได้ว่าจะดำเนินการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก หรือยกฐานะโครงการนั้น ๆ ต่อไปอย่างไร

9. โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 กำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ มีการผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ได้อย่างสมดุล รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลาและทุกสถานที่ โดยการประสานความร่วมมือกัน ทุกฝ่าย มาตรา 25 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดในมาตรฐานที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว การใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ ได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนการสอนโรงเรียนวิจิตสงคราม ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดความหลากหลาย แหล่งเรียนรู้บางอย่างไม่ค่อยเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ครูผู้สอนบางคนไม่มีความรู้ในการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการบูรณาการ ให้เกิดประโยชน์ต่อ

ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนยังไม่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ จึงขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียน

สภาพแหล่งเรียนรู้ที่ดี ย่อมสนองตอบต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างธรรมชาติ เด็กไม่เบื่อการเรียน เป็นเครื่องจูงใจให้เด็กรักโรงเรียน รักการเรียน นอกจากนั้นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข การเรียนการสอนเป็นไปตามธรรมชาติ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ปลูกฝังเรื่องความสะอาด มีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรักสามัคคี ซึ่งต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน

โรงเรียนวิจิตสงคราม จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเห็นความจำเป็นของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยกำหนดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 กิจกรรม ดังนี้ 1) ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต 2) ห้องปฏิบัติการลูกเสือ 3) ห้องสมุดโรงเรียน 4) ห้องคณิตศาสตร์ 5) ห้องภาษาไทย 6) ห้องภาษาต่างประเทศ 7) ห้องวิทยาศาสตร์ 8) ห้องคอมพิวเตอร์ 9) ห้องสหกรณ์ 10) ป้ายนิเทศ รวมถึงจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

ด้านปริมาณ

1. เพื่อดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีความหลากหลาย และมีเพียงพอ เหมาะสม สำหรับการเรียนการสอน
2. เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ตามความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

ด้านคุณภาพ

1. เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ สนองความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
2. เพื่อให้นักเรียน มีคุณลักษณะจากการใช้แหล่งเรียนรู้ ในด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ด้านนิสัยรักการอ่าน ด้านทักษะทางด้านดนตรี และด้านทักษะทางด้านลูกเสือ

เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

1. จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 กิจกรรม ในปีการศึกษา 2562
2. ครู บุคลากร และผู้เรียนทุกคน ได้เข้าร่วมกิจกรรม ทุกกิจกรรม

ด้านคุณภาพ

1. แหล่งเรียนรู้ที่พัฒนา มีคุณภาพและ มีความหลากหลาย ตามความต้องการ
2. นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะทางด้านดนตรี และมีทักษะทางด้านลูกเสือ จากการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พัฒนา

ทรัพยากรที่ต้องใช้

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา
2. งบประมาณ จำนวน 1,000,000 บาท
3. อาคารสถานที่ ห้องพิเศษ 9 ห้อง ป้ายนิเทศ 30 ชุด

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาปัญหาความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์แนวทางการดำเนินงานและกำหนดกิจกรรม
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ การบำรุงรักษา และการประเมินผล แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 10 กิจกรรม ตลอดปีการศึกษา 2562 มีรายละเอียด ดังนี้
 - 3.1 กิจกรรมพัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต
 - 3.2 กิจกรรมพัฒนาห้องปฏิบัติการลูกเสือ
 - 3.3 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน
 - 3.4 กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาไทย
 - 3.5 กิจกรรมพัฒนาห้องคณิตศาสตร์
 - 3.6 กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ
 - 3.7 กิจกรรมพัฒนาห้องวิทยาศาสตร์
 - 3.8 กิจกรรมพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์
 - 3.9 กิจกรรมพัฒนาห้องสหกรณ์
 - 3.10 กิจกรรมพัฒนาป้ายนิเทศ

การประเมินผล

การประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการ โดยคณะกรรมการประเมินผล ทำหน้าที่ประเมินผล การดำเนินงานของโครงการ ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการ มีรายละเอียดการประเมิน ดังนี้

1. จำนวนของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา
2. ระดับคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา
3. ร้อยละของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ดังนี้
 - 3.1 การมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
 - 3.2 การมีนิสัยรักการอ่าน
 - 3.3 การมีทักษะทางด้านดนตรี
 - 3.4 การมีทักษะทางด้านลูกเสือ
 - 3.5 การมีนิสัยรักความสะอาด การร่วมอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้
4. ร้อยละของครู ที่ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 4.1 การใช้สื่อ/นวัตกรรมที่มีในแหล่งเรียนรู้
- 4.2 การสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ การดูแลรักษาและอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้
- 4.4 ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

รูปแบบการบริหารโครงการ

โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนและคุณภาพผู้เรียน เป็นโครงการที่มีกิจกรรมหลากหลายและมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จำเป็นต้องใช้เทคนิคการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ การบริหารโครงการให้ประสบผลสำเร็จ โรงเรียนจึงใช้รูปแบบการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ ประเมินผลและปรับปรุง และการรายงาน

1. การวางแผนการดำเนินงานโครงการ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงนโยบาย หลักการ และเหตุผลของโรงเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของโรงเรียนวิจิตสงคราม มีกิจกรรม ประกอบด้วย การพัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต ห้องกิจกรรมลูกเสือ ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องภาษาต่างประเทศ ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสังคมศึกษา การจัดป้ายนิเทศ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ที่คำนึงถึงความถนัด ความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย คณะกรรมการนิเทศ ติดตามโครงการ คณะกรรมการจัดกิจกรรมการ พัฒนาโครงการ คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

1.3 การกำหนดเป้าประสงค์ คือการกำหนดสิ่งที่พึงประสงค์ของโครงการ กำหนด กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้รู้เป้าหมายที่แท้จริงว่าต้องการทำอะไร ทำอย่างไร ใครเป็นคนทำ และทำเพื่อใคร ใครได้รับประโยชน์จากผลการกระทำนี้ รวมถึงการสำรวจ ความต้องการ ความพร้อม สำรวจปัจจัยที่ต้องการนำมาใช้ดำเนินการ เช่น บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนโยบายต้นสังกัด นโยบายโรงเรียนโรงเรียน ให้มีความสอดคล้องกัน

1.4 กำหนดแนวปฏิบัติ และระยะเวลาการดำเนินงานชัดเจน โดยคำนึงถึงศักยภาพ ของบุคลากร ความพร้อมของปัจจัย และความต้องการของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และสามารถนำไป ปฏิบัติได้จริง

1.5 การกำหนดเครื่องมือประเมินผลประกอบด้วย 1) แบบสอบถามประเมินผลก่อน ดำเนินโครงการ 2) แบบสอบถามประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ 3) แบบสอบถามประเมินผล หลังสิ้นสุดการดำเนินการโครงการ 4) แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 5) แบบสรุปจำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ ได้รับการพัฒนา และ 6) แบบสอบถามวัดทักษะของผู้เรียน

1.6 การตรวจสอบ คณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนและคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการตรวจสอบ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม แนวปฏิบัติที่กำหนดว่า มีความเหมาะสม รัดกุม มีความเป็นไปได้ที่จะทำงานให้สำเร็จ มองเห็นการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนงานสำเร็จ

2. ขั้นตอนการดำเนินการตามโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินการตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน และคุณภาพผู้เรียน ขั้นตอนการเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นขั้นที่นำแผนสู่การปฏิบัติอันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประชุมคณะกรรมการดำเนินการโครงการ เป็นการประชุมทบทวนรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสร้างความเข้าใจก่อนการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโครงการ

2.2 การพัฒนาผู้รับผิดชอบและมอบหมายงาน ได้แก่ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของโครงการ การชี้แจงรายละเอียดของโครงการ พร้อมทั้งชี้แจงกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน การพัฒนาผู้รับผิดชอบให้มีความรู้ ความเข้าใจลักษณะของงานทุกขั้นตอน แล้วจึงมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ

2.3 ดำเนินงานตามภารกิจ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินงาน และระยะเวลาที่กำหนด ให้มีความก้าวหน้า มีประสิทธิภาพ จนสำเร็จลุล่วง

2.4 การอำนวยความสะดวก เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและผู้สนับสนุนที่ต้องดูแลให้ความสะดวก เช่น จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้งานดำเนินไปจนงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 การนิเทศ ติดตาม เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบจะต้อง ติดตามงาน การนิเทศให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ เสนอแนะ แก้ไขปัญหา ปรับปรุงงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่วางไว้

3. ขั้นตอนประเมินผลและปรับปรุง

การประเมินผลและพัฒนา โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนและคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนได้ดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เป็นการประชุมหลังดำเนินโครงการสิ้นสุด เพื่อดำเนินการประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงพัฒนา

3.2 รูปแบบการประเมินโครงการ แบบ CIPP (Context Input Process Product) ประกอบด้วย 1) ประเมินก่อนดำเนินโครงการ เป็นการประเมินบริบท เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสอดคล้อง ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ และประเมินปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของอาคารสถานที่ และความพร้อมของปัจจัย 2) การประเมิน

ระหว่างดำเนินการ ประเมินกระบวนการดำเนินงาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการพัฒนา รวมถึงการนิเทศติดตาม 3) ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ประเมินผลผลิตของโครงการ ที่เกี่ยวกับคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.3 การสรุปผลการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบว่าการดำเนินงานที่สำเร็จเพียงใด มีคุณภาพหรือไม่ นำผลสรุปไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ งานที่ได้ตรงตามที่ต้องการหรือไม่ หลังจากประเมินโครงการเสร็จแล้ว นำข้อมูลการประเมินมาสรุปเป็นสารสนเทศ นำเสนอต่อผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน

3.4 การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นการนำผลการดำเนินงานไปใช้ปรับปรุงพัฒนางานต่อไป เช่น พัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิต ปรับวัตถุประสงค์ เปลี่ยนวิธีดำเนินงาน พัฒนาผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การรายงาน

การรายงานผลและพัฒนา โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียน ได้ดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การรายงานระหว่างดำเนินการ เป็นการรายงานขณะดำเนินกิจกรรมว่าการดำเนินงานขณะนี้ถึงขั้นตอนใดเป็นไปตามทิศทางหรือเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร การรายงานระหว่างดำเนินการต้องรายงานเป็นระยะและต่อเนื่องเพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินกิจกรรม และหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง หรือแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ระหว่างการดำเนินกิจกรรมของโครงการได้ทันทั่วถึง

4.2 การรายงานหลังเสร็จสิ้นโครงการ เป็นการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการหลังจากที่ดำเนินโครงการเสร็จสิ้น และได้มีการประเมินโครงการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด

4.3 การเผยแพร่ผลงาน เป็นการรวบรวมผลงานและจัดทำผลงานเผยแพร่ต่อหน่วยงานทางการศึกษา เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต่อไป

9. ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ (Satisfaction) ไว้ดังนี้

โอลิเวอร์ (Oliver, 1997) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ คือการตอบสนองที่แสดงถึงความประสงค์ของลูกค้า เป็นวิจารณ์ญาณของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการ ความพึงพอใจมีมุมมองที่แตกต่างกันแล้วแต่มุมมองของแต่ละคน

โวลแมน (Wolman, 1973) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ

ฮอร์นบี้ (Hornby, 2000) ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่ดีเมื่อประสบความสำเร็จหรือได้รับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่พอใจ

วิรุฬ พรรณเทวี (2542, หน้า 111) ให้ความหมายของ ความพึงพอใจว่าหมายถึงความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังอย่างไร ถ้าความคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีก็就会有ความพึงพอใจมาก แต่ถ้าในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่ามีมากหรือน้อย

ค็อตเลอร์ (Kotler, 2003:61) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกยินดีหรือรู้สึกผิดหวังของบุคคล จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เขาได้รับกับความคาดหวังของเขา ถ้าสิ่งที่ได้รับเพียงพอหรือสูงกว่าความคาดหวังที่ต้องการ ลูกค้ายก็จะเกิดความพึงพอใจ

เวย์ริช และ คูนซ์ (Wehrich and Koontz, 1993 : 465) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการได้รับการตอบสนอง มีการจูงใจเป็นสิ่งเร้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ คือความพึงพอใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 122) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 : 90-93) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) เป็นความรู้สึกของลูกค้าว่าพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ในการทำงานของผลิตภัณฑ์กับความคาดหวังของลูกค้า

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542 : 161) ได้กล่าวสรุปว่า มีผู้ให้คำอธิบายความหมายของความพึงพอใจไว้หลายประการ ดังนี้

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบ ต่อสภาพต่าง ๆ ในงาน นั่นคือ ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ และเต็มใจที่จะทำงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งด้านวัตถุและจิตใจ ซึ่งสามารถสนองความต้องการพื้นฐาน

2. ความพึงพอใจในงาน เป็นผลมาจากทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของงานและการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เช่น ลักษณะงานสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถ้าบุคคลมีความพึงพอใจในการทำงานเขาจะมีขวัญที่ดี

3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี และผลการปฏิบัติทำให้เกิดความรู้สึกสำเร็จ การได้รับผลตอบแทนสิ่งต่างๆ ตรงตามที่คาดหวังไว้ สิ่งเหล่านี้จะกลับมาเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ช่วยลดความเครียดของพนักงานให้ลดน้อยลง แต่ถ้ามีความตึงเครียดมาก จะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน โดยความตึงเครียดนี้เป็นผลจากความต้องการของมนุษย์ หากมนุษย์ได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตน ก็จะทำให้เกิดความตึงเครียดน้อยลง อันเป็นผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

ดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของผู้ใช้บริการที่ดีที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการที่คาดหวังไว้ หรือไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการที่คาดหวังไว้ อีกนัยหนึ่งคือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการสนองตอบในสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการและจะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากความต้องการไม่ได้รับการสนองตอบความพึงพอใจก็จะไม่เกิดขึ้น

ความสำคัญของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2543 : 21) กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจ 2 ประการ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อผู้ให้บริการ ที่องค์กรต้องคำนึงถึงความพึงพอใจการบริการ ดังต่อไปนี้

1.1 ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นตัวกำหนดถึงคุณลักษณะของการบริการ ที่ผู้บริหารการบริการและผู้ปฏิบัติงานบริการ จะต้องสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าเกี่ยวกับการบริการ และมีลักษณะของการนำเสนอบริการที่ลูกค้าชื่นชอบ เพราะข้อมูลดังกล่าวบ่งบอกถึงการประเมินความรู้สึกและความคิดเห็นของลูกค้าต่อคุณสมบัติของการบริการที่ลูกค้าต้องการ การตอบสนองความต้องการแต่ละอย่างในลักษณะที่ลูกค้าปรารถนา นับเป็นผลดีต่อผู้ให้บริการ ในรูปแบบที่ผู้รับบริการคาดหวังไว้ได้จริง ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวแปรสำคัญ ในการประเมินคุณภาพของการบริการ นำเสนอที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการ ความคาดหวัง และมีแนวโน้มที่จะใช้บริการซ้ำอีกต่อไป คุณภาพของการบริการ ที่ลูกค้าพึงพอใจขึ้นอยู่กับลักษณะการบริการที่ปรากฏให้เห็น ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ การบริการ ความเต็มใจที่จะให้บริการ ความสามารถในการให้บริการด้วยความเชื่อมั่นและเข้าใจผู้อื่น

1.2 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ เป็นตัวชี้วัดคุณภาพ และความสำเร็จของงานบริการที่ให้ความสำคัญกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานบริการ เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งหย่อนไปกว่าการให้ความสำคัญกับลูกค้า การสร้างความพึงพอใจในงานให้กับผู้ปฏิบัติงานบริการย่อมทำให้พนักงานมีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย และตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของการบริการที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า และส่งผลให้กิจการบริการประสบความสำเร็จ

2. ความสำคัญต่อผู้รับบริการ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นตัวหลักต้นคุณภาพชีวิตที่ดี เมื่อองค์กรตระหนักถึงความสำคัญของความพึงพอใจของลูกค้า ก็จะพยายามค้นหาปัจจัยที่กำหนดความพึงพอใจของลูกค้า เพื่อนำเสนอบริการที่เหมาะสม เพื่อการแข่งขันแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจบริการ ผู้รับบริการย่อมได้รับบริการที่มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการที่ตนเองคาดหวังไว้การที่บุคคลต้องพึ่งพาการบริการในหลาย ๆ สถานการณ์ เพราะการบริการช่วยอำนวยความสะดวก และแบ่งเบาภาระการตอบสนองความต้องการของบุคคลด้วยตนเอง

2.2 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ เป็นสิ่งช่วยพัฒนาคุณภาพของงานบริการ และอาชีพบริการ งานเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของคนเราเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการดำรงชีวิตและการแสดงออกถึงความสามารถในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นที่ยอมรับว่าความพึงพอใจในงานมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของงานในแต่ละองค์การ เมื่อองค์การให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในงานให้กับผู้ปฏิบัติงานบริการ ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นการเพิ่มคุณภาพมาตรฐานของงานบริการให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าและการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าให้ใช้บริการต่อ ๆ ไป ความพึงพอใจในงานบริการ หรือคุณภาพการให้บริการ

มิลเล็ท (Millet. 1954 : 397) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างความแตกต่างของธุรกิจ การให้บริการ คือการรักษาระดับการให้บริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง โดยเสนอคุณภาพการให้บริการตามความคาดหวังของลูกค้า ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการที่ลูกค้าต้องการจะได้จากประสบการณ์ในอดีต จากการพูดปากต่อปาก จากการโฆษณาของธุรกิจ บริการที่ลูกค้าจะพอใจถ้าเขาได้รับในสิ่งที่เขาต้องการ (What) เมื่อเขามีความต้องการ (When) ในรูปแบบที่ต้องการ (How) ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงคุณภาพของการให้บริการ ซึ่งการบริการที่ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบด้วย คุณสมบัติสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. ความเชื่อถือได้ (Reliability) ประกอบด้วย
 - 1.1 ความสม่ำเสมอ (Consistency)
 - 1.2 ความพึ่งพาได้ (Dependability)
2. การตอบสนอง (Responsive) ประกอบด้วย
 - 2.1 ความเต็มใจที่จะให้บริการ
 - 2.2 ความพร้อมที่ให้บริการและการอุทิศเวลา
 - 2.3 มีการติดต่ออย่างต่อเนื่อง
3. ความสามารถ (Competence) ประกอบด้วย
 - 3.1 ความสามารถในการให้บริการ
 - 3.2 ความสามารถในการสื่อสาร

- 3.3 ความสามารถในการรู้วิชาการที่จะให้บริการ
4. การเข้าถึงบริการ (Access) ประกอบด้วย
 - 4.1 ผู้ใช้บริการเข้าใช้บริการได้สะดวก ระเบียบขั้นตอนไม่ควรซับซ้อนเกินไป
 - 4.2 ผู้ใช้บริการใช้เวลารอคอยน้อย
 - 4.3 เวลาที่ใช้บริการเป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับผู้ใช้บริการ
 - 4.4 อยู่ในสถานที่ที่ผู้ใช้บริการติดต่อได้สะดวก
5. ความสุภาพอ่อนโยน (Courtesy) ประกอบด้วย
 - 5.1 การแสดงความสุภาพต่อผู้ใช้บริการ
 - 5.2 ให้การต้อนรับที่เหมาะสม
 - 5.3 ผู้ให้บริการมีบุคลิกภาพที่ดี
6. การสื่อสาร (Communication) ประกอบด้วย
 - 6.1 มีการสื่อสารชี้แจงขอบเขตและลักษณะบริการ
 - 6.2 มีการอธิบายขั้นตอนการให้บริการ
7. ความซื่อสัตย์ (Creditability) คุณภาพของงานบริการเที่ยงตรงน่าเชื่อถือ
8. ความมั่นคง (Security) ความปลอดภัยทางกายภาพ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์
9. ความเข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วย
 - 9.1 การเรียนรู้ผู้ใช้บริการ
 - 9.2 การให้คำแนะนำและเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ
 - 9.3 การให้ความสนใจต่อผู้ใช้บริการ
10. การสร้างสิ่งที่จับต้องได้ (Tangibility) ประกอบด้วย
 - 10.1 การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ให้พร้อมสำหรับการให้บริการ
 - 10.2 การเตรียมอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2548 : 124-125) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ไว้ ดังนี้

1. สัมฤทธิ์ผลของงาน (Achievement) มีคนเป็นจำนวนมากที่ต้องการความสำเร็จในการทำงาน และพอใจ ในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์งานที่มีความสำคัญให้แก่บริษัท ถ้าผู้บริหารยอมรับในข้อนี้ ก็ย่อมสนับสนุนให้บุคคลได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงาน ตามศักยภาพ (Potential) ของแต่ละบุคคล
2. การยอมรับ (Recognition) โดยปกติแล้วคนย่อมมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการทำงานที่แตกต่างกัน ถ้าผู้บริหารแสดงออกถึงพฤติกรรมการยอมรับในความคิด หรือความสามารถของบุคคล ไม่ว่าจะเป็น คำยกย่องชมเชย หรือการให้ Feedback ที่เหมาะสมจะมี ส่วนช่วยจูงใจในการทำงานได้มากที่สุด

3. ความก้าวหน้า (Advancement) ความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นสิ่งที่คนต้องการ เพราะการเข้าสู่ตำแหน่งงานใหม่ หรือได้เผชิญกับงานในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่มีความท้าทายจะทำให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการทำงานอยู่เสมอ

4. ความสนใจ (Interest) หมายถึง การที่บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาหรือเสริมสร้างทักษะในการทำงานตามที่เขามีความสนใจ หรือการเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานที่เขาชอบ ก็เป็นการจูงใจที่ดีวิธีหนึ่ง

5. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สำหรับบุคคลที่มีความสามารถ มีไหวพริบดี และทักษะในการทำงานที่ดี อยากที่จะทำงานด้วยอำนาจและความรับผิดชอบของตนเอง และจะไม่ชอบถูกบังคับให้ทำงาน

6. การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) การเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย วิธีทำงาน ตลอดจนการตัดสินใจในการทำงาน จะสร้างให้เกิดความรู้สึกร่วมกันกับหน่วยงาน หรือบริษัท การให้มีส่วนร่วมในการทำงานนี้จะจูงใจให้บุคคลยอมรับในความสามารถซึ่งกันและกัน มีโอกาสพัฒนาการทำงานเป็นทีมด้วย

จากแนวคิดดังกล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการบริการ ทั้งผู้รับบริการและผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการ คือผลตอบแทนที่ได้รับตามความต้องการที่คาดหวังไว้ ซึ่งผู้บริหารขององค์กร จำเป็นต้องบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดผลตอบแทนตามความต้องการทั้ง ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความพึงพอใจของผู้ให้บริการ ในส่วนของสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาของรัฐ ก็ต้องบริหารองค์กร คือสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก ให้ภารกิจของงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ต่อไป

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ธีรกิตติ นวรัตน์ ณ อยู่ธยา (2547) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้ว่า ความพึงพอใจของลูกค้จะเกิดจากประสบการณ์จากการให้บริการอย่างเต็มที่ จนสุดความสามารถ ลูกค้จะรู้สึกว่าคุณค่าที่ได้มาใช้บริการ ความพึงพอใจสำหรับการบริการนั้น สร้างได้ยากกว่าสินค้า เนื่องจากคุณภาพของสินค้า เป็นสิ่งที่พัฒนามาแล้วอยู่นิ่งไม่เปลี่ยนแปลง แต่คุณภาพของการบริการ ขึ้นกับพนักงาน ซึ่งแปรเปลี่ยนไปตามอารมณ์และสถานการณ์ต่างๆ หรือลูกค้ที่มาใช้บริการ บางรายอาจจะมีความต้องการเฉพาะที่มากกว่าความต้องการที่พนักงานจะให้บริการได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้เกิดความไม่พอใจ ดังนั้น ปัจจัยหลักในการสร้างความพึงพอใจมี 3 ประการ ดังนี้

1. ผู้รับบริการมีความต้องการและความคาดหวังสำหรับการบริการที่แตกต่างกันไป ในแต่ละคน รวมทั้งความต้องการนั้นยังเปลี่ยนไปสำหรับการบริการแต่ละครั้ง

2. ผู้ให้บริการความพึงพอใจของลูกค้ามีผลจากความรู้ความสามารถ ความพร้อมในด้านกายและอารมณ์ในขณะที่ให้บริการ รวมถึงความเต็มใจในการให้บริการของพนักงาน

3. สภาพแวดล้อมอื่นๆ เช่น อากาศแสงแดด เก้าอี้โต๊ะ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่มารับประทานอาหารหรือเข้ามาใช้บริการสถานที่ ยิ่งกว่านั้นความพึงพอใจของลูกค้ายังมีผลจากจำนวนลูกค้าที่มาใช้บริการด้วยแถวที่ยาวเหยียดของธนาคารในวันศุกร์ ย่อมสร้างความไม่พอใจใช้บริการ หรือหากจำเป็นต้องใช้บริการธนาคารในวันนั้น ลูกค้าจะมีแนวโน้มของความไม่พอใจสูงกว่าปกติ สิ่งที่ได้ทำคือต้องจัดการแถวอย่างมีประสิทธิภาพ

มิลเลต. (Millet. 1954 : 397-400) กล่าวถึง บริการที่น่าพึงพอใจ ไว้ว่า การบริการนั้นจะเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ สามารถวัดได้จากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน คือ การให้บริการที่มีความเสมอภาคและเสมอหน้า
2. การให้บริการที่ตรงเวลา คือการให้บริการจะต้องตรงเวลาและทันต่อความต้องการ
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ คือ ความเพียงพอในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง คือ การติดตามผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง

5. การให้บริการที่มีความก้าวหน้า ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพให้ก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อสารเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจนี้ เป็นการมองมนุษย์ในแง่ของจิตวิทยาสังคม โดยเน้นค่านิยม ความเชื่อทัศนคติและความเห็นส่วนบุคคล ให้ความสนใจกับความต้องการของผู้รับสาร ทฤษฎีนี้กล่าวว่า นอกจากความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 ประการ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรัก ความต้องการความนับถือและความสำเร็จในชีวิตแล้ว มนุษย์ยังมีความต้องการอยากรู้ และมีความต้องการแสวงหาข่าวสารต่าง ๆ

แคทซ์และคณะ (Katz E., Blumler, J.G. and Gurevitch, 1974) ได้สรุปไว้ว่าแบบแผนของการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจ คือ

1. สภาวะทางสังคมและจิตใจ ที่มีผลต่อความต้องการ
2. ความต้องการของบุคคล
3. การคาดคะเน ความพึงพอใจที่ได้รับ
4. สื่อและแหล่งที่มาของสาร
5. ความแตกต่างกันในการใช้สื่อ และพฤติกรรมอื่น ๆ ของแต่ละบุคคล
6. ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ
7. ผลอื่น ๆ ที่มีอาจคาดหมายมาก่อน

สรชัย พิศาลบุตร (2551, 98-99) ได้กล่าวถึงการวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้า หรือ ผู้ใช้บริการว่าสามารถทำได้ 2 วิธีคือ

1. วัดจากการสอบถามความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการ เป็นการวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการจากการสอบถามความคิดเห็นของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการโดยตรง ทำได้โดย กำหนดมาตรวัดระดับความพึงพอใจ ที่ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการนั้นๆ และกำหนดเกณฑ์วัดระดับความพึงพอใจ จากผลการวัดระดับความพึงพอใจเฉลี่ย ของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริการนั้น ๆ

2. วัดจากตัวชี้วัดคุณภาพการให้บริการที่กำหนดขึ้น โดยวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการจากเกณฑ์ชี้วัดระดับคุณภาพสินค้า หรือบริการที่กำหนดขึ้นนี้ อาจใช้เกณฑ์คุณภาพระดับต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยผู้ให้บริการ ผู้ประเมินผลการให้บริการและมาตรฐานกลาง ของการให้บริการนั้น สรุปความพึงพอใจ คือ การทำให้ความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับบริการในสิ่งที่ดี เป็นที่พอใจประทับใจ ตามที่ผู้รับบริการตั้งใจไว้หรือมากกว่าที่คิดไว้ การจะทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจได้ หน่วยให้บริการต้องวางระบบโครงสร้างที่ดี สอดคล้องสัมพันธ์กันทุกฝ่ายเช่น ใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจในหน้าที่และต้องมีใจรักในการให้บริการ ด้านสถานที่สะอาด พื้นที่เหมาะสมกับการให้บริการ มีความเชื่อมั่นและมั่นใจเมื่อมารับบริการ สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งจากองค์ประกอบอีกหลายๆ ด้านที่จะนำไปสู่จุดสูงสุดในเรื่องความพึงพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ถ้าได้รับการตอบสนองจากผู้ให้บริการอย่างเสมอภาค รวดเร็ว ทันต่อความต้องการและให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการใช้งาน ผู้ใช้บริการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดี มีความพึงพอใจและประทับใจต่อการให้บริการนั้น ๆ นอกจากนี้ มนุษย์ต้องการที่แสวงหาความรู้และรับรู้ข่าวสาร ตามความสนใจและความต้องการของแต่ละคน ความพึงพอใจในการแสวงหาความรู้และรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ก็จะต่างกันด้วย

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

คุณากร ชูสง (2563 : 144) รายงานประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดพังดาน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินด้านปัจจัย พบว่า โดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินด้านกระบวนการโครงการ พบว่า โดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านความสำเร็จของโครงการ

พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

อภิปราย โสภายิ่ง (2562 : 185) รายงานประเมินโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนบ้านดอนไชย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ผลการประเมิน ด้านสภาวะแวดล้อม ในภาพรวมและรายข้อ มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้แก่ ความต้องการจำเป็น ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ อาคารสถานที่ บุคลากร การบริหารจัดการ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายข้อ มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้แก่ การปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเหมาะสม (Act) การดำเนินงาน (Do) การวางแผน (Plan) และการตรวจสอบติดตาม (Check) 4) ด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในอาคาร สิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายนอกอาคาร สนามกีฬาสนามเด็กเล่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การส่งเสริมในด้านความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน และความพึงพอใจ

สมชาย อินทรโชติ (2562 : 115-117) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนสิเกาประชาผดุงวิทย์ อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

1. ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการปีการศึกษา 2561 พบว่าโดยภาพรวม ครูมีความเห็นต่อสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ส่วนความพร้อมของวัสดุ/อุปกรณ์ อาคารสถานที่อยู่ในระดับมากเช่นกัน ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความความพร้อมของงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด และความพร้อมของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความเห็นต่อด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมา ได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครองเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวมครูมีความเห็นต่อด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวม ทั้ง นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของครูมีต่อผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินโครงการสูงสุด อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง เห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของครูมีต่อผลผลิตของคุณภาพการดำเนินโครงการสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมา ได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.1 ผลการประเมินคุณลักษณะจิตอาสาของนักเรียน ปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวมครูมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาได้แก่นักเรียนมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวมครูมีความเห็นต่อด้านผลผลิตของคุณภาพการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์ภาพรวม รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ปกครองมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม

4.2 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในท้องถิ่น ปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนผู้ปกครองเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนผู้ปกครองเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 การประเมินการมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสา ของนักเรียน ปีการศึกษา 2561 พบว่า โดยภาพรวม ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ประเมินพบว่า โดยภาพรวม ครูมีความเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโครงการ อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม รองลงมา ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นต่อด้านผลผลิตในด้านการมีส่วนร่วม การดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การดำเนินโครงการในระดับมากเช่นกันผ่านเกณฑ์ในภาพรวม ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อด้านผลผลิตเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการดำเนิน โครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม รองลงมาได้แก่ครูมีความคิดเห็นต่อด้านผลผลิต เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อด้าน ผลผลิตเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผ่าน เกณฑ์ในภาพรวม

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจ ปีการศึกษา 2561 พบว่า ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม เมื่อพิจารณารายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับ มาก ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม รองลงมาได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจอยู่ ในระดับมาก ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจ มีค่าต่ำสุดอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวมครูมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่าน เกณฑ์ในภาพรวม รองลงมาได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนผู้ปกครองมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผ่านเกณฑ์ใน ภาพรวม

สรุปผลการประเมินโครงการเป็นรายด้าน พบว่า ทั้งด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า และ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด

นันทรัตน์ ไพรัตน์ (2556 : 142-147) ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง ในปีการศึกษา 2554 -2555 สรุปได้ดังนี้

1. ผลประเมินด้านสภาพแวดล้อม

1.1 ผลประเมินด้านสภาพแวดล้อม ตามความคิดเห็นของครู ปีการศึกษา 2554 พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ความเป็นไปได้ของโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 พบว่า โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ความเป็นไปได้

ของโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายตัวชี้วัดพบว่า ค่าเฉลี่ยปีการศึกษา 2555 สูงกว่า ปีการศึกษา 2554 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.2 ผลประเมินด้านสภาพแวดล้อม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2554 พบว่า โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือความสอดคล้องกับ นโยบายต้นสังกัด อยู่ในระดับ ปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายตัวชี้วัด พบว่า ค่าเฉลี่ยปีการศึกษา 2555 สูงกว่าค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2554 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของครู ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านความเพียงพอของงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็น รายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัดพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า ปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลประเมินด้านกระบวนการ

3.1 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในปีการศึกษา 2554 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายการตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผน และการดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ในปีการศึกษา 2555 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาอยู่ในระดับมาก ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการติดตาม

และประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม และรายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.2 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของครู ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผน และการดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การติดตามและประเมินผลและการดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผน อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัดพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า ปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การดำเนินการจัดกิจกรรมและการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การวางแผน อยู่ในระดับมาก ในปีการศึกษา 2555 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การดำเนินการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัดพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ผลประเมินด้านผลผลิต จำแนกเป็น

4.1 ผลประเมินด้านผลผลิต เกี่ยวกับคุณภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4.4.1 ผลการประเมินด้านผลผลิตคุณภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็น ของนักเรียน ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดนักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ครูมีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ห้องส้วม โรงเรียนมีความสะอาด มีความเพียงพอและมีความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อ พิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดนักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูมีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับ

มากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ อาคารสำนักงาน อาคารเรียน ได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซม ให้มีความคงทน และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม และรายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.1.2 ผลการประเมินด้านผลผลิตคุณภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครู ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดนักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องดนตรี มีอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงพอ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ อาคารสำนักงาน สำหรับอาคารเรียนได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซมให้มีความคงทน และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และห้องสมุดมีสื่อเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย และเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดพื้นที่รอบบริเวณโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูมีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และ ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้รับการปรับปรุง พัฒนาให้มีบรรยากาศ และสื่อประกอบการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเพียงพอ อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม และรายตัวชี้วัดพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.1.3 ผลการประเมินด้านผลผลิตคุณภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดนักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ครูมีการส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ห้องส้วมโรงเรียน มีความสะอาดมีความเพียงพอ และมีความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดครูมีการส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ แปลงเกษตรและบริเวณโดยรอบมีสภาพพร้อมใช้งาน เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับ ฝึกประสบการณ์ตรง และสร้างรายได้แก่นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พื้นที่รอบบริเวณโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่นน่าอยู่ และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัด

พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2 ผลประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2554 -2555 ด้าน ผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของนักเรียน

4.2.1 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดพฤติกรรมกระสนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดพฤติกรรมกระสนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง อยู่ในระดับ มากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล อยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวม และรายตัวชี้วัดพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2.2 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการ เรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของครู ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พฤติกรรมกระสนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดพฤติกรรมกระสนใจแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัด ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวม และรายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2.3 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการ เรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดพฤติกรรม การสนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับ ปานกลาง รองลงมา คือ ด้านการรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล อยู่

ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดพฤติกรรมกระสนใจแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ผลประเมินด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.3.1 ผลการประเมินผลผลิตด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2554 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 43.27 และปีการศึกษา 2555 ค่าคะแนนเฉลี่ย 45.67 โดยภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น +2.40 เมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีค่าพัฒนาสูงสุด เท่ากับ +9.25 รองลงมา ได้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าพัฒนาเท่ากับ +7.06 ส่วนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ มีค่าพัฒนาน้อยที่สุด ลดลง -4.26

4.3.2 ผลการประเมินผลผลิตด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 36.86 และ ปีการศึกษา 2555 ค่าคะแนนเฉลี่ย 37.99 โดยภาพรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น +1.13 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีการพัฒนาสูงสุด เท่ากับ +4.71 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ มีค่าพัฒนาเท่ากับ +3.27 ส่วนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีค่าพัฒนาน้อยที่สุด ลดลง -3.40 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน โดยรวม ปีการศึกษา 2554 -2555 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4 ผลประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ปีการศึกษา 2554 -2555

4.4.1 ผลการประเมินด้านผลผลิตพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครู โดยส่งเสริมให้นักเรียน ให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของนักเรียน ปีการศึกษา 2554 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวัดประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ได้แก่ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าในปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4.2 ผลการประเมินด้านผลผลิตพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครู โดยส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของครู ปีการศึกษา 2554 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น รายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการเตรียมการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การวัดประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดการวัดประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยภาพรวมและรายตัวชี้วัดพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5 ผลประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ปีการศึกษา 2554-2555 ด้านผลผลิต ตัวชี้วัด ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการดำเนินโครงการ

4.5.1 ผลการประเมินด้านด้านผลผลิตความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียน ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของพื้นที่โดยรอบบริเวณโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ อาคารสำนักงาน อาคารเรียน มีบรรยากาศที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านห้องส้วม มีจำนวนเพียงพอ สะอาด และปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณา เป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดห้องสมุดมีทรัพยากร สารสนเทศทุกประเภทเหมาะสม และ เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการส่งเสริม การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมีคุณภาพ มีความเร็วเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม และ รายตัวชี้วัดพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.2 ผลการประเมินด้านด้านผลผลิตความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ปีการศึกษา 2554 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน

กลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดห้องสมุดมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านห้องส้วม และมีจำนวน เพียงพอ สะอาดและปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณา เป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงยิมเนเซียมมีสภาพพร้อมใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับนักเรียน ครู ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.3 ผลการประเมินด้านด้านผลผลิตความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2554 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดห้องสมุด มีทรัพยากร สารสนเทศทุกประเภทเหมาะสมและเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านความสะอาด สวยงามร่มรื่นน่าอยู่ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของพื้นที่รอบบริเวณโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ห้องส้วมที่มีจำนวนเพียงพอ สะอาดและปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดด้านความสะอาด สวยงามร่มรื่นน่าอยู่ และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านห้องกลุ่มสาระ การเรียนรู้ มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการเรียนรู้เพียงพอสำหรับนักเรียนและครู อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวม และ รายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูง กว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.4 ผลการประเมินด้านด้านผลผลิตความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2554 โดยรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดห้องสมุด มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านห้องส้วม มีจำนวนเพียงพอสะอาดและปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ปีการศึกษา 2555 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทเหมาะสม และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านแปลงเกษตรมีสภาพ

พร้อมใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับฝึกประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมและรายตัวชี้วัด พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า ปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2554 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

วิชณ กุณทลบุตร (2563 : 132) ได้รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม ตำบลคลองปูน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการประเมิน พบว่า

1. การประเมินผลด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. การประเมินผลด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3. การประเมินผลด้านกระบวนการของโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
4. การประเมินผลด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า
 - 4.1 การประเมินผลผลิต ด้านความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 - 4.2 การประเมินผลผลิตด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 - 4.3 การประเมินผลความพึงพอใจตามความคิดเห็นของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยรวมมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

อับดุลอาซีร์ ยาหมาย (2561 : 184-185) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านตันหยงละไน อำเภอลง จังหวัดสตูล ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ของโครงการ ปีการศึกษา 2561 ตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการจำเป็นของการดำเนินโครงการ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความเป็นไปได้ของโครงการ ก่อนดำเนินโครงการ โดยภาพรวมทั้ง 2 กลุ่มที่ประเมิน ผ่านเกณฑ์ภาพรวม ทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มครู มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของโครงการ ปีการศึกษา 2561 ตามความคิดเห็นของครู โดยประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่และด้านการบริหารจัดการ ก่อนดำเนินโครงการ โดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และกลุ่มผู้ปกครอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ของโครงการ ปีการศึกษา 2561 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม ด้านการติดตามและประเมินผลและการนำไปปรับปรุง พัฒนาระหว่างดำเนินการ โดยภาพรวมทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด ที่ประเมิน มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า ทั้งกลุ่มนักเรียน และกลุ่มครู มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการ ปีการศึกษา 2561 หลังเสร็จสิ้นโครงการ โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมิน และทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยกำหนดตัวชี้วัดดังนี้

4.1 ด้านคุณภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการสอบถามนักเรียน ครู และผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 3 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์การประเมิน และทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มที่ประเมิน พบว่า ทั้งกลุ่มนักเรียน และกลุ่มครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ด้านพฤติกรรมการสอนของครูโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยการสอบถามนักเรียนและครู พบว่า โดยภาพรวม ทั้ง 2 กลุ่มผู้ประเมิน ผ่านเกณฑ์การประเมิน และทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักเรียน และกลุ่มครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มผู้ปกครอง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ปีการศึกษา 2561 โดยการสอบถามนักเรียน ครูและผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวม ทั้ง 3 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์การประเมิน และทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มที่ประเมิน พบว่า กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4.4 ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียน ปีการศึกษา 2561 โดยการสอบถามนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม ทั้ง 4 กลุ่มที่ประเมิน ผ่านเกณฑ์การประเมิน และทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มที่ประเมิน พบว่า กลุ่มนักเรียน และกลุ่มครู มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยสรุปผลการประเมิน ทั้ง 4 ด้าน มีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เรวัฒน์ พรหมสระ (2561 : 111-112) รายงานผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนอุบลพันธุ์โรจนประสิทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการประเมิน พบว่า

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2561 ตามรูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านผลผลิต (Product Evaluation) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท (Context Valuation) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการ ปีการศึกษา 2561 ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

5.1 ผลการประเมินเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การดำเนินโครงการ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่ 2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5.2 ผลการประเมินเกี่ยวกับการประเมินความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนประกอบการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5.3 ผลการประเมินเกี่ยวกับการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5.4 ผลการประเมินเกี่ยวกับการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนอุปถัมภ์โรงเรียนประสิทธิ์ โดยการเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา ก่อนการดำเนิน โครงการ คือ ปีการศึกษา 2560 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 65.17 และเปรียบเทียบกับเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2561 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 71.95 โดยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทุกกลุ่มสาระสูงขึ้นร้อยละ 6.78 และมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทุกกลุ่มสาระ เมื่อสิ้นสุดโครงการ สูงกว่าร้อยละ 70 ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณารายกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2560 กับปีการศึกษา 2561 นักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ ผ่านเกณฑ์การประเมิน

วิลาวรรณ การนาดี (2560 : 150-151) รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้แก่นักเรียนโรงเรียนวัดไทรพอน จังหวัดพัทลุง ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) ของโครงการ ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวม ทั้ง 2 กลุ่ม ที่ประเมินพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

2. ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) ของโครงการ ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวม ทั้ง 2 กลุ่ม ที่ประเมินพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการ ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา ระหว่างดำเนินโครงการ โดยภาพรวมทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ได้แก่

4.1 สรุปผลการประเมินด้านผลผลิต คุณภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์ทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาตามกลุ่ม พบว่า ความคิดเห็นของครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 สรุปผลการประเมินด้านผลผลิต พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์ทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า ครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มนักเรียน และกลุ่มผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก

4.3 สรุปผลการประเมินด้านผลผลิตพฤติกรรมการสอนของครูโดยส่งเสริมให้นักเรียน ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน และในท้องถิ่น ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของนักเรียน และครู โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์ทั้งภาพรวม ทุกประเด็นและตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยรองลงมา อยู่ในระดับมาก

4.4 สรุปผลการประเมินด้านผลผลิต ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2560 ตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 4 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์ทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

อมรรัตน์ โสธรัตน์. (2560 : 174-175) ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนท่าฉางวิทยาคาร อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการประเมินโครงการสรุปได้ดังนี้ ผลการประเมิน โดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผลผลิต ปัจจัยนำเข้า บริบทและกระบวนการ ผลการประเมินรายประเด็นและตัวชี้วัด สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบท พบว่าโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ผ่านเกณฑ์การประเมินเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโครงการ

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัดพบว่าทุกตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ความพร้อม

ของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ในการดำเนินงาน ส่วนความเพียงพอของงบประมาณมีเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและ ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียน เกี่ยวกับ การวางแผนดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การนิเทศ ติดตามโครงการ และการมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4. ผลการประเมินผลผลิต โดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นราย ตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา คิด เป็นร้อยละ 98.30 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทักษะการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของ ผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน ครูมีทักษะการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 71.66 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดย่อยมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความ พึงพอใจของนักเรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และความพึงพอใจของครู

ข้อเสนอแนะ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นภารกิจหลักที่สถานศึกษาต้องดำเนินการให้มี ประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ จากผลการประเมินโครงการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนท่าฉางวิทยาคาร พบว่า ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน จึงควรดำเนินโครงการนี้ต่อไปและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการประเมินไปปรับปรุงและ พัฒนาการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพผลยิ่งขึ้น ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นการตอบสนองความต้องการจำเป็นของ นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนอย่างแท้จริง

2. ควรสนับสนุนให้มีการประสานการปฏิบัติงานระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการ ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินการคล่องตัวและมีผลตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ

กัลยา หัสบดีสุนทร (2558 : 122-127) รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของนักเรียน โรงเรียนบ้านลือเนิ้ง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ปี การศึกษา 2557-2558 ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ปีการศึกษา 2557 –2558 ตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวม 2 กลุ่มที่ประเมินโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ปีการศึกษา 2557 –2558 ได้คะแนนเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ปีการศึกษา 2557–2558 ตามความเห็นของครู โดยประเมิน 5 ด้านคือ ความพร้อมของบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการและด้านหน่วยงานสนับสนุนโครงการ โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2557 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลางได้คะแนนเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดปีการศึกษา 2558 มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้คะแนนเฉลี่ย 10 และผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ปีการศึกษา 2557 –2558 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการนำผลไปปรับปรุงพัฒนา โดยภาพรวมทั้ง 3 กลุ่ม ที่ประเมิน พบว่า ปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2558 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต

4.1 คุณภาพของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ปีการศึกษา 2557 – 2558 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง ในภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2557 - ปีการศึกษา 2558 ทั้ง 3 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.2 พฤติกรรมการสอนของครูโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในท้องถิ่น โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ในปีการศึกษา 2557 – 2558 ตามความเห็นของนักเรียน และครู โดยภาพรวม พบว่า ในปีการศึกษา 2557 และในปีการศึกษา 2558 ทั้ง 2 กลุ่มผู้ประเมินได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.3 ผลการประเมินด้านผลผลิต พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ในปีการศึกษา 2557 – 2558 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่า ในปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2558 ทั้ง 3 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.4 ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ปีการศึกษา 2557 – 2558 ตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมิน โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2558 ทั้ง 4 กลุ่ม ที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

กฤตยา ใจเฉื่อย (2560: 121-122) รายงานประเมินโครงการรักการอ่านโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านไร่หลวง) เทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการประเมิน

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการรักการอ่าน ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดความต้องการจำเป็น ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก และตัวชี้วัดความเป็นไปได้ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการรักการอ่าน ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดความเหมาะสมของบุคลากร ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก และตัวชี้วัดความเหมาะสมของกิจกรรม ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก

3. ผลการประเมินกระบวนการของโครงการรักการอ่าน ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดร้อยละของกิจกรรมที่ดำเนินการ ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมากที่สุด และตัวชี้วัดร้อยละของการติดตามการดำเนินกิจกรรมผ่านเกณฑ์ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการรักการอ่าน ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นตัวชี้วัด ดังนี้

4.1 ทักษะการอ่าน พบว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการรักการอ่านแล้วนักเรียนมีทักษะการอ่านผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการรักการอ่านแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง

4.3 นิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก

4.4 ความพึงพอใจของนักเรียน พบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก

4.5 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง พบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก

4.6 ความพึงพอใจของครูและกรรมการสถานศึกษา พบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมาก

วิไลพร ภูมิเขตร์ (2560 : 47) วิจัยการพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะโรงเรียนนาข้าววิทยาคม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.53/85.97

2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะเรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ มีค่าเท่ากับ 0.8154 คิดเป็นร้อยละ 81.54

3) นักเรียนมีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 34 คน จากนักเรียนจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44

4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติ ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ มีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ฉัตรชัย จิราภวิรุฬห์ และอสมมา มาตยาบุญ (2560 : 758) วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากล โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากล พบว่า มี นักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการใช้ชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากล พบว่า มีนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85 และนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากล พบว่า ภาพรวม นักเรียนมีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.44 เมื่อพิจารณารายด้าน ระดับความพึงพอใจที่มากที่สุดคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.51 รองลงมาคือด้านผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 4.43 และ ด้านเนื้อหาของชุดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.40

ธีรพงศ์ พุทธขาว (2563 : 144-145) วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า นักเรียนมีความ ต้องการในการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้สาระ ดนตรีได้โดยง่าย สร้างความสนุกสนานในการเรียนรู้และสามารถเสริมสร้างทักษะ การปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ได้อย่างแท้จริง ครูผู้สอนวิชาดนตรี มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาแบบฝึกทักษะให้เหมาะสม กับความสามารถของผู้เรียน มีการเชื่อมโยงความรู้ของเนื้อหา จากง่ายไปหายาก ควรมีการประเมินผลตามสภาพจริง และชี้ให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าในการฝึก ปฏิบัติของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ควรศึกษาแนวคิดของดัล โครช ออร์ฟ และโคดาย แล้วสังเคราะห์ เป็นแนวคิดหลักในการทำแบบฝึกทักษะ โดยให้มีความสอดคล้องกับความสนใจ ความรู้ความสามารถ ของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนเป็นประการสำคัญ

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า แบบ ฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล มีจำนวน 5 ชุด ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับวงโยธวาทิต 2) จังหวะและเสียงดนตรี 3) พื้นฐาน การปฏิบัติเครื่องดนตรี 4) สัญลักษณ์ทาง ดนตรี 5) การปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้สัญลักษณ์ทางดนตรี มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.48/82.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

3. ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ผลการทดลองใช้พบว่า นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการ เรียนรู้ด้วยแบบ ฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้สาระดนตรี ด้านเนื้อหาความรู้ และทักษะการปฏิบัติได้อย่างมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียน

4. ผลการประเมินและปรับปรุงแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน

4.2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล อยู่ในระดับสูง

4.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะ ปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า ความคิดเห็นโดย ภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 : 78-79) ได้วิจัยเรื่องการบริหารทักษะของลูกเสือที่ส่งผล ต่อพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ สรุปผลการวิจัย พบว่า

1. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตัวแปรรายทักษะ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะในการนำความรู้ไปใช้ รองลงมาคือ ทักษะทางด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และต่ำสุดคือ ทักษะเกี่ยวกับการวางแผน

2. พัฒนาการลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตัวแปรรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พัฒนาความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และต่ำสุด คือ พัฒนาการทางสติปัญญา

3. การบริหารทักษะของลูกเสือ ส่งผลต่อพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยและประเมินโครงการในประเทศ สรุปได้ว่า ในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่วนใหญ่นิยมใช้การประเมินตามรูปแบบชิป (CIPP Modell) ซึ่งมีผลการประเมินโดยภาพรวมดังนี้ ผลการประเมินสภาวะแวดล้อม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินกระบวนการอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินผลผลิต อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน สำหรับการประเมินผลผลิต มีหัวข้อในการประเมินน่าสนใจ ได้แก่ การเสริมสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ ใฝ่เรียน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในอาคารและภายนอกอาคาร การเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสาของนักเรียน การเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการรักการอ่าน และมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะทางดนตรี ได้แก่ การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยกระบวนการปฏิบัติ ประกอบแบบฝึกทักษะ พบว่า แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 86.53/85.97 ดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.82 คิดเป็นร้อยละ 81.54 นักเรียนมีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ คิดเป็นร้อยละ 94.44 ผ่านเกณฑ์ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการเรียนดนตรีสากลด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติ แบบฝึกที่ใช้มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.48/82.36 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และผลการใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล อยู่ในระดับสูง และผลการศึกษาแบบฝึกทักษะปฏิบัติ

ดนตรีสากล พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ มีวิจัยเรื่องการบริหารทักษะของลูกเสือที่ส่งผลต่อพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา พบว่าการบริหารทักษะของลูกเสือวิสามัญ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ในพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด การบริหารทักษะของลูกเสือ ส่งผลต่อพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กชพงศ์ เพชรอินทร์ (2556 : 129-131) ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหาญ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2555 - 2556 ผลการประเมิน พบว่า

1. การประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครู โดยประเมินใน 4 ด้าน คือ ความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวมทั้ง 2 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามความคิดเห็นของครูโดยประเมิน 5 ด้าน คือความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ การบริหารจัดการ และด้านหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ ปีการศึกษา 2555 โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ได้คะแนนเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด ปีการศึกษา 2556 ได้คะแนนเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทุกประเด็นตัวชี้วัด

3. การประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยประเมิน 4 ด้าน คือ การวางแผนด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการนำผลไปปรับปรุงพัฒนา โดยภาพรวมทั้ง 3 กลุ่มที่ประเมิน พบว่า ได้คะแนนเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต

4.1 คุณภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.2 พฤติกรรมการสอนของครูโดยส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในท้องถิ่นของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน และครู โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มผู้ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.3 การประเมินด้านผลผลิต พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.4 ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม พบว่า ทั้ง 4 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

งานวิจัยต่างประเทศ

เจมส์ (James 1978 : 118-122) ครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดสถานศึกษามัธยมควีนแมรี ได้ศึกษาถึงวิธีการส่งเสริมการอ่านอย่างเสรี เพื่อศึกษาว่าวิธีใดที่ดีที่สุดในการส่งเสริมการอ่านอย่างเสรี โดยการเก็บข้อมูลจากบัตรยืมหนังสือนวนิยายเป็นเวลา 18 เดือน การวิจัยพบว่ามี 6 วิธีที่จะส่งเสริมให้เกิดการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับดังนี้

1. การนำผู้เรียนเข้ามาห้องสมุดเพื่อให้เห็นและรู้จักหนังสือประเภทต่างๆ
2. การจัดห้องสมุดให้สะดุดตาน่าสนใจ
3. ใช้วิธีการจัดบริการส่งเสริมการอ่านให้ผู้เรียนรู้จักหนังสือ เช่นการเล่าเรื่องหนังสือ
4. จัดห้องสมุดไว้ในห้องเรียน
5. ให้เพื่อนและครูแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ
6. จัดประชาสัมพันธ์ห้องสมุดในบริเวณต่างๆ ให้ทั่วโรงเรียน

นิวแมน (Neuman 1986 : 338-339 ; อ้างอิงจาก จิตรลดา ไมตรีจิตต์ 2549 : 26) ศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีผลโดยตรงกับการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของผู้เรียนเกรด 5 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้เรียน เกรด 5 จำนวน 254 คน และผู้ปกครองจำนวน 84 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนเกรด 5 มีการอ่านหนังสือในเวลาว่าง โดยเฉลี่ย 2.33 เล่มต่อเดือน ผู้เรียนหญิงจะอ่านมากกว่าผู้เรียนชาย การใช้เวลาว่างในการอ่านในแต่ละครั้งนั้น โดยเฉลี่ย 15 นาทีต่อวัน มักจะใช้เวลาก่อนนอนและช่วงเวลาพักผ่อนของครอบครัวเป็นช่วงเวลาว่างในการอ่านหนังสือมากที่สุด และพบว่าผู้เรียนส่วนหนึ่งใช้เวลาในการดูโทรทัศน์โดยเฉลี่ยวันละ 3.36 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างมากกว่าการอ่านหนังสือ

วานอบเบอร์แกน บี , ดาเอมส์ เอ็ม และแวน ทิลเบิร์ก เอส (Vanobbergen B , Daems M & Van Tilburg S 2009 : 277-287) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของลูก การวิจัยเริ่มจากสมาคมอ่านเวสต์เฟลมิชเป็นห้องสมุดประชาชนมีโครงการนำร่องจัดในห้องสมุด 10 แห่งในเมืองเวสต์เฟลมิช โดยห้องสมุดได้ขอความร่วมมือจาก 82 ครอบครัวที่มีลูกอยู่ในวัยเรียนเพื่อเข้าร่วมโครงการที่เรียกว่า “สนุกสนานกับหนังสือ” วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการอ่านของผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้ 1) สร้างแนวคิดและให้คำแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการแนะนำเรื่องการอ่านให้ลูกๆ และให้การสนับสนุนให้ผู้อ่านสนุกสนานกับการอ่าน 2) นำเสนอหลากหลายตัวอย่างในการปฏิบัติ และยังมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ครอบครัวที่มีนิสัยรักการอ่านน้อย จากการสำรวจจากครัวเรือนในเมืองเวสต์ เฟลมิช ทั้งสิ้น 3 ครั้ง มีการประเมินโครงการหลังจากที่เข้าร่วมโครงการแล้ว ผลการประเมินคือ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ การเข้าร่วมโครงการ มีการแนะนำหนังสือให้ลูกๆ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านขึ้นในครอบครัว

ออยล์ด (Oyelude 2004 : 111-113) ได้ประเมินห้องสมุดเคนเนดีคส์ (Kenneth Dike Library) ประเทศไนจีเรีย ผลการประเมิน พบว่า

1. ทรัพยากรในห้องสมุดมีอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการของผู้ใช้
2. ผู้ใช้บริการห้องสมุดสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ดี จากการจัดระบบที่เป็นหมวดหมู่
3. ห้องสมุดมีการวางกลยุทธ์รูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงวรรณกรรมได้ดียิ่งขึ้น
4. ผู้ใช้ห้องสมุดมีความพึงพอใจในการให้บริการห้องสมุดที่เข้าถึงผู้ใช้ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็วขึ้น โดยผ่านการยืมทางโทรศัพท์และสามารถใช้บริการยืมคืนระหว่างห้องสมุดได้

เชฟเวอร์ (Shaver. 1991 : Abstract) ได้ศึกษาการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าในการสอนการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนมาประกอบการเรียนการสอนเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนช่วยให้การเรียนรู้ได้ผลดี ได้เรียนจากของจริง มีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้นช่วยให้หลักสูตรมีความหมายและมีประสิทธิภาพดีขึ้นนักเรียนได้รับประสบการณ์มากกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียนความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในโครงการต่าง ๆ ที่จัดให้มีและการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในโครงการเหล่านั้นทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมอยู่ในระดับสูง เด็กนักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะต่างๆ กล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

เกลเคน (Gehlken.1995 : Abstracts) ได้ทำการศึกษาบทบาทของห้องสมุด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่ง ทางใต้ของ Carolina โดยศึกษาบทบาทของรายการวัสดุห้องสมุด ในเชิงปริมาณและคุณภาพ บทบาทของผู้เชี่ยวชาญสื่อและความรู้ความเข้าใจในการให้บริการวัสดุ ห้องสมุด ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 3 แห่ง เป็นที่ยอมรับของนักเรียนในการนำนวัตกรรม ใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม สำนวณความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ ครู ผู้เชี่ยวชาญสื่อ (บรรณารักษ์) ผู้บริหาร และนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนประสบผลสำเร็จ โดยการสนับสนุน ของผู้บริหาร และการดำเนินงานของ

ผู้เชี่ยวชาญสื่อ ในการจัดหาและรวบรวมวัสดุห้องสมุด ให้ตรงตามหลักสูตรและความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยี ช่วยในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ด้วยการจัดบรรยากาศให้ดึงดูดความสนใจ ผู้เข้าใช้ห้องสมุด ความสะดวกสบายในการศึกษาค้นคว้า จัดพื้นที่ภายในห้องสมุด ให้มีอิสระในการใช้ สามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการและการปลูกฝังให้นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่จำเป็น ห้องสมุด มีการปรับบทบาทในการให้บริการผู้อ่าน ด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีการใช้วัตกรรมที่ใหม่ๆ ห้องสมุดประสบผลสำเร็จ โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและการดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญสื่อในการจัดหาวัสดุห้องสมุดที่ตรงกับความสนใจของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้ดึงดูดความสนใจ ผู้เข้าใช้ห้องสมุด มีความสะดวกสบายที่จะศึกษาค้นคว้า ให้มีอิสระในการใช้ สามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการ และการปลูกฝังให้นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

ผู้ประเมิน ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ และสามารถสรุปได้ดังนี้

แหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่รวมข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ เทคโนโลยี ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกโรงเรียน ตลอดถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลายที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้า และเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่ง ที่จะต้องให้ความสำคัญ และจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่สังคมต้องการต่อไป

การจัดการแหล่งเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เป็นการจัดการในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนนั้น นอกจากจะเกิดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีแล้ว ช่วยในการสร้างบรรยากาศให้น่าอยู่มีความสุขอารมณ์เป็นระเบียบเรียบร้อย สงบ มีผลต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางกายและทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียน เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ จากห้องแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ครูใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน หมายถึง การมีคุณลักษณะสนใจใคร่รู้ มีความตั้งใจพึงพอใจ มีความเพียรพยายามที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน

อย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นนิสัยอยากรู้ อยากเรียนของนักเรียน นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การมีนิสัยรักการอ่าน มีความสนใจที่จะอ่าน และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นประจำ จนกลายเป็นนิสัย เช่น การอ่านในเวลาว่าง อ่านในห้องเรียน อ่านในห้องสมุด อ่านตามโอกาสต่างๆ เป็นต้น ทักษะด้านดนตรี หมายถึง การที่มีทักษะความสนใจ มีความถนัด ตั้งใจฝึกเรียนดนตรี จนสามารถเล่นได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างน้อย 1 รายการ และการฝึกทำกิจกรรมร่วมกับวงโยธวาทิต จากห้องดนตรีและวงโยธวาทิตของโรงเรียน ทักษะด้านลูกเสือ หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติตามวิธีการของลูกเสือ เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนที่เรียนได้แก่ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ จากการเรียนรู้ในห้องลูกเสือและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของนักเรียน

โครงการ หรือโครงร่างหรือแผนการปฏิบัติกิจกรรม ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรม และระยะเวลาสิ้นสุดไว้เป็นที่แน่นอน และต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้น ภายใต้ข้อจำกัดของระยะเวลา งบประมาณ และมีผลงานตรงตามที่กำหนด ในขั้นตอนการจัดทำโครงการนั้น มีขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ ขั้นตอนเริ่มต้นโครงการ คือการศึกษาความเป็นไปได้ ขั้นวางแผน คือการออกแบบกำหนดรายละเอียดของโครงการ ขั้นปฏิบัติตามแผน คือทำตามแผนการดำเนินงานตามที่ได้ออกแบบไว้ และการประเมินผลโครงการ และขั้นปิดโครงการ คือ การนำผลการประเมินที่ได้มาเป็นสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

การประเมินโครงการทางการศึกษาตามรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ รูปแบบ CIPP แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับการดำเนินโครงการ โดยประเมินใน 3 ระยะ คือ 1) ประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน ซึ่งจะทำการประเมินใน 2 ส่วน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม และการประเมินปัจจัยนำเข้า 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินกระบวนการ 3) การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ โดยการประเมินในแต่ละขั้นตอน สามารถนำไปช่วยในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการโครงการนั้นๆ ต่อไปอย่างไร

ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับโครงการคือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลซึ่งขึ้นเกิดจากการได้รับการสนองตอบในสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการ และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากไม่ได้รับการสนองตอบตามที่ตนต้องการก็จะไม่เกิดความพึงพอใจ ในการบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษา จำเป็นต้องบริหารสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก เพื่อให้ภารกิจของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ต่อไป

สำหรับงานวิจัยและประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องนั้น ส่วนใหญ่ใช้การประเมินตามรูปแบบชิป (CIPP Model) มีผลการประเมินในภาพรวม พบว่า ผลการประเมินทุกประเด็น อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีหัวข้อในการประเมินที่พบ ได้แก่ การเสริมสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ใฝ่เรียน การเสริมสร้างคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนักเรียน การเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นบุคคล

แห่งการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการรักการอ่าน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางดนตรี ได้แก่ การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ โดยกระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ พบว่า นักเรียนมีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ ร้อยละ 94.44 ผ่านเกณฑ์ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมวิชา ดนตรีสากล โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า นักเรียนมีความต้องการจะเรียน ดนตรีสากลด้วยแบบฝึกทักษะปฏิบัติ ผลการใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า นักเรียนมี ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล อยู่ใน ระดับสูง ผลการศึกษาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ มีวิจัย เรื่องการบริหารทักษะของลูกเสือที่ส่งผลต่อพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา พบว่าการบริหารทักษะของลูกเสือวิสามัญ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ในพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญ ในวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด

การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่จำเป็น ห้องสมุด มีการปรับ บบบาทในการให้บริการผู้อ่าน ด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีการใช้นวัตกรรมที่ใหม่ๆ ห้องสมุดประสบ ผลสำเร็จ โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและการดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญสื่อในการจัดหาวัสดุ ห้องสมุดที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการใช้ ห้องสมุดให้ดึงดูดความสนใจ ผู้เข้าใช้ห้องสมุด มีความสะดวกสบายที่จะศึกษาค้นคว้า ให้มีอิสระใน การใช้ สามารถค้นคว้าได้ตามความต้องการ และการปลูกฝังให้นักเรียนรักการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง ทั้งในโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ครั้นนี้ ผู้ประเมินกำหนดวิธีประเมิน และรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมิน ดังนี้

1. ขอบเขตการประเมิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 1538 คน ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนวิจิตสงคราม

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ประเมินในครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 562 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) แล้วสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
สถานภาพ	จำนวน/คน	จำนวน/คน	การกำหนดขนาด/วิธีการได้มา
นักเรียน	828	263	ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เลือกเฉพาะนักเรียนที่สามารถให้ข้อมูลได้ คือ นักเรียนชั้น ป.2 - ม.6
ครู	50	44	ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เลือกเฉพาะครูที่สอน ชั้น ป.2 - ม.6
ผู้ปกครอง	645	242	ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เลือกเฉพาะผู้ปกครอง ชั้น ป.2 - ม.6
คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	15	13	ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เลือกคณะกรรมการสถานศึกษา ทุกคนที่ไม่เป็นผู้บริหาร และครู
รวม	1538	562	

2. ขั้นตอนการประเมินโครงการ

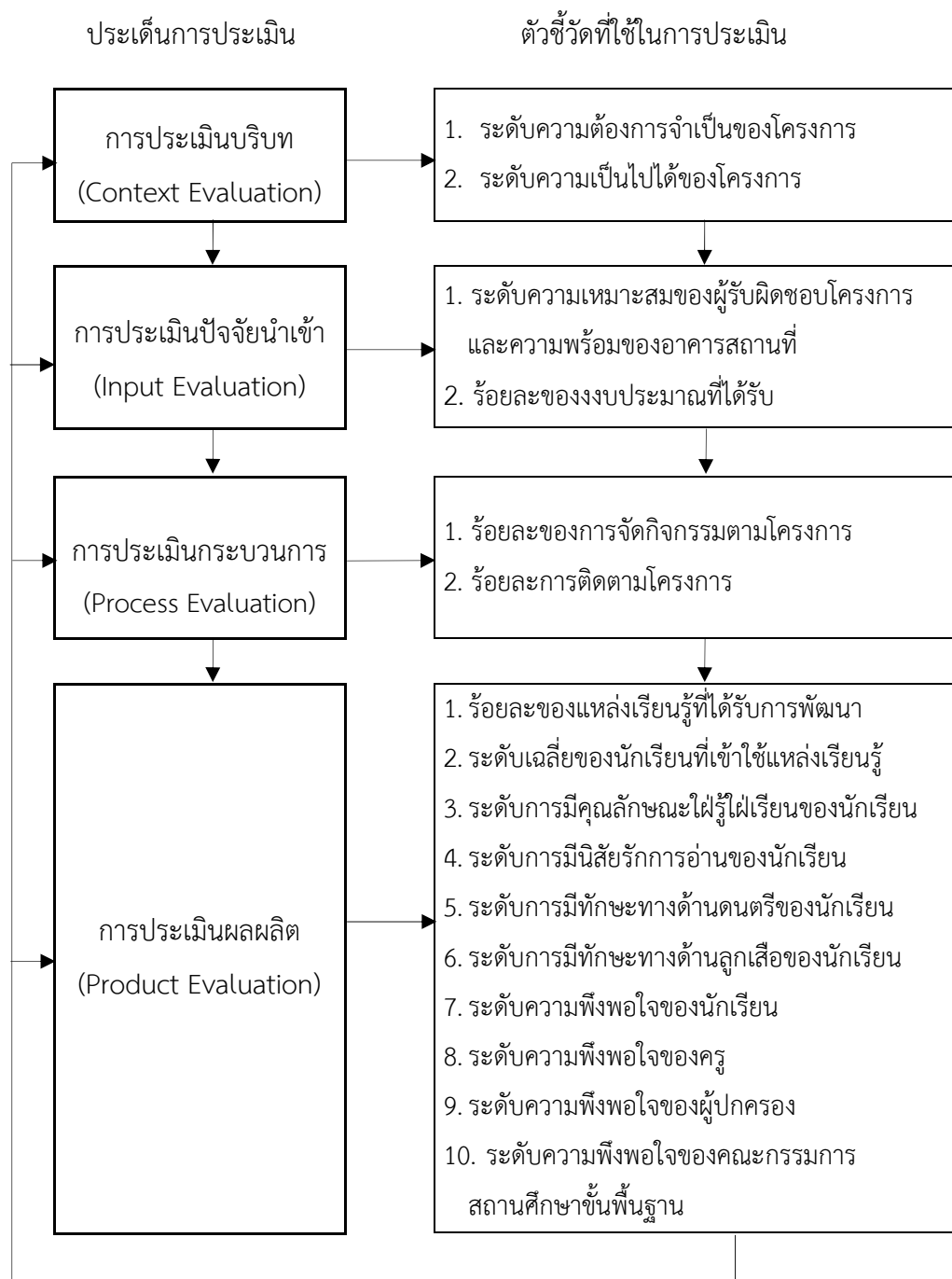
การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ดำเนินการกำหนดขั้นตอนการประเมินโครงการ ซึ่งมีละเอียดในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

3. รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ผู้ประเมินศึกษาเอกสารงานวิจัย และรายละเอียดของโครงการ กำหนดรูปแบบการประเมิน ได้เค้าโครงการประเมิน ตามขั้นตอนการประเมินแบบซีปปี้ (CIPP) ดังภาพ 3.2

ภาพที่ 3.2 เค้าโครงรูปแบบการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

ผู้ประเมินได้กำหนดกรอบแนวคิด ตัวชี้วัด เกณฑ์การประเมิน แล้วดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดของการประเมินโครงการ ตามตารางที่ 3.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต

ประเด็น (ค่าน้ำหนัก)	ตัวชี้วัด (100 คะแนน)	เกณฑ์การประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์
บริบท (10)	ระดับความต้องการจำเป็น (5)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	ครู	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.
	ระดับความเป็นไปได้ (5)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	ครู	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.
ปัจจัยนำเข้า (15)	ระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบ (5)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	ครู	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.
	ระดับความพร้อมของอาคารสถานที่ (5)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	ครู	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.
	ร้อยละของงบประมาณที่ได้รับ (5)	$\geq 80\%$ ตามแผนหรือ 800,000 บาท จากงบ 1,000,000 บาท	เอกสารฝ่ายงบประมาณ	แบบบันทึก	%
กระบวนการ (10)	ร้อยละของการจัดกิจกรรมตามโครงการ (5)	$\geq 80\%$ ตามแผนหรือ 8 ครั้ง/กิจกรรม จาก 10 ครั้ง/กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบโครงการ	แบบสัมภาษณ์	%
	ร้อยละของการติดตามโครงการ (5)	$\geq 80\%$ ตามแผนหรือ...8...ครั้ง จาก....10...ครั้ง	ผู้รับผิดชอบโครงการ	แบบสัมภาษณ์	%
ผลผลิต (65)	ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา (10)	$\geq 80\%$ ตามแผนหรือ 8 แหล่ง จาก 10 แหล่ง	บันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้	แบบบันทึก	%
	ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ (10)	$\geq 10,000$ ครั้ง/ปีการศึกษา จากนักเรียนทั้งหมด	บันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้	แบบบันทึก	%
	ระดับของการใฝ่รู้ใฝ่เรียน(5)	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	นักเรียน	แบบสอบถาม	t - test
	ระดับของนิสัยรักการอ่าน (5)	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	นักเรียน	แบบสอบถาม	t - test
	ระดับของทักษะทางด้านดนตรี (5)	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	นักเรียน	แบบสอบถาม	t - test
	ระดับของทักษะทางด้านลูกเสือ (5)	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	นักเรียน	แบบสอบถาม	t - test
	ความพึงพอใจของนักเรียน (8)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	นักเรียน	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.
	ความพึงพอใจของครู (7)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	ผู้ปกครอง	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.
	ความพึงพอใจของผู้ปกครอง(5)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	ครู	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.
	ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษา (5)	$\bar{X} \geq 3.50$ จากมาตร 5 ระดับ	คณะกรรมการสถานศึกษา	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.

จากกรอบแนวคิดการประเมินโครงการ ผู้ประเมินดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด เกณฑ์ตัดสิน แหล่งข้อมูล เครื่องมือที่ใช้และการวิเคราะห์ ข้อมูล ดำเนินการสร้างเครื่องมือประเมิน เป็นรายฉบับ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม สอดคล้องและเหมาะสม นำมาปรับปรุงแก้ไขตามแนะนำ แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

1. นายชัยยุทธ อินฤทธิพงศ์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
2. นายเกียรติศักดิ์ ปิลวาสน์	อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนสตรีภูเก็ต
3. นางสาวณิรัตน์ บุญเต็ม	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านถ้ำทองหลาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
4. นายบุญรัฐ หลีกแหลม	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
5. ผศ.ดร.พิสนุ พองศรี	ผู้ทรงคุณวุฒิสมาชิกการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ผู้ประเมินได้สร้างเครื่องมือ ตามกรอบแนวคิดการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้เครื่องมือทั้งสิ้น 15 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 10 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ และแบบบันทึก 3 ฉบับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดระดับความต้องการจำเป็น และความเป็นไปได้ของโครงการ ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความเหมาะสมและพร้อมความของผู้รับผิดชอบโครงการและความเหมาะสมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม ฉบับที่ 3 แบบบันทึกร้อยละของงบประมาณ ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์ร้อยละของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ฉบับที่ 5 แบบสัมภาษณ์ร้อยละของการติดตามการจัดกิจกรรม ฉบับที่ 6 แบบบันทึกร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ฉบับที่ 7 แบบบันทึกระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้พัฒนา ฉบับที่ 8 แบบสอบถามใช้วัดคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ฉบับที่ 9 แบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ฉบับที่ 10 แบบสอบถามวัดทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีของนักเรียน ฉบับที่ 11 แบบสอบถามใช้วัดทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน ฉบับที่ 12 เป็นแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียน ฉบับที่ 13 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของครู ฉบับที่ 14 เป็นแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง และ ฉบับที่ 15 เป็นแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดระดับความต้องการจำเป็น และความเป็นไปได้ ของโครงการของครู เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 20 คำถาม ได้แก่ 1) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องสมุด 2) ต้องการให้พัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต 3) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ 4) มีความต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องภาษาไทย 5) ต้องการให้โรงเรียนได้พัฒนาห้องคณิตศาสตร์ 6) ต้องการให้โรงเรียนได้พัฒนาห้องวิทยาศาสตร์ 7) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ 8) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์ 9) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องสหกรณ์ 10) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาป้ายนิเทศ 11) แหล่งเรียนรู้มีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน 12) นักเรียนจำเป็นจะต้องมีนิสัยรักการอ่าน 13) นักเรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะทางดนตรี 14) นักเรียนจำเป็นจะต้องมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน 15) นักเรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะทางด้านลูกเสือ 16) ความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ของโครงการ 17) ความเป็นไปได้ของกิจกรรมของโครงการ 18) ความเป็นไปได้ของการบริหารโครงการ 19) ความเป็นไปได้ของประโยชน์ที่จะได้รับ 20) ความเป็นไปได้ของความสำเร็จที่จะได้รับ โดยให้คะแนนข้อละ 1 – 5 คะแนน รวมทั้งฉบับมีพิสัย 100 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป แต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และการทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.82

แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบประเมินที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินว่าบริบทและปัจจัยนำเข้าของโครงการนี้ อยู่ในระดับใด ลักษณะของข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 345)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.49	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้มาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.99	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.49	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.99	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็น/เป็นไปได้น้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ และความพร้อมของอาคารสถานที่ของครู เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 5 คำถาม ได้แก่ 1) ความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ 2) ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ 3) ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ 4) ความพร้อมของอาคารสถานที่ และ 5) ความเพียงพอของอาคารสถานที่ โดยให้คะแนนข้อละ 1 – 5 คะแนน ทั้งฉบับมีพิสัย 25 คะแนน โดยมีเกณฑ์

ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป สำหรับแต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และการทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.79

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบประเมินที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินว่าบริบทและปัจจัยนำเข้าของโครงการนี้ อยู่ในระดับใด ลักษณะของข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3 หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 345)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.49	หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.99	หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.49	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.99	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 แบบบันทึกการใช้งบประมาณ จากกลุ่มงานงบประมาณ ใช้เกณฑ์การให้คะแนน คิดเป็นร้อยละของงบประมาณที่ได้รับทั้งโครงการ มีเกณฑ์ตัดสินคะแนนว่าต้องได้จำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือคิดเป็น เงิน 800,000 บาท จากงบประมาณที่ขอตั้ง 1,000,000 บาท

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรม เกี่ยวกับร้อยละของกิจกรรมที่ดำเนินการ เลือกใช้แบบสำรวจรายการกิจกรรมที่ดำเนินการ ตามที่กำหนดไว้ 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต 2) กิจกรรมพัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ 3) กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด 4) กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาไทย 5) กิจกรรมพัฒนาห้องคณิตศาสตร์ 6) กิจกรรมพัฒนาห้องวิทยาศาสตร์ 7) กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ 8) กิจกรรมพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์ 9) กิจกรรมพัฒนาห้องสหกรณ์ 10) กิจกรรมพัฒนาป้ายนิเทศ โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าจะต้องจัดกิจกรรมได้ ร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือไม่น้อยกว่า 8 กิจกรรม

ฉบับที่ 5 แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการติดตามโครงการ ที่เกี่ยวกับร้อยละของการติดตามการจัดกิจกรรมตามโครงการ เลือกใช้แบบสำรวจรายการ คิดเป็นร้อยละของจำนวนครั้งที่ติดตาม โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ติดตามการจัดกิจกรรม ร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือไม่น้อยกว่า 8 ครั้ง/กิจกรรม ตามที่กำหนดไว้ 10 ครั้ง/กิจกรรม

ฉบับที่ 6 แบบบันทึกร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ได้จากเอกสารการใช้แหล่งเรียนรู้ ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบนับจำนวนแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละของจำนวนแหล่ง ที่ได้จากการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในปีการศึกษา 2562 มีเกณฑ์ตัดสินคะแนนว่า จะต้องได้จำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือจำนวน 8 แหล่ง จากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดทั้งสิ้น 10 แหล่ง

ฉบับที่ 7 แบบบันทึก ระดับเฉลี่ยของนักเรียนเข้าที่ใช้แหล่งเรียนรู้ จากเอกสารการใช้แหล่งเรียนรู้ ใช้จำนวนนับ (Frequency) หาค่าจำนวนนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา แบบนับจำนวนครั้ง และหาค่าระดับเฉลี่ยของนักเรียน สรุปเป็นรายภาคเรียน และสรุปยอดรวมทั้งปีการศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์การตัดสินว่า จะต้องได้ระดับค่าเฉลี่ยของนักเรียน ไม่น้อยกว่า 10,000 ครั้ง/คน/ปีการศึกษา ขึ้นไป

ฉบับที่ 8 แบบสอบถามวัดระดับคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน จากการเรียนในแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 10 คำถาม ได้แก่ 1) มีความตั้งใจเอาใจใส่การเรียน 2) มีความเพียรพยายามในการเรียน 3) เรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยไม่มีใครบอกให้เรียน 4) ชอบเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ 5) มีความสุขที่ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ 6) เมื่อมีเวลาจะแสวงหาความรู้ที่ตนสนใจอยู่เสมอ 7) ชอบการศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ 8) ชอบการซักถามผู้อื่นในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ 9) บันทึกความรู้ วิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ 10) ชอบการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นด้วยวิธีต่างๆ โดยให้คะแนนข้อละ 1 – 5 คะแนน ทั้งฉบับมีพิสัย 50 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป ซึ่งแต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.75

ฉบับที่ 9 แบบสอบถามวัดระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จากการเรียนในแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 15 คำถาม ได้แก่ 1) เมื่อมีเวลาว่างจะอ่านหนังสือเสมอ 2) อ่านหนังสือทั่วไปไม่ใช่แต่หนังสือเรียน 3) อ่านหนังสือโดยไม่มีใครบอกให้อ่าน 4) เข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ 5) ชอบแนะนำหนังสือให้เพื่อนๆ อ่านด้วย 6) ชอบเล่าเรื่องที่อ่านจากหนังสือให้ผู้อื่นฟัง 7) มีหนังสืออื่นๆ นอกจากหนังสือเรียนของตนเอง 8) ชอบนั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียน 9) สนุกสนานเพลิดเพลินกับการอ่านหนังสือ 10) อยากให้ผู้ปกครองหรือให้ครูซื้อหนังสือใหม่ๆ ให้อ่าน 11) รู้สึกมีความสุขที่ได้อ่านหนังสือ 12) อ่านหนังสือได้คล่องและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี 13) อ่านหนังสือได้นานโดยไม่เบื่อ 14) อ่านหนังสือก่อนนอนเป็นประจำ 15) นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประจำวันได้ โดยให้คะแนนข้อละ 1 – 5 คะแนน ทั้งฉบับมีพิสัย 75 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป ซึ่งแต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.77

แบบสอบถามฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 เป็นแบบประเมินที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินว่าการใฝ่รู้ใฝ่เรียน และการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียนตามโครงการนี้ อยู่ในระดับใด ลักษณะของข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 จริงมากที่สุด คือการกระทำหรือสิ่งที่ยากให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
- ระดับ 4 จริงมาก คือการกระทำหรือสิ่งที่ยากให้มากขึ้นเกือบทุกครั้ง
- ระดับ 3 จริงปานกลาง คือการกระทำหรือสิ่งที่ยากให้มากขึ้นเป็นครั้งคราว
- ระดับ 2 จริงน้อย คือการกระทำที่นาน ๆ จึงจะมีโอกาสกระทำ
- ระดับ 1 จริงน้อยที่สุด คือการกระทำที่ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 345)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	จริงมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.49	หมายถึง	จริงมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.99	หมายถึง	จริงปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.49	หมายถึง	จริงน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.99	หมายถึง	จริงน้อยที่สุด

ฉบับที่ 10 แบบสอบถามวัดระดับทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีของนักเรียน จากการเรียนในแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 8 คำถาม ดังนี้ 1) การร้องระดับเสียงตัวโน้ตได้ถูกต้อง 2) ความคล่องแคล่วในการอ่านโน้ตสากล 3) การบรรเลงให้เป็นทำนองเพลง 4) การบรรเลงให้เป็นทำนองเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ 5) การแยกประสาทสัมผัสได้ถูกต้องในขณะที่เล่นเครื่องดนตรี 6) ความไพเราะของเสียงดนตรี 7) บุคลิกท่าทางการบรรเลงดนตรี 8) การมีอารมณ์ร่วมในการบรรเลงดนตรี โดยให้คะแนนข้อละ 1 – 5 คะแนน ทั้งฉบับมีพิสัย 40 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป แต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.74

ฉบับที่ 11 แบบสอบถามวัดระดับทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน ในการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ 1) การกล่าวคำปฏิญาณตนของลูกเสือ 2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบของลูกเสือ 3) การเข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าเรียนวิชาลูกเสือตรงเวลาที่กำหนด 4) การเคารพเชื่อฟังบิดามารดาและครู 5) การทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม 6) การมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 7) การกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง 8) การแสดงน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น 9) สามารถใช้ทักษะวิชาลูกเสือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 10) สามารถนำทักษะวิชาลูกเสือไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้คะแนนข้อละ 1 – 5 คะแนน ทั้งฉบับมีพิสัย 50 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป ในแต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.79

แบบสอบถามฉบับที่ 10-11 เป็นแบบประเมินที่ให้ผู้ตอบสอบถามประเมินทักษะความรู้
ชำนาญในบรรเลงดนตรี และทักษะการปฏิบัติของลูกเสือ ว่าอยู่ในระดับใด ลักษณะข้อความเป็นแบบ
มาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ดีที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ดี
- ระดับ 3 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ไม่ค่อยดี
- ระดับ 1 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติไม่ได้

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนน ดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 345)

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ดีที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.49 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ดี
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.99 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.49 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติได้ไม่ค่อยดี
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.99 หมายถึง บรรเลง/ปฏิบัติไม่ได้

ฉบับที่ 12 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียน เกี่ยวกับโครงการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 8 คำถาม
ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายเพียงพอ 2) นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะจาก
การใช้แหล่งเรียนรู้ 3) แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 4) แหล่งเรียนรู้ช่วย
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน 5) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือให้นักเรียน 6)
แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีให้นักเรียน 7) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ให้นักเรียน 8) ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป โดยให้คะแนนข้อละ 1-5
คะแนน ทั้งตอนมีพิสัย 40 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป แต่ละข้อคำถาม
ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟาได้ 0.84

ฉบับที่ 13 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของครู เกี่ยวกับโครงการพัฒนาแหล่ง
เรียนรู้ เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 10 คำถาม ได้แก่
1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายและเพียงพอ 2) แหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจชักชวนให้ครูเข้า
ใช้บ่อยครั้งขึ้น 3) ครูสามารถใช้สื่อต่างๆ ในแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี 4) สื่อ/อุปกรณ์ในแหล่งเรียนรู้
ช่วยครูให้จัดกิจกรรมได้ง่ายขึ้น 5) ครูส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6)
ครูส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกการใฝ่รู้ใฝ่เรียน 7) ครูส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้
เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน 8) ครูส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกทักษะด้านดนตรี 9) ส่งเสริม
นักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกทักษะด้านลูกเสือ 10) ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่ง

เรียนรู้ต่อไป โดยให้คะแนนข้อละ 1-5 คะแนน ทั้งตอนมีพิสัย 40 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป สำหรับแต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.78

ฉบับที่ 14 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 8 คำถาม ได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายเพียงพอ 2) เด็กได้เรียนรู้และฝึกทักษะจากการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 4) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก 5) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่เด็ก 6) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีแก่เด็ก 7) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่เด็ก 8) ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป โดยให้คะแนนข้อละ 1-5 คะแนน ทั้งตอนมีพิสัย 40 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป สำหรับแต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟารวมทั้งฉบับได้ 0.80

ฉบับที่ 15 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เลือกใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 15 คำถาม ได้แก่ 1) การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมที่ชัดเจน 2) การร่วมกำหนดแนวทางการติดตามการดำเนินกิจกรรม 3) การสนับสนุนโครงการของผู้บริหาร 4) อาคารสถานที่เหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินกิจกรรม 5) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายเพียงพอ 6) เด็กได้รับความรู้และทักษะจากการใช้แหล่งเรียนรู้ 7) แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 8) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้แก่เด็ก 9) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก 10) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีแก่เด็ก 11) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่เด็ก 12) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือและส่งเสริมเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรม 13) ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป 14) คุณภาพของนักเรียน โดยให้คะแนนข้อละ 1-5 คะแนน ทั้งตอนมีพิสัย 70 คะแนน โดยมีเกณฑ์ตัดสินว่าต้องได้ค่า $\bar{X} \geq 3.50$ ขึ้นไป แต่ละข้อคำถามได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ทดลองใช้พร้อมทั้งหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟาทั้งฉบับได้ 0.76

แบบสอบถามฉบับที่ 12 – ฉบับที่ 15 เป็นแบบประเมินที่ให้ผู้ตอบสอบถามประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับใด ลักษณะข้อความเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับคะแนน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ.2550 : 345)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.49	หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.99	หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.49	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.99	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ประเมินดำเนินการ โดยกำหนดเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

1. รวบรวมข้อมูลด้านบริบท ตามตัวชี้วัดความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการ โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 กับครู จำนวน 44 คน
2. รวบรวมข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า ตามตัวชี้วัดความเหมาะสม และความเหมาะสมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 2 กับครู จำนวน 44 คน
3. รวบรวมข้อมูลจากนักเรียน จำนวน 263 คน ตามตัวชี้วัด และใช้เครื่องมือ ดังนี้
 - 3.1 ข้อมูลตามตัวชี้วัดคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 8
 - 3.2 ข้อมูลตามตัวชี้วัดนิสัยรักการอ่าน โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 9
 - 3.3 ข้อมูลตามตัวชี้วัดทักษะทางด้านดนตรี โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 10
 - 3.4 ข้อมูลตามตัวชี้วัดทักษะทางด้านลูกเสือ โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 11

ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินโครงการ รวบรวมข้อมูลด้านกระบวนการตามตัวชี้วัดร้อยละของการจัดกิจกรรม และร้อยละของการติดตามโครงการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 3-4 สัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการ จำนวน 15 คน

ระยะที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เป็นข้อมูลด้านผลผลิต ประกอบด้วย

1. รวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา โดยใช้แบบบันทึกร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา และตัวชี้วัดระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ใช้แบบบันทึกระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา
2. รวบรวมข้อมูลจากนักเรียน จำนวน 263 คน ตามตัวชี้วัด โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้
 - 2.1 ข้อมูลตามตัวชี้วัดคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 8
 - 2.2 ข้อมูลตามตัวชี้วัดนิสัยรักการอ่าน โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 9
 - 2.3 ข้อมูลตามตัวชี้วัดทักษะทางด้านดนตรี โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 10
 - 2.4 ข้อมูลตามตัวชี้วัดทักษะทางด้านลูกเสือ โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 11

3. เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือ ดังต่อไปนี้
- ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 12 เก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 263 คน
- ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 13 เก็บข้อมูลความพึงพอใจของครู จำนวน 44 คน
- ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 14 เก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครอง จำนวน 242 คน
- ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 15 เก็บข้อมูลความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ใช้จำนวนนับ (Frequency) หาค่าจำนวนนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา แล้วหาค่าระดับเฉลี่ย เป็นรายภาคเรียน และเป็นรายปีการศึกษา

1.2 ใช้ IOC หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทุกฉบับ โดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้สูตร ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 :323)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

1.3 ใช้ α หาค่าความเที่ยงรายฉบับ ของแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนา แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม จำนวน 10 ฉบับ โดยใช้สูตร ดังนี้ (พิสนุ พองศรี. 2551 : 181)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเที่ยงของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือ

2. สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่

2.1 ใช้ % หาค่าสัดส่วน ของตัวชี้วัดร้อยละของงบประมาณที่ได้รับ ร้อยละของการจัดกิจกรรม ร้อยละของการติดตามโครงการ ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

2.2 ใช้ $\bar{X}$ หาค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดระดับความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการ ระดับความเหมาะสมและพร้อมความของผู้รับผิดชอบโครงการและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ระดับคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ระดับทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน ระดับทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ระดับความพึงพอใจของครู ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สูตรดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550: 345)

	$\bar{X}$	=	$\frac{\sum x}{n}$
เมื่อกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 ใช้ S.D. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวชี้วัดระดับความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการ ระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ระดับความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ระดับคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ระดับทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน ระดับทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ระดับความพึงพอใจของครู ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สูตรดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 346)

$$S. D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(-1)}}$$

เมื่อกลุ่มตัวอย่าง	S. D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียน

2.4 ใช้ t-Test แบบไม่อิสระ ใช้เปรียบเทียบคุณลักษณะนิสัยและทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน ได้แก่

- 1) คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- 2) นิสัยรักการอ่าน
- 3) ทักษะทางด้านดนตรี
- 4) ทักษะทางด้านลูกเสือ

โดยใช้สูตร ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 346)

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

เมื่อ D แทน ผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 $\sum D^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 $(\sum D)^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ครั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและประเด็นผลผลิตของโครงการ ผู้ประเมินนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นรายประเด็นและตัวชี้วัด ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการตามตัวชี้วัด ระดับความต้องการจำเป็นและระดับความเป็นไปได้ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการตามตัวชี้วัด ระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ระดับความเหมาะสมของอาคารสถานที่ และความพอเพียงของงบประมาณ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
3. ผลการประเมินกระบวนการของโครงการตามตัวชี้วัด ร้อยละของการจัดกิจกรรมตามโครงการ และร้อยละของการติดตามโครงการ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการตามตัวชี้วัด ในประเด็นต่อไปนี้
 - 4.1 ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา
 - 4.2 ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้
 - 4.3 ระดับของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน
 - 4.4 ระดับของนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
 - 4.5 ระดับของทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน
 - 4.6 ระดับของทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน
 - 4.7 ระดับความพึงพอใจของนักเรียน
 - 4.8 ระดับความพึงพอใจของครู
 - 4.9 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง
 - 4.10 ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผลการประเมินประเด็นบริบทของโครงการ แสดงตามตารางที่ 4.1- 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประเด็นบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความต้องการจำเป็น ตามความคิดเห็นของครู ดังนี้

ความต้องการจำเป็น	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องสมุด	4.76	.20	มากที่สุด	-	-
2. ต้องการให้พัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	4.53	.30	มากที่สุด	-	-
3. ต้องการให้พัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ	4.59	.40	มากที่สุด	-	-
4. ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องภาษาไทย	4.61	.30	มากที่สุด	-	-
5. ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องคณิตศาสตร์	4.65	.23	มากที่สุด	-	-
6. ต้องการให้พัฒนาห้องวิทยาศาสตร์	4.64	.29	มากที่สุด	-	-
7. ต้องการให้พัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ	4.16	.55	มาก	-	-
8. ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์	4.18	.69	มาก	-	-
9. ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องสหกรณ์	4.53	.50	มากที่สุด	-	-
10. ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาป้ายนิเทศ	4.13	.70	มาก	-	-
11. แหล่งเรียนรู้จำเป็นต่อการเรียนการสอน	4.63	.35	มากที่สุด	-	-
12. นักเรียนจำเป็นต้องมีนิสัยรักการอ่าน	4.53	.30	มากที่สุด	-	-
13. นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางดนตรี	4.43	.40	มาก	-	-
14. นักเรียนจำเป็นต้องมีลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน	4.60	.30	มากที่สุด	-	-
15. นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางลูกเสือ	4.69	.28	มากที่สุด	-	-
รวม	4.51	0.39	มากที่สุด	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดระดับความต้องการจำเป็นของโครงการ ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.39) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 1) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.20) และข้อที่ 10) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาป้ายนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.70)

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านบริบทของโครงการ ตัวชี้วัดความเป็นไปได้ ตามความคิดเห็นของครู ดังนี้

ความเป็นไปได้	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. ความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์โครงการ	4.20	.51	มาก	-	-
2. ความเป็นไปได้ของกิจกรรมของโครงการ	4.50	.52	มากที่สุด	-	-
3. ความเป็นไปได้ของการบริหารโครงการ	4.50	.52	มากที่สุด	-	-
4. ความเป็นไปได้ของประโยชน์ที่จะได้รับ	4.25	.65	มาก	-	-
5. ความเป็นไปได้ของความสำเร็จที่จะได้รับ	4.57	.41	มากที่สุด	-	-
รวม	4.40	0.56	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดระดับความเป็นไปได้ของโครงการ ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 5) ความเป็นไปได้ของความสำเร็จที่จะได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.41) และข้อ 1) ความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์โครงการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.51)

2. ผลการประเมินประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.3 – 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า ตามตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ โครงการ ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ ดังนี้

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. ความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ	4.60	.32	มากที่สุด	-	-
2. ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ	4.40	.40	มาก	-	-
รวม	4.50	0.36	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 1) ความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.32) และข้อ 2) ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.40)

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า ตามตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมของอาคารสถานที่และความพอเพียงของงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. ความเหมาะสมของอาคารสถานที่	4.35	.22	มาก	-	-
2. ความพอเพียงของอาคารสถานที่	4.18	.45	มาก	-	-
3. ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับ	4.80	.12	มากที่สุด	-	-
รวม	4.44	0.26	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.26) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 3) ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.12) และข้อ 2) ความพอเพียงของอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.45)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามตัวชี้วัดร้อยละของงบประมาณที่ได้รับ จากแบบสรุปลการใช้งบประมาณของกลุ่มงบประมาณ

โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ ที่ได้รับ	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์	ผลการ ประเมิน
	(1,000,000)	(100)	≥ 90%	-
โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย 10 กิจกรรม ดังนี้				
1. ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	300,000	-	-	-
2. ห้องสมุด	100,000	-	-	-
3. ห้องกิจกรรมลูกเสือ	200,000	-	-	-
4. ห้องภาษาไทย	50,000	-	-	-
5. ห้องคณิตศาสตร์	20,000	-	-	-
6. ห้องวิทยาศาสตร์	100,000	-	-	-
7. ห้องภาษาต่างประเทศ	50,000	-	-	-
8. ห้องคอมพิวเตอร์	100,000	-	-	-
9. ห้องสหกรณ์	30,000	-	-	-
10. การจัดป้ายนิเทศ	50,000	-	-	-
รวม / คิดเป็นร้อยละ	1,000,000 บาท	100	≥ 90% ตามแผน	ผ่าน

ที่มา : กลุ่มบริหารงบประมาณ งานพัสดุและบริหารสินทรัพย์ ปีงบประมาณ 2562

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดร้อยละของงบประมาณที่ได้รับ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละร้อย ได้รับงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,000,000 บาท

3. ผลการประเมินประเด็นกระบวนการของโครงการ แสดงดังตาราง 4.6 – 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นกระบวนการของโครงการ ตามตัวชี้วัด ร้อยละของการจัดกิจกรรมตามโครงการ ตามแบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการ

รายการสัมภาษณ์	จำนวนครั้งที่ จัดกิจกรรม (10 ครั้ง/ กิจกรรม)	คิดเป็น ร้อยละ 100	เกณฑ์ ≥80% หรือ8ครั้ง	ผลการ ประเมิน
การจัดกิจกรรมการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ใน 10 กิจกรรม				
1. พัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	10	-	-	-
2. พัฒนาห้องสมุด	10	-	-	-
3. พัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ	10	-	-	-
4. พัฒนาห้องภาษาไทย	10	-	-	-
5. พัฒนาห้องคณิตศาสตร์	8	-	-	-
6. พัฒนาห้องวิทยาศาสตร์	8	-	-	-
7. พัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ	8	-	-	-
8. พัฒนาห้องคอมพิวเตอร์	10	-	-	-
9. พัฒนาห้องสหกรณ์	8	-	-	-
10. พัฒนาการจัดป้ายนิเทศ	8	-	-	-
รวมเฉลี่ย / คิดเป็นร้อยละ	9	90	≥80%	ผ่าน

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินกระบวนการ ของโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดร้อยละของการจัดกิจกรรม พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 90 ของการจัดกิจกรรมตามโครงการ โดย เฉลี่ย 9 ครั้ง/กิจกรรม

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นกระบวนการของโครงการ ตามตัวชี้วัด ร้อยละของการติดตามการดำเนินโครงการ ตามแบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการ

รายการสัมภาษณ์	จำนวนครั้งที่ติดตาม	คิดเป็นร้อยละ	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	(10 ครั้ง/กิจกรรม)	100	≥80% หรือ 8 ครั้ง	
การติดตามการจัดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ใน 10 กิจกรรม คือ				
1. พัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	10	-	-	-
2. พัฒนาห้องสมุด	10	-	-	-
3. พัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ	10	-	-	-
4. พัฒนาห้องภาษาไทย	8	-	-	-
5. พัฒนาห้องคณิตศาสตร์	6	-	-	-
6. พัฒนาห้องวิทยาศาสตร์	10	-	-	-
7. พัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ	6	-	-	-
8. พัฒนาห้องคอมพิวเตอร์	8	-	-	-
9. พัฒนาห้องสหกรณ์	8	-	-	-
10. พัฒนาการจัดป้ายนิเทศ	6	-	-	-
รวมเฉลี่ย / คิดเป็นร้อยละ	8.2	82	≥80%	ผ่าน

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินกระบวนการ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดร้อยละของการติดตามการดำเนินกิจกรรมของโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 82 ได้รับการติดตามการดำเนินกิจกรรมเฉลี่ย 8.2 ครั้ง/กิจกรรม

4. ผลการประเมินประเด็นผลผลิตของโครงการ แสดงดังตาราง 4.8 – 4.17 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัด ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา จากเอกสารบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	จำนวน แหล่งเรียนรู้	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์	ผลการ ประเมิน
	(10)	100	≥80% หรือ8แห่ง	
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน 10 กิจกรรม คือ				
1. ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	1	-	-	-
2. ห้องสมุด	1	-	-	-
3. ห้องกิจกรรมลูกเสือ	1	-	-	-
4. ห้องภาษาไทย	1	-	-	-
5. ห้องคณิตศาสตร์	1	-	-	-
6. ห้องวิทยาศาสตร์	1	-	-	-
7. ห้องภาษาต่างประเทศ	1	-	-	-
8. ห้องคอมพิวเตอร์	1	-	-	-
9. ห้องสหกรณ์	1	-	-	-
10. การจัดป้ายนิเทศ	1	-	-	-
รวมเฉลี่ย / คิดเป็นร้อยละ	10	100	≥80%	ผ่าน

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัด ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละร้อย แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนารวม 10 แหล่ง

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัด ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา จากเอกสารบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	นักเรียนที่ใช้ แหล่งเรียนรู้	เกณฑ์	ผลการ ประเมิน
	(ครั้ง/ปี)	≥10,000 ครั้ง/ปี	
1. ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	21,435	-	-
2. ห้องสมุด	36,890	-	-
3. ห้องกิจกรรมลูกเสือ	28,412	-	-
4. ห้องภาษาไทย	12,202	-	-
5. ห้องคณิตศาสตร์	6,236	-	-
6. ห้องวิทยาศาสตร์	8,418	-	-
7. ห้องภาษาต่างประเทศ	7,829	-	-
8. ห้องคอมพิวเตอร์	21,342	-	-
9. ห้องสหกรณ์	22,112	-	-
10. การจัดป้ายนิเทศ	9,251	-	-
รวมเฉลี่ย	17,413	≥10,000 ครั้ง/ปี	ผ่าน

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัด ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด มีนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้เฉลี่ย 17,413 ครั้ง/ปี

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดระดับของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ			t
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	
1. มีความตั้งใจ เอาใจใส่ในการเรียน	3.86	1.56	ปานกลาง	4.53	0.52	มากที่สุด	
2. มีความเพียรพยายามในการเรียน	3.42	1.57	น้อย	4.50	0.51	มากที่สุด	
3. เรียนรู้จากสิ่งต่างๆ โดยไม่มีใครบอกให้เรียน	3.40	1.51	น้อย	4.47	0.63	มาก	
4. ชอบเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ	3.85	1.49	ปานกลาง	4.44	0.74	มาก	
5. มีความสุขที่ได้เรียนรู้จากสื่อต่างๆ	3.52	1.35	ปานกลาง	4.65	0.40	มากที่สุด	
6. เมื่อมีเวลาจะหาความรู้ที่ตนสนใจอยู่เสมอ	3.43	1.70	น้อย	4.32	0.80	มาก	
7. ชอบการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ	3.58	1.60	ปานกลาง	4.18	1.25	มาก	
8. การซักถามผู้อื่นในสิ่งที่ไม่เข้าใจ	3.64	1.80	ปานกลาง	4.20	1.30	มาก	
9. บันทึกความรู้ วิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้	3.41	2.20	น้อย	4.15	0.80	มาก	
10. ชอบการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นด้วยวิธีการต่างๆ	3.68	1.68	ปานกลาง	4.47	0.80	มาก	
รวม	3.58	1.65	ปานกลาง	4.39	0.78	มาก	14.42**

** ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามตัวชี้วัดระดับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 1.65) และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 5) มีความสุขที่ได้เรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.40 และข้อ 9) บันทึกความรู้ วิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.80)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ ระดับของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากดำเนินโครงการ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 14.42$; ระดับนัยสำคัญที่ .01)

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดระดับของการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

นิสัยรักการอ่าน	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ			t
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	
1. เมื่อมีเวลาว่างจะอ่านหนังสือเสมอ	3.47	1.96	น้อย	4.47	0.83	มาก	
2. อ่านหนังสือทั่วไปไม่ใช่แต่หนังสือเรียน	3.23	1.1	น้อย	4.30	0.35	มาก	
3. อ่านหนังสือโดยไม่มีใครบอกให้อ่าน	3.30	2.0	น้อย	4.46	0.75	มาก	
4. เข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ	3.42	1.86	น้อย	4.68	0.49	มากที่สุด	
5. ชอบแนะนำหนังสือให้เพื่อนๆ อ่าน	3.45	1.79	น้อย	4.09	1.22	มาก	
6. ชอบเล่าเรื่องที่อ่านจากหนังสือให้ผู้อื่นฟัง	3.47	1.00	น้อย	4.30	0.24	มาก	
7. มีหนังสืออื่นๆ นอกจากหนังสือเรียนของตนเอง	3.34	1.96	น้อย	4.25	0.62	มาก	
8. ชอบนั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียน	4.20	.96	มาก	4.66	0.18	มากที่สุด	
9. สนุกสนานเพลิดเพลินกับการอ่าน	4.15	.82	มาก	4.34	0.24	มาก	
10. อยากให้ผู้ปกครอง/ครูซื้อหนังสือใหม่ๆ ให้อ่าน	3.42	1.46	น้อย	4.36	0.54	มาก	
11. รู้สึกมีความสุขที่ได้อ่านหนังสือ	3.52	1.62	ปานกลาง	4.12	0.88	มาก	
12. อ่านหนังสือได้คล่องและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี	3.48	1.85	น้อย	4.15	0.94	มาก	
13. อ่านหนังสือได้นานโดยไม่เบื่อ	3.35	1.98	น้อย	4.30	0.82	มาก	
14. อ่านหนังสือก่อนนอนเป็นประจำ	3.05	1.96	น้อย	3.51	0.64	มาก	
15. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประจำวันได้	3.40	1.42	น้อย	4.20	0.96	มาก	
รวม	3.48	1.58	น้อย	4.28	0.67	มาก	14.02**

** ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามตัวชี้วัดระดับของการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการผ่านเกณฑ์ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 3.48, S.D.= 1.58) และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D.= 0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 4) การเข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68 S.D.= 0.49) และข้อ 5) ชอบแนะนำหนังสือให้เพื่อนๆ อ่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D.= 1.22)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากดำเนินโครงการ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 14.02$; ระดับนัยสำคัญที่ .01)

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดระดับการมีทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ทักษะทางด้านดนตรี	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ			t
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	
1. การร้องระดับเสียงตัวโน้ตถูกต้อง	3.90	1.62	ปานกลาง	4.70	0.24	มากที่สุด	
2. ความคล่องแคล่วในการอ่านโน้ตสากล	3.85	1.56	ปานกลาง	4.53	0.64	มากที่สุด	
3. การบรรเลงเป็นทำนองเพลง	3.78	1.59	ปานกลาง	4.60	0.51	มากที่สุด	
4. การบรรเลงเป็นทำนองเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ	3.37	1.49	น้อย	4.25	0.86	มาก	
5. การแยกประสาทสัมผัสได้ถูกต้องในขณะที่เล่นเครื่องดนตรี	3.07	1.56	น้อย	4.24	0.95	มาก	
6. ความไพเราะของเสียงดนตรี	3.70	1.07	ปานกลาง	4.57	0.72	มากที่สุด	
7. บุคลิกท่าทางในการบรรเลงดนตรี	3.46	1.65	น้อย	4.40	0.63	มาก	
8. การมีอารมณ์ร่วมในการบรรเลงดนตรี	3.37	1.52	น้อย	4.60	0.63	มากที่สุด	
รวม	3.56	1.51	ปานกลาง	4.49	0.67	มาก	16.85**

** ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดระดับของการมีทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 1.51) และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 1) การร้องระดับเสียงตัวโน้ตถูกต้อง ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$ S.D.= 0.24) และข้อ 5) การแยกประสาทสัมผัสได้ถูกต้อง ในขณะที่เล่นเครื่องดนตรี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= 0.95)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 16.85$; ระดับนัยสำคัญที่ .01)

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดระดับการมีทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน ก่อนและหลังการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ทักษะทางด้านลูกเสือ	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ			t
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	
1. การกล่าวคำปฏิญาณตนของลูกเสือได้	3.50	1.77	ปานกลาง	4.60	.72	มากที่สุด	
2. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของลูกเสือ	3.21	1.65	น้อย	4.40	.63	มาก	
3. เข้าเรียนหรือร่วมกิจกรรมตรงเวลา	3.22	1.52	น้อย	4.10	.63	มาก	
4. การเคารพ เชื้อพืงบิดามารดา และครู	4.25	.56	มาก	4.65	.64	มากที่สุด	
5. การร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวม	4.20	1.77	มาก	4.53	.72	มากที่สุด	
6. การมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	4.15	.56	มาก	4.53	.64	มากที่สุด	
7. การกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง	4.00	1.27	มาก	4.40	.72	มาก	
8. การแสดงน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น	3.90	1.45	ปานกลาง	4.62	.63	มากที่สุด	
9. การใช้ทักษะวิชาลูกเสือแก้ปัญหา เฉพาะหน้า	3.87	1.12	ปานกลาง	4.40	.63	มาก	
10. การนำทักษะวิชาลูกเสือไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	3.20	1.22	น้อย	4.40	.72	มาก	
รวม	3.75	1.29	ปานกลาง	4.46	0.67	มาก	18.25**

** ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดระดับของการมีทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.75$, S.D.= 1.29) และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 4) การเคารพเชื้อพืงบิดามารดาและครู ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$ S.D.= 0.64) และข้อ 3) เข้าเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.93)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ การมีทักษะด้านลูกเสือของนักเรียน ก่อนและหลังดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากดำเนินโครงการ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 18.25$; ระดับนัยสำคัญที่ .01)

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดความพึงพอใจของนักเรียน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลายและเพียงพอ	4.59	.65	มากที่สุด	-	-
2. นักเรียนได้เรียนรู้/ฝึกปฏิบัติจากห้องแหล่งเรียนรู้	4.36	.72	มาก	-	-
3. แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้อยากเรียนรู้เพิ่มขึ้น	4.35	.64	มาก	-	-
4. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	4.25	.67	มาก	-	-
5. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะทางด้านลูกเสือ	4.00	.93	มาก	-	-
6. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะทางด้านดนตรี	4.10	.69	มาก	-	-
7. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียน	4.35	.82	มาก	-	-
8. ควรให้โรงเรียนพัฒนาโครงการแหล่งเรียนรู้ต่อไป	4.15	.65	มาก	-	-
รวม	4.27	0.72	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตาราง 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัด ระดับความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลายและเพียงพอ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$ S.D.= 0.65) และข้อ 5) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะทางด้านลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.93)

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดความพึงพอใจของครู

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลายและเพียงพอ	4.60	.78	มากที่สุด	-	-
2. แหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจชักชวนให้ครูเข้าใช้บ่อยขึ้น	4.26	.77	มาก	-	-
3. ครูมีความสามารถใช้สื่อต่างๆ ในแหล่งเรียนรู้ได้	4.35	.61	มาก	-	-
4. สื่อ/อุปกรณ์ในแหล่งเรียนรู้ช่วยครูให้จัดกิจกรรมได้ง่ายขึ้น	4.22	.78	มาก	-	-
5. ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.00	.85	มาก	-	-
6. ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกการใฝ่รู้ใฝ่เรียน	4.12	.36	มาก	-	-
7. ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน	4.01	.25	มาก	-	-
8. ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกทักษะด้านดนตรี	4.25	.36	มาก	-	-
9. ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกทักษะด้านลูกเสือ	4.15	.40	มาก	-	-
10 ควรให้โรงเรียนพัฒนาโครงการแหล่งเรียนรู้ต่อไป	4.05	.48	มาก	-	-
รวม	4.20	0.56	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตาราง 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัด ระดับความพึงพอใจของครูพบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่หลากหลายและเพียงพอ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ S.D.= 0.78) และข้อ 5) ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.85)

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายและเพียงพอ	4.55	1.65	มากที่สุด	-	-
2. เด็กได้เรียนรู้/ได้ฝึกปฏิบัติจากห้องแหล่งเรียนรู้	4.36	1.72	มาก	-	-
3. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	4.35	1.64	มาก	-	-
4. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก	4.05	1.67	มาก	-	-
5. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่เด็ก	4.25	1.63	มาก	-	-
6. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีแก่เด็ก	4.20	1.72	มาก	-	-
7. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่เด็ก	4.15	1.60	มาก	-	-
8. ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนในโรงเรียนต่อไป	4.35	1.28	มาก	-	-
รวม	4.28	1.66	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตาราง 4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัด ระดับความพึงพอใจ ของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 1.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายและเพียงพอผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$ S.D.= 1.65) และข้อ 4) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 1.67)

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัดความพึงพอใจ
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	ผลการวัด		ความหมาย	เกณฑ์	ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.			
1. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมชัดเจน	4.46	.65	มาก	-	-
2. การร่วมกำหนดแนวทางการติดตามการดำเนินกิจกรรม	4.36	.72	มาก	-	-
3. การสนับสนุนโครงการของผู้บริหาร	4.55	.64	มากที่สุด	-	-
4. อาคารสถานที่เหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินกิจกรรม	4.12	.67	มาก	-	-
5. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายเพียงพอ	4.25	.63	มาก	-	-
6. เด็กได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจากการใช้แหล่งเรียนรู้	4.30	.63	มาก	-	-
7. แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	4.32	.62	มาก	-	-
8. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่เด็ก	4.34	.49	มาก	-	-
9. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก	4.35	.53	มาก	-	-
10. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีแก่เด็ก	4.10	.45	มาก	-	-
11. แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่เด็ก	4.00	.80	มาก	-	-
12. ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมมือและส่งเสริมเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.40	.70	มาก	-	-
13. ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป	4.50	.40	มากที่สุด	-	-
14. ความมีคุณภาพของนักเรียน	4.00	.62	มาก	-	-
รวม	4.29	0.61	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$	ผ่าน

จากตาราง 4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นการประเมินผลผลิต ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ตามตัวชี้วัด ระดับความพึงพอใจ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยข้อ 3) การสนับสนุนโครงการของผู้บริหาร ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$ S.D.= 0.64) และข้อ 11) แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่เด็ก ข้อ 14) ความมีคุณภาพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.80 และ 0.62)

5. ผลการประเมินโครงการโดยรวมทุกประเด็น ทุกตัวชี้วัด แสดงดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการประเมินโครงการโดยรวมทุกประเด็น ทุกตัวชี้วัดของโครงการ

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (ร้อยละ)	ผล การ วัด	ความ หมาย	เกณฑ์การตัดสิน	ค่าน้ำหนัก x ระดับ	ผลการ ประเมิน
บริบท	1. ระดับความต้องการจำเป็นของโครงการ	5	4.51	มากที่สุด	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	4.00	ผ่าน
	2. ระดับความเป็นไปได้ของโครงการ	5	4.40	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	4.00	ผ่าน
เกณฑ์ของประเด็นที่เป็นค่าน้ำหนัก จากค่าน้ำหนัก 10%		10	8.91	มาก	6.00	8.00	ผ่าน
ปัจจัย นำเข้า	1. ระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบ	5	4.50	มากที่สุด	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	4.00	ผ่าน
	2. ระดับความพร้อมของอาคารสถานที่	5	4.44	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	4.00	ผ่าน
	3. ร้อยละของงบประมาณที่ได้รับ	5	100.00	มากที่สุด	$\geq 80\%$ ตามแผนหรือ 800,000 บาท จากงบ 1,000,000 บาท	4.00	ผ่าน
เกณฑ์ของประเด็นที่เป็นค่าน้ำหนัก จากค่าน้ำหนัก 15%		15	13.94	มาก	9.00	12.00	ผ่าน
กระบวนการ	1. ร้อยละของการจัดกิจกรรมตามโครงการ	5	90.00	มาก	$\geq 80\%$ ของการจัดกิจกรรมหรือ 80 ครั้ง จาก 100 ครั้ง	4.00	ผ่าน
	2. ร้อยละของการติดตามโครงการ	5	82.00	มาก	$\geq 80\%$ ของการติดตามหรือ 8 ครั้งจาก 10 ครั้ง	4.00	ผ่าน
เกณฑ์ของประเด็นที่เป็นค่าน้ำหนัก จากค่าน้ำหนัก 10%		10	8.60	มาก	6.00	8.00	ผ่าน
ผลผลิต	1. ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	10	100.00	มากที่สุด	$\geq 80\%$ ตามแผนหรือ 8 แหล่ง จาก 10 แหล่ง	8.00	ผ่าน
	2. ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ (10)	10	17,413	มากที่สุด	$\geq 10,000$ ครั้ง/ปี	8.00	ผ่าน
	3. นักเรียนมีลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน(5)	5	4.39	มาก	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	4.00	ผ่าน
	4. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน (5)	5	4.28	มาก	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	4.00	ผ่าน
	5. นักเรียนมีทักษะทางด้านดนตรี (5)	5	4.49	มาก	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	4.00	ผ่าน
	6. นักเรียนมีทักษะทางด้านลูกเสือ (5)	5	4.46	มาก	เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยที่ .01	4.00	ผ่าน
	7. ความพึงพอใจของนักเรียน	8	4.27	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	6.40	ผ่าน
	8. ความพึงพอใจของครู	7	4.20	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	5.60	ผ่าน
	9. ความพึงพอใจของผู้ปกครอง	5	4.28	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	4.00	ผ่าน
	10. ความพึงพอใจของคณะกรรมการฯ	5	4.29	มาก	$\bar{X} \geq 3.50$ จากระดับ 5 ระดับ	4.00	ผ่าน
เกณฑ์ของประเด็นที่เป็นค่าน้ำหนักจากค่าน้ำหนัก 65%		65	54.86	มาก	39.00	52.00	ผ่าน
เกณฑ์ของประเด็นที่เป็นค่าน้ำหนักจากค่าน้ำหนัก 100%		100		มาก	60	80.00	ผ่าน

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม โดยภาพรวมทุกประเด็น และรวมทุกตัวชี้วัดของโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ทั้งรายประเด็นและรายตัวชี้วัด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบทของโครงการ ตามตัวชี้วัด ความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามตัวชี้วัด ความเหมาะสมความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพอเพียงของงบประมาณ และความเหมาะสมของอาคารสถานที่จัดกิจกรรม โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน 3) ประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ตัวชี้วัดการจัดกิจกรรมตามโครงการและการติดตามการดำเนินกิจกรรม ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน 4) ประเมินผลผลิตของโครงการตัวชี้วัด ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับพัฒนา การใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน การมีนิสัยรักการอ่าน การมีทักษะทางด้านดนตรี การมีทักษะทางด้านลูกเสือ ระดับความพึงพอใจ ของนักเรียน ระดับความพึงพอใจของครู ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง และระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 562 คน เป็นนักเรียน จำนวน 263 คน ครูผู้สอน จำนวน 44 คน ผู้ปกครอง จำนวน 242 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือทั้งสิ้น 15 ฉบับ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ และแบบบันทึก จำนวน 3 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเปรียบเทียบความแตกต่าง

สรุปผลการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ผลการประเมินโดยรวมทั้งโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินประเด็นบริบทของโครงการ

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความต้องการจำเป็น ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความเป็นไปได้ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดร้อยละของงบประมาณที่ได้รับ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินประเด็นกระบวนการของโครงการ

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดร้อยละของการจัดกิจกรรม ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดร้อยละของการติดตามโครงการ ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินประเด็นผลผลิตของโครงการ

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า หลังดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับน้อย และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า หลังจากดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับการมีทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลาง และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับการมีทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลาง และหลังดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของนักเรียน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของครู โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ผลการประเมินตามตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม โดยสรุปผลการประเมินทั้งโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ทุกประเด็นและทุกตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ คุณากร ชูสง (2563 : 144) ที่ได้รายงานประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดพังดาน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับสมชาย อินทรโชติ (2561-2562:115-117) ได้ประเมินโครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนสิเกาประชาผดุงวิทย์ จังหวัดตรัง พบว่า ผลการประเมินโครงการเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านผลผลิตของโครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด

ผลการประเมินโครงการตลอดทั้งโครงการ ที่มีผลเป็นเช่นนี้ ก็เพราะว่า การบริหารโครงการของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และพยายามระดมทรัพยากรทั้งปวงที่มีอยู่ พัฒนาโครงการอย่างเต็มความสามารถเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการกำหนดว่า 1) ด้านปริมาณ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีความหลากหลาย และมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง 2) ด้านคุณภาพ เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่

มีคุณภาพ เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน การมีนิสัยรักการอ่าน การมีทักษะทางด้านดนตรี และมีทักษะทางด้านลูกเสือ จากการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พัฒนา อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่พึงพอใจ ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง (บทที่ 2 หน้า 77) สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารโครงการ (บทที่ 2 หน้า 79-81) มี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การประเมินผล และรายงานผล ที่ทำให้โครงการสำเร็จอย่างน่าพอใจ ซึ่งผู้ประเมิน จะได้อภิปรายผลในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินประเด็นบริบทของโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการ ตามความเห็น ของครู พบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และผ่านการประเมินทุกตัวชี้วัด สอดคล้องกับ เรวัณน์ พรหมสระ (2561 : 111-112) รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนอุปถัมภ์โรงเรียนประสิทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผลการประเมินในด้านบริบท ตามความคิดเห็นของครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับ วิลาวรรณ การนาดี (2560 : 150-151) รายงานการประเมิน โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ นักเรียนโรงเรียนวัดไทรพอน จังหวัด พัทลุง พบว่า ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) ของโครงการ ตามความคิดเห็นของครู ประเมิน 4 ด้านคือ ด้านความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวมทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการที่มีผลเช่นนี้ เป็นเพราะว่า การวางแผน ทำโครงการ ครั้งนี้ โรงเรียนได้ศึกษาปัญหา สำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ก่อนที่จะกำหนด จุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องและเหมาะสม ตามความต้องการจำเป็น ของครู และผู้ปกครอง สอดคล้องกับบทสรุปของผู้ประเมิน (บทที่ 2 หน้า 73) เรื่องความสำคัญของการประเมิน ซึ่งได้สรุปว่า การประเมินมีความสำคัญต่อการกระบวนการบริหารอย่างยิ่ง เพราะว่าเป็นการตรวจสอบติดตาม กระตุ้น และสนับสนุนให้เกิดความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อม และด้านกระบวนการ รวมทั้งช่วยให้ได้ข้อมูล สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถจะนำข้อมูล มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป นอกจากนี้ เป็นไปตามบทสรุป (บทที่ 2 หน้า 71) ที่สรุปว่า โครงการ หมายถึง โครงร่างหรือแผนการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ที่กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมและระยะเวลาสิ้นสุดเอาไว้แน่นอน และต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณและเกิดผลงานตรงตามที่กำหนด ส่วนความสำคัญของโครงการคือต้องการทำให้ทราบ แนวทาง วิธีการ ลำดับขั้นตอน การประสานงาน อันจะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพ สำหรับขั้นตอนในการจัดทำโครงการนั้น มีขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ ขั้นตอนต้นโครงการ คือ

การศึกษาถึงความเป็นไปได้ ขั้นวางแผนคือการออกแบบและกำหนดรายละเอียดของโครงการ ขั้นการปฏิบัติตามแผน คือ การทำงานตามแผนการดำเนินงานตามที่ได้ออกแบบไว้และการประเมินผลโครงการ และขั้นปิดโครงการ คือ การนำผลการประเมินที่ได้มาเป็นสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจว่าจะยุติหรือเริ่มโครงการใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

2. ผลการประเมินประเด็นปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 จากผลการประเมินความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ตามความเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการพบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด สอดคล้องกับ สมชาย อินทรโชติ (2562 : 115-117) ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสาให้นักเรียน โรงเรียนสิเกาประชาคงวิทย อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ปีการศึกษา 2561 โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ส่วนความพร้อมของวัสดุ/อุปกรณ์ อาคารสถานที่ อยู่ในระดับมากเช่นกัน ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเพียงพอของงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด และความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วิษณุ กุณฑลบุตร (2563 : 132) รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม ตำบลคลองปูน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า ผลการประเมินผลด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ตามความเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการที่มีผลเช่นนี้ เพราะว่า ผู้รับผิดชอบโครงการได้แก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรของโรงเรียนวิจิตสงคราม ได้เตรียมความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการอย่างเพียงพอ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ดำเนินโครงการทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของโรงเรียนวิจิตสงคราม (บทที่ 2 หน้า 77) ได้ให้เหตุผลว่า โรงเรียนวิจิตสงคราม จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเห็นความจำเป็นของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยกำหนดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 กิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1) ห้องปฏิบัติการดนตรีและวงโยธวาทิต 2) ห้องสมุด 3) ห้องกิจกรรมลูกเสือ 4) ห้องคณิตศาสตร์ 5) ห้องภาษาไทย 6) ห้องวิทยาศาสตร์ 7) ห้องคอมพิวเตอร์ 8) ห้องภาษาต่างประเทศ 9) ห้องสหกรณ์ และ 10) ป้ายนิเทศ และยังรวมถึงจัดกิจกรรมบำรุงรักษาอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์ต่อเรียนรู้

2.2 จากผลการประเมินความเพียงพอของงบประมาณ ที่พบว่า ได้รับงบประมาณเพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมตามโครงการ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน มีความสอดคล้อง

กับประเมินของ อมรรัตน์ โสธรัตน์. (2560 : 174 - 175) ซึ่งได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนท่าฉางวิทยาคาร อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ด้านความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของ อาคารสถานที่จัดกิจกรรม ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงาน ส่วนความเพียงพอของ งบประมาณมีเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 100 สอดคล้องกับ กัลยา หัสบดีสุนทร (2558 : 122-127) ได้ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของนักเรียน โรงเรียนบ้านลือหนึ่ง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2557-2558 พบว่า ผลการประเมินด้าน ปัจจัยนำเข้าโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียน บ้านลือหนึ่ง ปีการศึกษา 2557-2558 ตามความเห็นของครู โดยประเมิน ความพร้อมของบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการและ หน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2557 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้คะแนนเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด ปีการศึกษา 2558 มีความ เหมาะสมในระดับมาก ได้คะแนนเฉลี่ย 10 และผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

ผลการประเมินความเพียงพอของงบประมาณ ที่ปรากฏผลเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ก่อนดำเนิน โครงการ ทางโรงเรียนวิจิตสงครามได้จัดกิจกรรม ระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอก ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ผลปรากฏว่า ได้รับการสนับสนุน งบประมาณจำนวนมากพอที่จะใช้สนับสนุนกิจกรรมของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สมทบร่วมกับ เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร อย่างเพียงพอตามความต้องการ

3. ผลการประเมินประเด็นกระบวนการของโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

จากผลการประเมิน ที่พบว่า ร้อยละของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ตามแบบสัมภาษณ์ของ ผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 90 ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกกิจกรรม และ พบว่า ร้อยละของการติดตามการดำเนินการ ตามแบบสัมภาษณ์ของผู้รับผิดชอบโครงการ ได้ติดตาม การจัดกิจกรรม ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 82 ผ่านเกณฑ์การประเมินเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผล การประเมินโครงการของ คุณากร ชูสง (2563 : 144) รายงานประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนวัดพังดาน อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับ สมชาย อินทรโชติ (2562 : 115-117) ประเมินโครงการพัฒนา แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสีกาประชาผดุงวิทย์ อำเภอสีกา จังหวัดตรัง ผลการประเมินด้านกระบวนการ ปีการศึกษา 2561 พบว่าโดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็น ต่อด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดย

ภาพรวมครุมีความคิดเห็นต่อด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน และสอดคล้องกับประเมินของ อับดุลอาซีร์ ยาหมาย (2561 : 184-185) ได้รายงานประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ของโรงเรียน บ้านต้นหยงละไน อำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการ ปีการศึกษา 2561 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนดำเนินงาน ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการนำผลไปปรับปรุงพัฒนา โดยภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์ทุกประเด็นและตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินด้านกระบวนการที่มีผลเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะเหตุว่า ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียน ครู นักเรียน และบุคลากร ได้ศึกษาความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ และนำไปใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5 (บทที่ 2 หน้า 29-33) กำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไว้ และสอดคล้องกับข้อสรุปในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของผู้ประเมิน (บทที่ 2 หน้า 33) ที่สรุปไว้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีเป้าหมายที่สำคัญคือ ต้องการให้โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ สามารถใช้สร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้กับนักเรียน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัด สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้สอนและผู้เรียน จะต้องช่วยกันออกแบบและพัฒนากิจกรรมที่จะใช้ในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

4. ผลการประเมินประเด็นผลผลิตของโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

4.1 จากผลการประเมิน ซึ่งพบว่า ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 จากแหล่งเรียนรู้ที่พัฒนาทั้งหมด 10 รายการ ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ สอดคล้องกับประเมินโครงการของ อมรรรัตน์ โสธรัตน์. (2560 : 174-175) ได้รายงานประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนท่าฉางวิทยาคาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมินและเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินคือ ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 98.30 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ที่มีผลเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะเหตุว่า ในการดำเนินงานโครงการ ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ให้นักเรียนมีความสุขกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับ หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5 (2544 : 20 - 24) ได้เสนอ

แนวดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (บทที่ 2 หน้า 29-33) สอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมินว่า (บทที่ 2 หน้า 35)การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในห้องเรียนนับว่าเป็นสถานที่สำคัญที่นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ แต่ละวันที่มาโรงเรียน นักเรียนอยู่ในห้องเรียนมากกว่าอยู่นอกห้องเรียน ดังนั้น จึงควรจัดบรรยากาศให้เอื้อในการรับประสบการณ์ทางบวกต่อเด็ก การจัดบรรยากาศในห้องเรียนมีสิ่งที่เกี่ยวข้องและควรคำนึงถึงคือตัวครู ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด และมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด ค่านิยมต่างๆ เป็นอย่างมาก ครูต้องให้ความสำคัญกับตนเองกับนักเรียน ทำตัวให้เหมือนกับเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักเรียน ที่เป็นทั้งครู พี่ เพื่อน พ่อแม่ ให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นและไว้วางใจทำให้นักเรียนพร้อมในการรับรู้ในสิ่งที่ครูสอน ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี น่าเชื่อถือศรัทธา ไม่ลำเอียง มีบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูไม่ทำตนเป็นคนสำคัญเพียงคนเดียว รู้จักรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน ครอบคลุมความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความเป็นกันเอง รักษากฎระเบียบของโรงเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันที่ดี ทั้งนักเรียนและครูทุกคน

4.2 จากผลการประเมินที่ พบว่า ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกแหล่งเรียนรู้มีการใช้จำนวน 17,413 ครั้ง/ปี สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 10,000 ครั้ง/ปี ผ่านเกณฑ์การประเมิน ไม่สอดคล้องกับการประเมินโครงการของหลายๆ คน ที่ผู้ประเมินค้นพบ เนื่องจากว่าในการเก็บข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ต้องจัดเก็บอย่างละเอียดและต่อเนื่องทุกรายการ จึงจะประมวลผลการใช้ให้สำเร็จได้ จึงไม่พบการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นนี้ การเก็บข้อมูลของผู้ประเมินตามตัวชี้วัดระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อต้องการจะทราบว่าแหล่งเรียนรู้ใด ที่ผู้ใช้มีความต้องการและจำเป็น ที่จะใช้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ให้บริการ สอดคล้องกับข้อสรุป การประเมินโครงการ ของผู้ประเมินที่ได้สรุปว่า (บทที่ 2 หน้า 76) การประเมินโครงการ ที่ช่วยในการตัดสินใจตามรูปแบบ CIPP แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเด็นตามลำดับของการดำเนินโครงการ ใน 3 ระยะ คือ 1) ประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน จะทำการประเมินใน 2 ประเด็น คือ การประเมินสภาพแวดล้อมและการประเมินปัจจัยนำเข้า 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เป็นการประเมินกระบวนการ และ 3) การประเมินภายหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ ในการประเมินแต่ละขั้นตอน สามารถนำไปช่วยในการตัดสินใจได้ว่าจะดำเนินการปรับปรุง แก้ไข หรือยุบเลิก หรือยกฐานะโครงการนั้น ๆ ต่อไปอย่างไร

ผลการประเมินตามตัวชี้วัด ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ ที่มีผลเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา มีความหลากหลายน่าสนใจ มีการจัดหาสื่อใหม่ ๆ ที่น่าสนใจตามความต้องการของนักเรียน เข้ามาให้บริการในแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับ

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง (บทที่ 5 หน้า 151) ต่อโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในครั้งนี้ พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลายและเพียงพอ

4.3 จากผลการประเมิน ที่พบว่า คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ก่อนดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินโครงการ ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากดำเนินโครงการ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้สอดคล้องกับประเมินโครงการของ วิลาวรรณ การนาดี (2560 : 150-151) ซึ่งรายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้นักเรียน โรงเรียนวัดไทรพอน จังหวัดพัทลุง สรุปผลการประเมินได้ดังนี้ ผลการประเมินด้านผลผลิต พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้นักเรียน ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง พบว่า ผ่านเกณฑ์ทั้งในภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัลยา หัสบดีสุนทร (2558 : 122-127) ได้รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านลือเนิ้ง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผลการประเมินผลผลิตด้านพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2557 - 2558 ทั้ง 3 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด สอดคล้องกับ เรวัฒน์ พรหมสระ (2561 : 111-112) การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอน โรงเรียนอุปถัมภ์โรจนประสิทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผลการประเมินเกี่ยวกับการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับรายงานของ อับดุลอาซีร์ ยาหมาย (2561 : 184-185) ได้รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านใฝ่เรียนรู้นักเรียน โรงเรียนบ้านตันหยงละไน อำเภอละงู จังหวัดสตูล ผลการประเมิน พบว่า ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้นักเรียน ปีการศึกษา 2561 โดยสอบถามนักเรียน ครูและผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวม ทั้ง 3 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์การประเมิน และทุกประเด็นตัวชี้วัด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินด้านคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ที่มีผลเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะเหตุว่า แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาในครั้งนี้ เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ที่สำคัญคือ ครูผู้สอนเป็นผู้ที่สนับสนุนและส่งเสริมนักเรียน ให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

สอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมินที่สรุปว่า (บทที่ 2 หน้า 43) คุณลักษณะของผู้ที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้น ในผู้ที่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการแสวงหาความรู้ มีความกระตือรือร้น สนใจ ที่จะได้เรียนรู้จากแหล่งต่างๆ มีนิสัยรักการอ่าน มีความอยากรู้อยากเห็น มีความตั้งใจจริงมุ่งมั่น จะเรียนรู้ มีเหตุมีผล มีความคิดริเริ่ม มีการศึกษาค้นคว้า มีความขยันหมั่นเพียร ชอบศึกษาหาความรู้ ด้วยตนเอง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่สถานศึกษาต้องสร้างเสริมให้กับผู้เรียน

4.3 จากผลการประเมิน พบว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียน ก่อนดำเนินโครงการผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับน้อย หลังดำเนินโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ ก่อนและ หลังดำเนินโครงการ พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังดำเนินโครงการ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับของกฤตยา ใจเฉื่อย (2560: 121-122) ประเมินโครงการรักการอ่านโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านไร่หลวง) เทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลการประเมิน ด้านทักษะการอ่าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก ส่วนนิสัยรัก การอ่านของนักเรียน พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับมาก สอดคล้องกับ เรวัณน์ พรหมสะโร (2561 : 111-112) ซึ่งได้รายงานผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อ การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนอุบลพันธุ์โรจนประสิทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 พบว่า ผลการประเมินเกี่ยวกับการประเมินทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเองของนักเรียน ตามความเห็นของครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมิน ด้านนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ปรากฏผลเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากการ พัฒนาห้องสมุดตามโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้ความสนใจน่าสนใจ มีความสวยงาม ชวนเข้าไปศึกษา หาความรู้ และมีการเพิ่มสื่อต่างๆ ให้ความหลากหลายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ ห้องสมุดที่หลากหลาย จึงส่งผลให้นักเรียน ครู และบุคลากรใช้ห้องเพื่อการเรียนการสอน เพื่อเรียนรู้ ตามความสนใจของตนเองมากขึ้น เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ ข้อสรุปของผู้ประเมิน (บทที่ 2 หน้า 49) ที่ได้สรุปว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อีกทั้งให้ความเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลาย ช่วยให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างทันต่อเหตุการณ์และมี ความสุข และยังสอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน (บทที่ 2 หน้า 53) ที่ได้สรุปว่า ในการส่งเสริมให้ เกิดการอ่านที่ปลูกฝังจนเป็นนิสัยรักการอ่านนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจ แรงกระตุ้นที่อยากอ่าน และต้องมีลักษณะกิจกรรมที่สนองกับ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งครูควรเป็นผู้ส่งเสริม กิจกรรมการอ่านให้กับผู้เรียนที่หลากหลายและแตกต่างตามระดับการศึกษาเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษา หาความรู้และอ่าน และครูเป็นผู้ชี้แนะหรือแนะนำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน

(บทที่ 2 หน้า 57) ที่ได้สรุปว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน จะต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กให้เคยชินจนเป็นผู้ใหญ่และเกิดเป็นนิสัย ที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ มีความตั้งใจและต้องการจะอ่าน เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานานจนกลายเป็นพฤติกรรม ได้แก่ การอ่านหนังสือทุกที่เมื่อมีเวลาและโอกาส มีความต้องการที่จะอ่านเองโดยไม่จำเป็นต้องบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีสิ้นสุด และมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ที่บ้านจากความร่วมมือของผู้ปกครอง จนเข้าสู่วัยเรียนซึ่งครู ผู้บริหาร บรรณารักษ์เป็นผู้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนต่อไป

4.4 จากผลการประเมิน พบว่า ทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน ก่อนการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง หลังดำเนินโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินโครงการพบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับวิจัยของ วิไลพร ภูมิเขตร์ (2560 : 47) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะของโรงเรียนนาข้าววิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักเรียนมีทักษะในการเป่าขลุ่ยเพียงออ หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 34 คน จาก นักเรียนจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 สอดคล้องกับธีรพงศ์ พุทธขาว (2563 : 144-145) วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ตามแนวคิดของดาลโครซ ออร์ฟและโคดาย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ จังหวัดขอนแก่น โดยสรุปผลการประเมินทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล อยู่ในระดับสูง

ผลการประเมิน ทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน ที่ปรากฏผลเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการดนตรีและวงโยธวาทิตที่ได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีสื่อประกอบการเรียนการฝึกที่น่าสนใจและมีเพียงพอต่อการฝึกทักษะของนักเรียน นักเรียนจึงตั้งใจเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; 182) สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี มีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบของดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าของดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน (บทที่ 2 หน้า 59 - 60) ที่ได้สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางดนตรีมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบของดนตรี การแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี การถ่ายทอดความรู้สึทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล สามารถร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึท่อนดนตรีในเชิงสุนทรีย์ะ รู้ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี กับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ เข้าใจถึงบทบาทของดนตรีที่สะท้อนถึงแนวความคิดและค่านิยมของคนในแต่ละสังคม สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและการอนุรักษ์ดนตรี

4.5 จากผลการประเมิน ที่พบว่า ทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน ก่อนดำเนินโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการดำเนินโครงการ พบว่า ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากดำเนินโครงการ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับวิจัย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (2555 : 78-79) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารทักษะของลูกเสือที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัย ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตัวแปรเป็นรายทักษะ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะในการนำความรู้ไปใช้ รองลงมาคือ ทักษะทางด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และต่ำสุดคือ ทักษะเกี่ยวกับการวางแผน สำหรับทางด้านการบริหารทักษะของลูกเสือ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของลูกเสือวิสามัญในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการประเมินทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน ที่มีผลเช่นนี้ อาจจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมฝึกทักษะลูกเสือ โดยการใช้ห้องกิจกรรมลูกเสือที่ได้พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ขึ้นในครั้งนี ซึ่งมีสื่อการสอนและการวัสดุประกอบการฝึกที่น่าสนใจและมีเพียงพอสำหรับการใช้ฝึกปฏิบัติ ประกอบกับครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญด้านลูกเสือได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างครบถ้วนและเต็มความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน (บทที่ 2 หน้า 65) สรุปว่า กระบวนการลูกเสือ คือการพัฒนาเยาวชน ที่ไม่กำหนดเชื้อชาติศาสนา ให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติที่ดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคม ดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา ขัตติย์ มีความรับผิดชอบยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ หลักสูตรของลูกเสือแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ 1) ลูกเสือสำรอง 2) ลูกเสือสามัญ 3) ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และ 4) ลูกเสือวิสามัญ มีวิธีการเรียน/จัดกิจกรรมที่สำคัญ 7 ประการ คือ 1) เรียนรู้กฎ, คำปฏิญาณ 2) เรียนรู้จากการกระทำ

3) การใช้ระบบหมู่ 4) การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน 5) การศึกษาธรรมชาติ 6) ประเมินความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม 7) การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ในกระบวนการของลูกเสือจะเน้นที่การจัดกิจกรรม จึงกำหนดเกณฑ์การประเมิน คือ ผ่าน และไม่ผ่าน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน เรื่องการฝึกทักษะชีวิตลูกเสือ (บทที่ 2 หน้า 68) ที่ได้สรุปว่า การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการร่วมกับกิจกรรมลูกเสือ เป็นสิ่งสำคัญที่จะฝึกฝนให้ลูกเสือได้ค้นพบความสามารถ ได้เห็น/รู้คุณค่าของชีวิต มีภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณค่า โดยควรเน้นการจัดกิจกรรมให้ครบถ้วนตามขบวนการของลูกเสือเหมาะสมตามวัย ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนี้ถึง “การผจญภัยได้เพื่อน เพื่อนธรา การสนุก สุขสม” และเน้นแนวการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ก็จะทำให้การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มุ่งหวังไว้

4.6 จากผลการประเมิน ที่พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ทุกกลุ่มที่ได้ประเมิน สอดคล้องกับของ เรววัฒน์ พรหมสระ (2561 : 111-112) ซึ่งได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนอนุพลพันธุ์โรจน์ประสิทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 พบว่าการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ ตามความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยได้ประเมินเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การดำเนินโครงการ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่ 2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับประเมินของ อับดุลอาซีร์ ยาหมาย (2561 : 184-185) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านต้นหยงละไม อำเภอละลุ จังหวัดสตูล พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ในปีการศึกษา 2561 โดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม ทั้ง 4 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์การประเมิน และทุกประเด็นตัวชี้วัดมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด พิจารณากลุ่มที่ประเมินพบว่า กลุ่มนักเรียน และกลุ่มครู มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด สรุปผลการประเมินทั้ง 4 ประเด็น พบว่ามีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับของ สมชาย อินทรโชติ (2561-2562 : 111-117) ซึ่งได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสาของนักเรียน โรงเรียนสิเกาประชาผดุงวิทย์ อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ซึ่งพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในปีการศึกษา 2561

ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม เมื่อพิจารณารายกลุ่มผู้รับการประเมิน พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม รองลงมาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับนักเรียนมีความพึงพอใจ มีค่าต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ในภาพรวม ในปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินในภาพรวม รองลงมา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ปกครองมีความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับของ กัลยา หัสบดีสุนทร (2558 : 122-127) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของนักเรียน โรงเรียนบ้านลือเนิ้ง จังหวัดยะลา ในปีการศึกษา 2557-2558 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนครูผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านลือเนิ้ง ในปีการศึกษา 2557-2558 ตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมิน โดยภาพรวม พบว่า ปีการศึกษา 2557-2558 ทั้ง 4 กลุ่มที่ประเมิน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผลเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ครั้งนี้ ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ การดูแลรักษาและการอนุรักษ์ นักเรียนได้สัมผัสของจริง ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ การเข้าร่วมโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนของโรงเรียนวิจิตสงคราม จึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ครั้งนี้ โรงเรียนได้ดำเนินการศึกษาปัญหาความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินการประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์แนวทางการดำเนินงานและกำหนดกิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณอย่างเพียงพอคิดเป็นร้อยละ 100 จึงทำให้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาประสบความสำเร็จมีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการในระดับมาก และก่อนจะดำเนินโครงการผู้รับผิดชอบได้ทำการสำรวจความคิดเห็นจากครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีความต้องการจำเป็น อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก เพื่อให้ภารกิจของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อสรุปของผู้ประเมิน (บทที่ 2 หน้า 86) สรุปว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการบริการ ที่ผู้รับบริการและผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการ

คือผลตอบแทนที่ได้รับตามความต้องการที่คาดหวังไว้ ผู้บริหารขององค์กร จำเป็นต้องบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดผลตอบแทนตามความต้องการทั้งความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความพึงพอใจของผู้ให้บริการ ในส่วนของสถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาของรัฐ ก็ต้องบริหารองค์กร คือสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก ให้ภารกิจของงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

การประเมินโครงการ มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็นและทุกตัวชี้วัด ผู้บริหารควรดำเนินโครงการต่อไปเป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น ควรนำผลจากการประเมินบางประเด็นและบางตัวชี้วัด มาใช้เป็นสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบท ความเป็นไปได้ของการบริหารโครงการ ที่ผ่านเกณฑ์แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและผู้รับผิดชอบโครงการ ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำโครงการ โดยเฉพาะการปรับปรุงความเหมาะสมของการบริหารโครงการ โดยสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง มีความรู้เข้าใจ และการตระหนักถึงความสำคัญของโครงการที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ความพอเพียงของสถานที่ ที่ผ่านเกณฑ์แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องประสานความร่วมมือจัดหาอาคารสิ่งก่อสร้างอย่างเพียงพอและการนำเทคโนโลยีในการดำเนินงานที่เหมาะสม เพียงพอ และตรงตามความต้องการของนักเรียนครูและผู้ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความประหยัดและคุ้มค่า
3. ผลการประเมินกระบวนการ ห้องคณิตศาสตร์ ห้องภาษาต่างประเทศ และป้ายนิเทศ ที่มีการใช้น้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ครู ผู้รับผิดชอบโครงการควรส่งเสริมนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินโครงการ ตลอดจนการดำเนินโครงการทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
4. ผลการประเมินผลผลิต ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาการมีนิสัยรักการอ่าน ควรที่จะต้องมีการพัฒนาให้มากขึ้นและมีความต่อเนื่อง จึงจะปรากฏผลที่ชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องต้องสร้างความตระหนักและร่วมกันดำเนินการ รวมทั้งให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญ

ของการมีส่วนร่วม ในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็น การตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองหรือชุมชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการประเมินหรือวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินโครงการลักษณะนี้ในทุก ๆ 3-5 ปี เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องตาม ความต้องการของผู้ใช้ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สภาพของสังคม และภาวะเศรษฐกิจ เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป
2. ควรประเมินโครงการอื่น ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้วย เพื่อใช้เป็น สารสนเทศ ในการพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ควรศึกษาพฤติกรรมในการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ครู และชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้เป็นสารสนเทศ ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นักเรียนโรงเรียนให้เหมาะสม สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้ต่อไป
4. ควรมีการประเมินโครงการเชิงสาเหตุ เพื่อให้ทราบว่าสาเหตุหรือปัจจัยใด ที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จหรือผลของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวทางในการนำมาปรับปรุงพัฒนาโครงการได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

บรรณานุกรม

- กขพงศ์ เพชรอินทร์. (2556). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหาญ อำเภอละงู จังหวัดสตูล
ปีการศึกษา 2555–2556. สตูล : โรงเรียนบ้านหาญ.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542). การจัดการศึกษานอกระบบ เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนว
พระราชดำริส. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- กรมวิชาการ. (2543). คู่มือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). วารสารวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์.
- _____. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและ
ท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2545). สถานที่สำคัญทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- _____. (2546 ข). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา.
- _____. (2550). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ
สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู.
- กัณนิกา ผิวอ่อนดี. (2549). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านการอ่าน
เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดอำเภอบางปลาม้า
จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัลยา หัสบดีสุนทร. (2558). รายงานประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านลือเนิ้ง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา. ยะลา : โรงเรียน
บ้านลือเนิ้ง.

- กล้า พิมพ์พงษ์. (2543). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยโปรแกรม CIRC ต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย เจตคติ และความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กลุ่มลูกเสือโรงเรียนเทิงวิทยาคม. (2562). กระบวนการของลูกเสือ. สืบค้นได้จาก <https://sites.google.com/a/thoengwit.ac.th/tiger/krabwnkar> เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2562
- กาญจนา สีลาไหม. (2547). การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์. วารสารการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กานต์มณี ศักดิ์เจริญ. (2546). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิ่งแก้ว อาริรักษ์; และคนอื่น ๆ. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. กรุงเทพฯ: อัลฟามีเลียนเนียม.
- กุลชา แก้วเกตุสัมพันธ์ (2561 : 66). ดนตรี เพื่อเจ็ดทักษะความฉลาด. วารสารดนตรี บ้านสมเด็จฯ : ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, 2563.
- กฤตยา ใจเฉื่อย. (2560). รายงานประเมินโครงการรณรงค์การอ่านโรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านไร่หลวง) เทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : โรงเรียนเทศบาล 1 (บ้านไร่หลวง).
- คมกฤษ จันทร์ขจร. (2552). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 10 (1), 46 - 53. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คุณากร ชูสง. (2563). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดพังดาน อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง. พัทลุง : โรงเรียนวัดพังดาน.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2543). จิตวิทยาการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตรลดา ไผ่ตรีจิตต์. (2549). การศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตบางพลัด. ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน (Reading and Reading Promotion)*. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ฉัตรชัย จิราภานุวิรุฬห์ และอสมมา มาตยาบุญ. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากล โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง.
- ชัยพจน์ รักษาม. (2542). *แหล่งเรียนรู้เพื่อคนรอบรู้, วารสารพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน*. 2(3). 74-75.
- เชาว์ อินใย. (2553). *การประเมินโครงการ Program Evaluation*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2549). *การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เมธีพิปส์.
- ดําริ บุญชู. (2548). *การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา*. วารสารวิชาการ. 8(1): 27-31.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2544). *วิธีสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ธีรกิตติ นวรัตน์ ณ อยู่ธยา. (2547). *การตลาดสำหรับการบริการ :แนวคิดและกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงศ์ พุทธขาว. (2563). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีสากล (เครื่องเป่าวงโยธวาทิต) โดยประยุกต์ ตามแนวคิดของดัลโครซ ออร์ฟ และโคดาเย เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ จังหวัดขอนแก่น*. ขอนแก่น : โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์.
- นันทรัตน์ ไพรัตน์. (2556). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนห้วยยอด จังหวัดตรัง*. ตรัง : โรงเรียนห้วยยอด.
- นฤมล ตันธสุเรศชัย. (2555). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นองนิตย์ เดยจ่อหอ. (2547). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม STAD เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปริญญาโท กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์. (2544). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กมิได้สร้างเพื่อใคร. วารสารวิชาการ. 4(12): 26 – 37.
- บุญจิต มณีโชติ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับพฤติกรรม การใฝ่รู้ของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขา พยาบาลศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ การศาสนา.
- บุญเลิศ มาแสง. (2532). นอกรั้วโรงเรียน : กระบวนนำการศึกษานอกโรงเรียนเข้ามาหล่อหลอม ตนเองและสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- บุษนิย์ สมญาประเสริฐ. (2551). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่นที่นันทนาการประกอบการเล่นเกมที่ส่งผลต่อ การรักการอ่านของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2545). การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการศึกษา. วารสารครูทัศน์. 16(1): 46-47.
- ประดิษฐ์ เหล่าเนตร. (2549). การจัดกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ. เป็น ภาษาและศิลปะ.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พระราชวรมณี. (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2530). ชีวิตฉบับมงคลธรรมทายาทเล่ม 1. กรุงเทพฯ: นิวไวกิ้ง.
- พลรบ พรอารักษ์. (2552). ประสิทธิภาพของชุดพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ปทุมวิไล จังหวัด ปทุมธานี. สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธ์ประภา พูนสิน. (2554). ประเภทของแหล่งการเรียนรู้. คัดมาเมื่อ 8 มีนาคม 2562, จาก <https://sites.google.com/site/punaoy/kha/phumipayya-1/praphethkhxngghaelngkarreinyru>
- พิทักษ์ วงแหวน. (2546). การศึกษาปัจจัยพุทธระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมใฝ่เรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิสนุ พองศรี. (2550). *การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: เทียมผ้า.
- _____. (2556). *เทคนิควิธีประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธา
การพิมพ์.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2546). *การส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ชลบุรีการพิมพ์.
- มยุรี อนุชนราชชน. (2546). *การบริหารโครงการ*. เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แม่นมาส ชาวลิต, คุณหญิง. (2546). *แนวทางส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- ยุพิน โกณฑา และคนอื่นๆ. (2544). *โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านน้ำเขียว*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). *การประเมินโครงการแนวคิดและปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระพีวรรณ ประสงค์สิน. (2545). *อ่านหนังสือให้ลูกฟัง*. กรุงเทพฯ : แสงแดด.
- รัตนา สายคณิต. (2550). *การบริหารโครงการ : แนวทางสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ:
คณะเศรษฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา
7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิไลพร ภูมิเขตร์. (2560). *การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบ
แบบฝึกทักษะโรงเรียนนาข้าววิทยาคม อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร*. มหาสารคาม
: โรงเรียนนาข้าววิทยาคม.
- เรวัฒน์ พรหมสะโร. (2561). *รายงานผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อเอื้อ
ต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนอนุพลพันธุ์โรจนประสิทธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. พระนครศรีอยุธยา : โรงเรียนอนุพลพันธุ์
โรจนประสิทธิ์*.
- โรงเรียนวิจิตสงคราม. (2562). *รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี 2561*. ภูเก็ต :
โรงเรียนวิจิตสงคราม.
- _____. (2562). *แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา 2561-2564*. ภูเก็ต : โรงเรียนวิจิตสงคราม.

โรงเรียนวิจิตสงคราม. (2562). สมุดบันทึกรายงานการประชุมโรงเรียนวิจิตสงคราม. ภูเก็ต: โรงเรียนวิจิตสงคราม.

_____. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2562. ภูเก็ต : โรงเรียนวิจิตสงคราม.

_____. (2562). สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยม. ภูเก็ต : โรงเรียนวิจิตสงคราม.

วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). เทคนิคการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.

วิชณุ กุณทลบุตร. (2563). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนวัดไตรรัตนาราม. ระยอง : โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม.

วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานกระทรวงมหาดไทยในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.

วิลาวรรณ การนาดี. (2560). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ให้นักเรียนโรงเรียนวัดไทรพอน จังหวัดพัทลุง. พัทลุง : โรงเรียนวัดไทรพอน.

วีระพน ภาณุรักษ์. (2558). รูปแบบการส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมศักยภาพบุคลากรทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้เครือข่ายสังคมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

แววตา พุกษา. (2550). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์; และดารณี คำวังนัง. (2545). แหล่งการเรียนรู้: เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เมธิพิสส์.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์รัลพับลิเคชั่น.

ศิริวัฒน์ วรรณม. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). กลยุทธ์การตลาดและการบริหารธุรกิจ/การบริหารตลาด. กรุงเทพฯ: ไดมอนด์อินบิสซิเนสเวิร์ด.

ศุภวรรณ มองเพชร (2556). ภาษาไทยเพื่ออาชีพ. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.

- สกุณี เกรียงชัยพร. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ: โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์.*
- สรชัย พิศาลบุตร. (2551). *การวิจัยตลาด. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.*
- สมบัติ จำปาเงิน, และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548) *กลเม็ดการอ่านให้เก่ง. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.*
- ส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2544). *หลักการและเทคนิควิธีการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.*
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). *เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สมชาย อินทรโชติ. (2562). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตอาสาของนักเรียนโรงเรียนสิเกาประชาผดุงวิทย์ อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. ตรัง : โรงเรียนสิเกาประชาผดุงวิทย์.*
- สมพร แผ่พิพัฒน์. (2547). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.*
- สมลักษณ์ ภาพันธ์. (2547). *การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญา. วารสารวิทยจารย์. (ม.ป.ท.)*
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). *การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). *วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สามารถ รอดสำราญ. (2546). *การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงานลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน. (2561). *คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญเสริมสร้างทักษะชีวิตลูกเสือโท ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2556 : เว็บไซต์) *การสร้างนิสัยรักการอ่าน. สืบค้นได้จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/20289-> เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2563.*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

_____. (2552). *อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม

สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาลาดพร้าว.

_____. (2545). *แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่3)*

พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541). *คู่มือและสื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนรู้*

การสอนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2562). *กิจกรรมลูกเสือพัฒนาทักษะชีวิต*.

สืบค้นได้จาก. <https://scout.nma6.go.th/643> เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562.

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2555). *การบริหารทักษะของลูกเสือที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของลูกเสือ*

วิสามัญในวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตร*

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สิริยุพา ศกุนตะเสฐียร. (2545). *การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา*

แห่งชาติ พ.ศ.2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ:

ไทยวัฒนาพานิช.

สุพักตร์ พิบูลย์ และกานดา นาคะเวช. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัด*

โครงการประเมิน หน่วยที่ 6-10. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุภาพร มากแจ้ง. (2544). *ฉลาดรู้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ. วารสารสานปัญญา*.

2(3) :7-14.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2544). *การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.

สุราง ธรรมโฆหาร. (2547). *เทคโนโลยีสารสนเทศกับการประยุกต์ใช้ในการศึกษาตามมาตรฐาน*.

วารสารครูจันทร์สาร. (ม.ป.ท.).

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.

เสวียง ผละพล. (2549). การศึกษาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นการพัฒนา การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5 กรมสามัญศึกษา. (2544). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน. ราชบุรี: หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2543). รายงานการวิจัยสภาพการจัดแหล่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พ.ศ. 2543. หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 6. ฉายเอกสาร.

_____. (2544). การพัฒนาและการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัด กระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

อภิปราย โสภายิ่ง. (2562). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านดอนไชย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. เชียงราย : โรงเรียนบ้านดอนไชย.

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยี ทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

อมรัตน์ โสธารัตน์. (2560). การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ จัดการเรียนรู้ โรงเรียนท่าฉางวิทยาคาร อำเภوتاฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : โรงเรียนท่าฉางวิทยาคาร.

อับดุลอาซีร์ ยาหมาย. (2561). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านตันหยงละไน้ อำเภอละนูน จังหวัดสตูล. สตูล : โรงเรียนบ้านตันหยงละไน้.

อารีย์ บัวสุริยะ. (2548). การประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู จังหวัดสมุทรสงคราม. นครปฐม : สาขา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2548). การบริหารทักษะและผลการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

- Gehlken, V. S. (1995). *The role of the high school library media program in three nationally recognized South Carolina Blue Ribbon secondary schools* (Doctoral dissertation, University of South Carolina, 1994). Dissertation Abstracts International,
- James, D. (1978). *Promoting voluntary reading*. *The School Library*, 26, (June), 118-122.
- Katz E., Blumler, J.G. and Gurevitch, (1974). *The Uses of Mass Communications Current Perspectives on Gratifications Research*. London: Stage.
- Kotler, Philip. (2003). *Marketing Management*. New Jersey: Prentice Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Millett, J.D. (1954). *Management in Public Service*. New York: McGraw - Hill.
- Harris, Albert. J. and Edward R. Sipay. (1979). *How to Teach Reading*. New York : Longman Inc.
- Shaver, Jame. P. (1991). *Handbook of Research on Social Studies Teaching and Learning, A Project of the National Council for the Social Studies*. New York: Macmilland.
- Stufflebeam, D. L. (2004). *The 21st CIPP Model: Origins, development, and use*. Chapter 16 in M. Alkin (Ed.), *Evaluation roots: Tracing theorists' views and influences*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Weihrich Heinz and Harold Koontz. (1993). *Management : a global perspective*. (Tenth Edition). New York: McGraw-Hill.
- Richard, L. Oliver. (1997). *Satisfaction: A Behavioral Perspective on the Consumer*. New York : McGraw Hill.
- Wolman, B.B., (1973). *Dictionary of behavioral science*. New York : Van Nostrand Reinhold.
- Worthen, B.R. and Sanders, J.R. (1973). *Educational evaluation: theory and practice*. Ohio: Charles and Joanes.
- Hornby, G., (2000). *Improving Parental*. London : Cassell.

Vanobbergen, B., M. Daems & S. van Tilburgin. (2009). *Bookbadles, their paren and the Library : an evaluation of a Flemish reading programme in families with Young children*. Educationnal Review. 61(3) ; September, 2009

ภาคผนวก

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
โรงเรียนวิจิตสงคราม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต

.....

ภาคผนวก

- ก โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
- ข คำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบโครงสร้างและเครื่องมือ
- ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
- จ ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครื่องชี้และมอร์แกน
- ฉ ผลการตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) ของแบบสอบถาม
- ช ผลการตรวจสอบหาค่าความเที่ยง (Alpha Coefficient) ของเครื่องมือประเมิน
- ซ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ณ แบบบันทึกการใช้งบประมาณ
- ญ แบบบันทึกแหล่งเรียนรู้และแบบสรุประดับเฉลี่ยการใช้แหล่งเรียนรู้
- ฎ ภาพถ่ายกิจกรรม การใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ฏ การเผยแพร่ผลงานการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนวิจิตสงคราม
- ฐ ประวัติผู้ประเมินโครงการ

ภาคผนวก ก

โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
โรงเรียนวิจิตสงคราม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
ปีการศึกษา 2562

โครงการ :	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของ ผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม
แผนงาน :	การบริหารวิชาการ
ผู้รับผิดชอบ :	ผู้บริหารโรงเรียนวิจิตสงคราม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ:	โรงเรียนวิจิตสงคราม
ระยะเวลาดำเนินงาน :	พฤษภาคม 2562 - มีนาคม 2563

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 กำหนดว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ มีการผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ได้อย่างสมดุล รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงามและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลาและทุกสถานที่ โดยการประสานความร่วมมือกัน ทุกฝ่าย มาตรา 25 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดในมาตรฐานที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจแสวงหาความรู้ จากแหล่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว การใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ ได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนการสอนโรงเรียนวิจิตสงคราม ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงความหลากหลาย แหล่งเรียนรู้บางอย่างไม่ค่อยเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียน ครูผู้สอนบางคนไม่มีความรู้ในการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการบูรณาการ ให้เกิดประโยชน์ต่อ ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนยังไม่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ทำให้ผู้เรียนไม่เห็น ความสำคัญของการเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ จึงขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียน

สภาพแหล่งเรียนรู้ที่ดี ย่อมสนองตอบต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างธรรมชาติ เด็กไม่เบื่อการเรียน เป็นเครื่องจูงใจให้เด็กรัก โรงเรียน รักการเรียน นอกจากนั้นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนได้เรียน อย่างมีความสุข การเรียนการสอนเป็นไปตามธรรมชาติ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ปลูกฝังเรื่องความ สะอาด มีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรักสามัคคี ซึ่งต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน

โรงเรียนวิจิตสงคราม จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และ เห็นความจำเป็นของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อ เสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยกำหนดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 กิจกรรม ดังนี้

- 1) ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต 2) ห้องปฏิบัติการลูกเสือ 3) ห้องสมุดโรงเรียน 4) ห้องคณิตศาสตร์ 5) ห้องภาษาไทย 6) ห้องภาษาต่างประเทศ 7) ห้องวิทยาศาสตร์ 8) ห้องคอมพิวเตอร์ 9) ห้องสังคมศึกษา 10) ป้ายนิเทศ รวมถึงจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

ด้านปริมาณ

1. เพื่อดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีความหลากหลาย และมีเพียงพอ เหมาะสม สำหรับการเรียนการสอน

2. เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ตามความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

3. เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านคุณภาพ

1. เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ สนองความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน

2. เพื่อให้ให้นักเรียน มีคุณลักษณะจากการใช้แหล่งเรียนรู้ ในด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ด้านนิสัยรักการอ่าน ด้านทักษะทางด้านดนตรี และด้านทักษะทางด้านลูกเสือ

เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

1. จัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 10 กิจกรรม ในปีการศึกษา 2562

2. ครู บุคลากร และผู้เรียนทุกคน ได้เข้าร่วมกิจกรรม ทุกกิจกรรม

ด้านคุณภาพ

1. แหล่งเรียนรู้ที่พัฒนา มีคุณภาพและ มีความหลากหลาย ตามความต้องการ

2. นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะทางด้านดนตรี

และมีทักษะทางด้านลูกเสือ จากการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พัฒนา

ทรัพยากรที่ต้องใช้

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

2. งบประมาณ จำนวน 1,000,000 บาท

3. อาคารสถานที่ ห้องพิเศษ 9 ห้อง ป้ายนิเทศ 30 ชุด

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาปัญหาความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ประชุมชี้แจง เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์แนวทางการดำเนินงานและกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติ

3. ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 10 กิจกรรม มีรายละเอียดตามปฏิทินปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมของโครงการ ตลอดปีการศึกษา 2562 ดังต่อไปนี้

ปฏิทินการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมของโครงการ

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
1. การพัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	หัวหน้ากลุ่มสาระดนตรี / นักเรียน / ครู	100,000
1.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน / พัสดุ	
1.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	หัวหน้ากลุ่มสาระดนตรี / นักเรียน / ครู	
1.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	
2. การพัฒนาห้องสมุด ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	บรรณารักษ์ / นักเรียน/ครู	100,000
2.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน / พัสดุ	
2.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	บรรณารักษ์ / นักเรียน / ครู	
2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องสมุด	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	
3. กสณห้องวิทยาศาสตร์ ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	หัวหน้ากลุ่มสาระ วิทยาศาสตร์/นักเรียน / ครู	100,000
3.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน / พัสดุ	
3.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	หัวหน้ากลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ / นักเรียน / ครู	
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องวิทยาศาสตร์	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	

ปฏิทินการปฏิบัติงาน (ต่อ)

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
4. การพัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	หัวหน้ากลุ่มสาระภาษา ต่างประเทศ / ครู / นักเรียน	50,000
4.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน / พัสดุ	
4.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	หัวหน้ากลุ่มสาระภาษา ต่างประเทศ / นักเรียน / ครู	
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องภาษาต่างประเทศ	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	
5. การพัฒนาห้องภาษาไทย ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย / นักเรียน / ครู	50,000
4.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน / พัสดุ	
4.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย / นักเรียน / ครู	
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องภาษาไทย	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	
6. การพัฒนาห้องคณิตศาสตร์ ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	หัวหน้ากลุ่มสาระคณิตศาสตร์ / นักเรียน / ครู	20,000
4.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน/พัสดุ	
4.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	หัวหน้ากลุ่มสาระคณิตศาสตร์ / นักเรียน / ครู	
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องคณิตศาสตร์	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน/ครู	
7. การพัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	หัวหน้าลูกเสือโรงเรียน / นักเรียน / ครู	200,000
4.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน / พัสดุ	
4.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	หัวหน้าลูกเสือโรงเรียน / นักเรียน / ครู	
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องกิจกรรมลูกเสือ	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	

ปฏิทินการปฏิบัติงาน (ต่อ)

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
8. การพัฒนาห้องสหกรณ์ ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	จนท.สหกรณ์โรงเรียน / นักเรียน / ครู	100,000
4.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน/พัสดุ	
4.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	จนท.สหกรณ์โรงเรียน / นักเรียน / ครู	
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องสหกรณ์	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	
9. การพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์ ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา /นักเรียน / ครู	30,000
4.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน/พัสดุ	
4.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา /นักเรียน / ครู	
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ ในห้องสังคมศึกษา	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน/ครู	
10. การพัฒนาป้ายนิเทศ ดำเนินการดังนี้	พ.ค. 2562 – มี.ค. 2563	คณะกรรมการที่ได้รับ มอบหมาย / ครู / นักเรียน	50,000
4.1 จัดหา จัดซื้อ/จ้าง	พ.ค. 62	งานการเงิน/พัสดุ	
4.2 การจัดทำ ติดตั้ง ตกแต่ง จัดระเบียบ การใช้ เตรียมพร้อมใช้งาน	มิ.ย.-ส.ค. 62	คณะกรรมการที่ได้รับ มอบหมาย / นักเรียน / ครู	
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การฝึกทักษะ จากป้ายนิเทศ	ส.ค.62- มี.ค.63	นักเรียน / ครู	

การประเมินผล

ตัวชี้วัดและวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	สำรวจ	แบบบันทึกการพัฒนา	$\geq$ ร้อยละ 80
2. ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าใช้เรียนรู้หรือฝึกทักษะ ในแหล่งเรียนรู้	สำรวจ	แบบบันทึกระดับเฉลี่ยของการใช้แหล่งเรียนรู้	ระดับเฉลี่ย $\geq$ 10,000 ครั้ง/ปี
3. การมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน	สอบถาม	แบบสอบถามมาตรา ประมาณค่า 5 ระดับ	$\bar{x} \geq 3.50$
4. การมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน			
5. การมีทักษะทางด้านดนตรีของนักเรียน			
6. การมีทักษะทางด้านลูกเสือ			
7. ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา			

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
3. นักเรียน ครู และผู้ปกครองพึงพอใจ ร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. สร้างความเป็นเลิศและความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษาของชุมชน

ผู้เสนอโครงการ

พงศ์ธร จันพลโท

(นายพงศ์ธร จันพลโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตสงคราม

ผู้ให้ความเห็นชอบโครงการ

บุนแก้ง แสนศรีสุชาติ

(นายบุนแก้ง แสนศรีสุชาติ)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนวิจิตสงคราม

ผู้อนุมัติโครงการ

พงศ์ธร จันพลโท

(นายพงศ์ธร จันพลโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตสงคราม

ภาคผนวก ข

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

(สำเนา)

คำสั่งโรงเรียนวิจิตสงคราม

ที่ 16 / 2562

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
 ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ประจำปีการศึกษา 2562

โรงเรียนวิจิตสงคราม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้
 ดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนและคุณภาพ
 ผู้เรียน ประจำปีการศึกษา 2562 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ดังนั้น
 เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา จึงแต่งตั้งผู้
 ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน
 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คณะกรรมการนิเทศ ติดตามโครงการ มีหน้าที่ในการติดตาม กำกับ นิเทศงานและการให้
 คำแนะนำปรึกษา ให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ จนโครงการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

1.1 นายพงศ์ธร จันพลโท	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
1.2 นางนงลักษณ์ ทองตัน	ครู	รองประธานกรรมการ
1.3 นางวันทนา แก้วกลีน	ครู	กรรมการ
1.4 นางกฤตยา สง่ากอง	ครู	กรรมการ
1.5 นายทวิศักดิ์ หังสีป่อง	ครู	กรรมการ
1.6 นางรัชนก คงทรัพย์	ครู	กรรมการ
1.7 นางสาวสุลาวัลย์ เพชรนันท์	ครู	กรรมการ
1.8 นางสาวมุด้า พระจันทร์ศรี	ครู	กรรมการและเลขานุการ

2. คณะกรรมการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการ มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่
 เริ่มโครงการ จนกระทั่งโครงการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

2.1 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด

1) นายสรารุช สายจันทร์	ครู	หัวหน้า
2) นางณิชนันท์ ภูแข่ง	ครู	ผู้ช่วย

2.2 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องวิทยาศาสตร์

1) นางสาววัลลภา กรดกล้า	ครู	หัวหน้า
2) นางสาวสุมาลิน ไสศรี	ครู	ผู้ช่วย

2.3 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องภาษาต่างประเทศ

1) นางอรุณรุ่ง ภัคดี	ครู	หัวหน้า
2) นางจันทนา สวัสดิ์	ครู	ผู้ช่วย
3) นางสาวมูต้า พระจันทร์ศรี	ครู	ผู้ช่วย
4) นางสาวธนีนพร จันทรวินกุล	ครู	ผู้ช่วย

2.4 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องภาษาไทย

1) นางรัชนก คงทรัพย์	ครู	หัวหน้า
2) นางสาวนุรีเยาะ หมาดแลหมั่น	ครู	ผู้ช่วย
3) นางสาวขวัญใจ สมใจมั่น	ครู	ผู้ช่วย
4) นางสาวดุจดาว บุญมีประกอบ	ครู	ผู้ช่วย

2.5 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องคณิตศาสตร์

1) นายฮาดีย์ นิงเบบ	ครู	หัวหน้า
2) นายอภิรักษ์ สมั่นกิจ	ครู	ผู้ช่วย

2.6 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องลูกเสือ

1) นางสาวอมรรัตน์ เกตุแก้ว	ครู	หัวหน้า
2) นายสายฟ้า เครือพานิชย์	ครู	ผู้ช่วย
3) นายสมพร ชัชวาลรัตน์	ครู	ผู้ช่วย
4) นายรุ่งพิชัย นาคำรอด	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ผู้ช่วย

2.7 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องสหกรณ์

1) นางสาวอมรรัตน์ เกตุแก้ว	ครู	หัวหน้า
2) นางสาวจันทิมา ศรีศิริ	ครู	ผู้ช่วย

2.8 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องคอมพิวเตอร์

1) นายวิรัช แซ่ฉั่ว	ครู	หัวหน้า
2) นางสาวอิสรา เพ็ญศรี	ครู	ผู้ช่วย
3) นายติณภัทร แซ่ตัน	ครู	ผู้ช่วย

2.9 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ห้องดนตรี

1) นายสุวิทย์ ม้าฤทธิ์	ครู	หัวหน้า
2) นางสาวรัตติกานต์ คงชู	ครู	ผู้ช่วย

2.10 ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ปายนิเทศ

1) นายทวีศักดิ์ ห้างสีป่อง	ครู	หัวหน้า
2) นายวัชรระ สงวนศิลป์	ครู	ผู้ช่วย

3. คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ มีหน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการ ทุกขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในโครงการ จนเสร็จสิ้นโครงการ ประกอบด้วย

3.1 นายพงศ์ธร จันพลโท	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
3.2 นางนงลักษณ์ ทองตัน	ครู	รองประธานกรรมการ
3.3 นางวันทนา แก้วกลีน	ครู	กรรมการ
3.4 นางกฤตยา สง่ากอง	ครู	กรรมการ
3.5 นายทวีศักดิ์ ห้างสีป่อง	ครู	กรรมการ
3.6 นางรัชนก คงทรัพย์	ครู	กรรมการ
3.7 นางสาวสุลาวัลย์ เพชรานันท์	ครู	กรรมการ
3.8 นางสาวมูดำ พระจันทร์ศรี	ครู	กรรมการและเลขานุการ

ขอให้กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งนี้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจวิริยะอุตสาหะ เพื่อให้ผลงานสำเร็จลุล่วง และมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ 1 มีนาคม 2562 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2562

ลงชื่อ

(นายพงศ์ธร จันพลโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตสงคราม

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเค้าโครงการประเมินและคุณภาพเครื่องมือ

(สำเนา)

ที่ ศธ 04111.58/ว 294

โรงเรียนวิจิตสงคราม

อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

31 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดการประเมินโครงการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม จำนวน 1 เล่ม

ด้วยโรงเรียนวิจิตสงครามได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบและศึกษาผลการดำเนินงานโครงการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ที่แนบมาพร้อมนี้

โรงเรียนวิจิตสงคราม พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการประเมิน
โครงการ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ช่วยตรวจสอบความเหมาะสม สอดคล้องของประเด็น
การประเมินและตัวชี้วัดการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม และโปรดให้ข้อเสนอแนะตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์ธร จันพลโท)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวิจิตสงคราม

งานบริหารทั่วไป

โทร. ๐-๗๖๒๑-๖๙๑๙

โทรสาร. ๐-๗๖๒๑-๖๙๑๙

(สำเนา)

ที่ ศธ 04111.58/ว 295

โรงเรียนวิจิตสงคราม

อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

31 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อ
เสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ฯ จำนวน 1 เล่ม
2. แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ฯ จำนวน 7 ฉบับ

ด้วยโรงเรียนวิจิตสงครามได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
ใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและศึกษาผลการดำเนินงานโครงการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม ดังรายละเอียด
คำโครงการและแบบสอบถามการประเมินโครงการที่แนบมาพร้อมนี้

โรงเรียนวิจิตสงคราม พิจารณาเห็นว่า ท่านมีความรู้และเชี่ยวชาญที่จะตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือโครงการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ของ
ผู้เรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และโปรดได้ให้
ข้อเสนอแนะตามที่เห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์ธร จันพลโท)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวิจิตสงคราม

งานบริหารทั่วไป

โทร. ๐-๗๖๒๑-๖๕๑๙

โทรสาร. ๐-๗๖๒๑-๖๕๑๑

ภาคผนวก ง
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สำหรับตรวจสอบกรอบแนวคิด ประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดย่อย เกณฑ์ตัดสิน และเกณฑ์ผ่านการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตรสงคราม ประกอบด้วย

1. นายชล่ำ อรรถธรรม	ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายสายัณห์ ไกรนรา	อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
3. นายนันทะ ศรีเจริญโชติ	อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 44 นราธิวาส
4. นายมนตรี พรผล	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ภูเก็ต
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
5. ผศ.ดร.พิสนุ พองศรี	ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

1. นายชัยยุทธ อินฤทธิพงศ์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี
2. นายเกียรติศักดิ์ ปิลวาสน์	อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนสตรีภูเก็ต
3. นางสาวมณีนรัตน์ บุญเต็ม	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านถ้ำทองหลาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
4. นายบุญรัฐ หล้าแหลม	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
5. ผศ.ดร.พิสนุ พงศ์ศรี	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา

ภาคผนวก จ

ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน

ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน
 ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5%
 และระดับความเชื่อมั่น 95% ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน

ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	66	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

ที่มา : (Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan. 1970)

ภาคผนวก ฉ

ผลการตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือประเมินโครงการ

สรุปผลการตรวจสอบเพื่อหาค่าความตรง (IOC) และหาค่าความเที่ยงตามสูตรอัลฟา ของแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) ในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมืองภูเก็ด จังหวัดภูเก็ต จำนวน 10 ฉบับ ได้ค่าความตรง (IOC) และค่าความเที่ยง (อัลฟา) ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดระดับความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ของโครงการของครู จำนวน 20 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC ในแต่ละข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยง รวมทั้งฉบับ 0.82

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ ของครู จำนวน 5 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC ในแต่ละข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.79

ฉบับที่ 8 แบบสอบถามวัดระดับคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC แต่ละข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าอัลฟารวมทั้งฉบับ 0.75

ฉบับที่ 9 แบบสอบถามวัดระดับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC แต่ละข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.77

ฉบับที่ 10 แบบสอบถามวัดระดับทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC ในแต่ละข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.74

ฉบับที่ 11 แบบสอบถามวัดระดับทักษะทางด้านลูกเสือของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC แต่ละข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.79

ฉบับที่ 12 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ ของนักเรียน จำนวน 8 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC แต่ละข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.84

ฉบับที่ 13 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ ของครู จำนวน 10 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC ในแต่ละข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยง รวมทั้งฉบับ 0.78

ฉบับที่ 14 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ ของผู้ปกครอง จำนวน 8 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC แต่ละข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.80

ฉบับที่ 15 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 ข้อ ผลการตรวจสอบหาค่า IOC ในแต่ละข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.76

ผลการตรวจสอบหาค่าความตรง (IOC) ของแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 5 ระดับ ของ
ลิเคิร์ท (Likert) ในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของ
ผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต แสดงรายละเอียดเป็นรายฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 จำนวน 20 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
10	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
13	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
20	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
รวม	19	17	17	17	17	4.15	0.87

ฉบับที่ 2 จำนวน 5 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	4	5	4	5	5	4.6	0.92

ฉบับที่ 8 จำนวน 10 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	10	10	8	9	9	4.6	0.92

ฉบับที่ 9 จำนวน 15 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
4	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
13	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	14	15	13	14	12	4.53	0.91

ฉบับที่ 10 จำนวน 8 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	7	8	8	7	7	4.63	0.93

ฉบับที่ 11 จำนวน 10 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
2	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	10	9	9	10	7	4.5	0.9

ฉบับที่ 12 จำนวน 8 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
รวม	8	7	7	8	7	4.5	0.9

ฉบับที่ 13 จำนวน 10 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
10	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
รวม	9	9	8	10	6	4.2	0.84

ฉบับที่ 14 จำนวน 8 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
รวม	7	8	7	7	7	4.5	0.9

ฉบับที่ 15 จำนวน 15 ข้อ

ข้อคำถาม ที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
12	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
15	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
รวม	14	13	14	13	12	4.4	0.88

ภาคผนวก ข

การหาค่าความเที่ยง (α) ของเครื่องมือประเมินโครงการ

ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม โดยใช้สูตรของอัลฟา (Alpha Coefficient) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS ได้ค่า ดังนี้

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามรายฉบับ ได้ค่า ดังนี้

ฉบับที่ 1	จำนวน 20 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.82
ฉบับที่ 2	จำนวน 5 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.79
ฉบับที่ 8	จำนวน 10 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.75
ฉบับที่ 9	จำนวน 15 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.77
ฉบับที่ 10	จำนวน 8 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.74
ฉบับที่ 11	จำนวน 10 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.79
ฉบับที่ 12	จำนวน 8 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.76
ฉบับที่ 13	จำนวน 10 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.78
ฉบับที่ 14	จำนวน 8 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.80
ฉบับที่ 15	จำนวน 15 ข้อ	ได้ค่าความเที่ยง	0.76

ฉบับที่ 1 จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.82

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1QU1	104.7667	102.8536	.6670	.8074
1QU2	104.6000	107.7641	.2574	.8117
1QU3	104.4333	102.8536	.7577	.8167
1QU4	104.7667	97.2378	.8539	.8243
1QU5	104.4667	100.2068	.7535	.8260
1QU6	105.3667	99.5984	.5849	.8290
1QU7	104.5667	110.2526	.1089	.8119
1QU8	104.7667	102.8536	.6670	.8274
1QU9	104.6000	107.7641	.2574	.8217
1QU10	104.4333	102.8536	.7577	.8267
1QU11	104.7667	97.2378	.8539	.8243
1QU12	104.4667	100.2068	.7535	.8260
1QU13	105.3667	99.5984	.5849	.8190
1QU14	104.5667	110.2526	.1089	.8019
1QU15	104.7667	102.8536	.6670	.8274
1QU16	104.6000	107.7641	.2574	.8017
1QU17	104.4333	102.8536	.7577	.8267
1QU18	104.7667	97.2378	.8539	.8143
1QU19	104.4667	100.2068	.7535	.8160
1QU20	105.3667	99.5984	.5849	.8190

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 20

Alpha = .8184

ฉบับที่ 2 จำนวน 5 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.79

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
2QU1	25.2000	5.7658	.5903	.7933
2QU2	25.0333	6.9834	.1565	.7665
2QU3	24.8667	5.7888	.6822	.8410
2QU4	25.2000	4.5343	.7792	.8560
2QU5	24.9000	5.2205	.6545	.6602

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 5

Alpha = .7917

ฉบับที่ 8 จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.75

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
8QU1	25.2000	5.7658	.5903	.6833
8QU2	25.0333	6.9834	.1565	.7665
8QU3	24.8667	5.7888	.6822	.6710
8QU4	25.2000	4.5343	.7792	.6860
8QU5	24.9000	5.2205	.6545	.6602
8QU6	25.8000	5.4899	.3352	.7628
8QU7	25.0000	7.5862	.0416	.7662
8QU8	25.8000	5.4899	.3352	.7628
8QU9	25.0000	7.5862	.0416	.7662
8QU10	25.8000	5.4899	.3352	.7628

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10

Alpha = .7487

ฉบับที่ 9 จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.77

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
9QU1	104.7667	102.8536	.6670	.7574
9QU2	104.6000	107.7641	.2574	.7917
9QU3	104.4333	102.8536	.7577	.7267
9QU4	104.7667	97.2378	.8539	.7943
9QU5	104.4667	100.2068	.7535	.7660
9QU6	105.3667	99.5984	.5849	.7190
9QU7	104.5667	110.2526	.1089	.8219
9QU8	104.7667	102.8536	.6670	.7974
9QU9	104.6000	107.7641	.2574	.7717
9QU10	104.4333	102.8536	.7577	.7567
9QU11	104.7667	97.2378	.8539	.7643
9QU12	104.4667	100.2068	.7535	.7760
9QU13	105.3667	99.5984	.5849	.7490
9QU14	104.5667	110.2526	.1089	.7619
9QU15	104.7667	102.8536	.6670	.7774

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 15

Alpha = .7716

ฉบับที่ 10 จำนวน 8 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.74

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
10QU1	76.6154	43.9231	.6036	.7181
10QU2	76.6923	42.5641	.7709	.7138
10QU3	77.2308	45.1923	.3791	.7253
11QU4	77.3077	46.7308	.5394	.7797
10QU5	77.5385	45.1026	.6296	.7775
10QU6	77.3077	45.0641	.8798	.7447
10QU7	77.3077	45.0641	.8798	.7447
10QU8	76.9231	43.7436	.6988	.7357

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 8

Alpha = .7421

ฉบับที่ 11 จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.79

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
11QU1	52.0000	28.5517	.5988	.7405
11QU2	52.1667	27.6609	.7386	.8944
11QU3	52.6000	28.7310	.4929	.7063
11QU4	52.7333	31.0299	.5172	.7040
11QU5	52.9667	29.4126	.6840	.8980
11QU6	52.7000	28.7690	.7957	.8942
11QU7	52.8333	29.5230	.7431	.7970
11QU8	52.4333	28.6678	.7131	.7962
11QU9	52.3000	29.1138	.5555	.7021
11QU10	52.3000	28.9069	.4908	.7060

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10

Alpha = .7865

ฉบับที่ 12 จำนวน 8 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.76

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
12QU1	76.6154	43.9231	.6036	.7681
12QU2	76.6923	42.5641	.7709	.7638
12QU3	77.2308	45.1923	.3791	.7553
12QU4	77.3077	46.7308	.5394	.7697
12QU5	77.5385	45.1026	.6296	.7675
12QU6	77.3077	45.0641	.8798	.7647
12QU7	77.3077	45.0641	.8798	.7476
12QU8	76.9231	43.7436	.6988	.7957

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 8

Alpha = .7579

ฉบับที่ 13 จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.78

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
13QU1	52.0000	28.5517	.5988	.8005
13QU2	52.1667	27.6609	.7386	.7944
13QU3	52.7333	31.0299	.5172	.8040
13QU4	52.9667	29.4126	.6840	.7980
13QU5	52.7000	28.7690	.7957	.7942
13QU6	52.8333	29.5230	.7431	.6970
13QU7	52.4333	28.6678	.7131	.6962
13QU8	52.3000	29.1138	.5555	.8021
13QU9	52.3000	28.9069	.4908	.8060
13QU10	52.6667	28.2299	.5645	.8028

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 10

Alpha = .7782

ฉบับที่ 14 จำนวน 8 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.80

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
14QU1	76.6154	43.9231	.6036	.8181
14QU2	76.6923	42.5641	.7709	.8138
14QU3	77.2308	45.1923	.3791	.8253
14QU4	77.3077	46.7308	.5394	.7897
14QU5	77.5385	45.1026	.6296	.7875
14QU6	77.3077	45.0641	.8798	.8147
14QU7	77.3077	45.0641	.8798	.8041
14QU8	76.9231	43.7436	.6988	.7857

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 8

Alpha = .8021

ฉบับที่ 15 จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง 0.76

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
15QU1	104.7667	97.2378	.8539	.7943
15QU2	104.4667	100.2068	.7535	.7360
15QU3	105.3667	99.5984	.5849	.7390
15QU4	104.5667	110.2526	.1089	.7419
15QU5	104.7667	102.8536	.6670	.8574
15QU6	104.6000	107.7641	.2574	.7417
15QU7	104.4333	102.8536	.7577	.7367
15QU8	104.7667	97.2378	.8539	.7943
15QU9	104.4667	100.2068	.7535	.7760
15QU10	105.3667	99.5984	.5849	.7790
15QU11	104.5667	110.2526	.1089	.7419
15QU12	104.4333	102.8536	.7577	.7367
15QU13	104.7667	97.2378	.8539	.73843
15QU14	104.4667	100.2068	.7535	.7360
15QU15	104.4667	100.2068	.7535	.7660

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 15

Alpha = .7604

ภาคผนวก ซ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

**แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมืองภูเก็จ จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562**

ฉบับที่ 1 สำหรับ **ครู** โรงเรียนวิจิตสงคราม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถาม
เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ในด้านบริบทของโครงการ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

การศึกษา ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท

ตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ในด้านบริบทของโครงการ
คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 20 ข้อ โปรดอ่าน ทำความเข้าใจ ความต้องการจำเป็นและ
ความเป็นไปได้ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนวิจิตสงคราม กรุณาทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง
ระดับความคิดเห็นทางขวามือให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ข้อ ที่	ความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.	ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องสมุด					
2.	ต้องการให้พัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต					
3.	ต้องการให้พัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ					
4.	ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องภาษาไทย					
5.	ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องคณิตศาสตร์					
6.	ต้องการให้พัฒนาห้องวิทยาศาสตร์					
7.	ต้องการให้พัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ					

การประเมินความต้องการจำเป็น (ต่อ)

ข้อ ที่	ความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
8.	ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์					
9.	ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาห้องสหกรณ์					
10.	ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาป้ายนิเทศ					
11.	แหล่งเรียนรู้จำเป็นต่อการเรียนการสอน					
12.	นักเรียนจำเป็นต้องมีนิสัยรักการอ่าน					
13.	นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางดนตรี					
14.	นักเรียนจำเป็นต้องมีลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน					
15.	นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางลูกเสือ					
16.	ความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์โครงการ					
17.	ความเป็นไปได้ของกิจกรรมของโครงการ					
18.	ความเป็นไปได้ของการบริหารโครงการ					
19.	ความเป็นไปได้ของประโยชน์ที่จะได้รับ					
20.	ความเป็นไปได้ของความสำเร็จที่จะได้รับ					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562

ฉบับที่ 2 สำหรับ ครู โรงเรียนวิจิตสงคราม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถาม
เกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

การศึกษา ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ของโครงการ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 5 ข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจ ความเหมาะสมของปัจจัย
นำเข้า ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนวิจิตสงคราม กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ
ความคิดเห็นทางขวามือให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ข้อ ที่	ความต้องการจำเป็นและความเป็นไปได้ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.	ความเหมาะสมของผู้รับผิดชอบโครงการ					
2.	ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ					
3.	ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ					
4.	ความพร้อมของอาคารสถานที่					
5.	ความพอเพียงของอาคารสถานที่					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

**แบบสัมภาษณ์การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมืองภูเก็ด จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562**

ฉบับที่ 3 สำหรับ ผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโครงการ

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

อายุ ปี รับผิดชอบกิจกรรม.....ประสบการณ์การทำงาน ปี

2. รายการที่สัมภาษณ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามโครงการ

ชื่อกิจกรรม	เกณฑ์	การจัดกิจกรรม (จำนวน)		หมายเหตุ
		เข้าร่วม	ไม่ได้เข้าร่วม	
1. กิจกรรมพัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	8 กิจกรรม			
2. กิจกรรมพัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ				
3 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด				
4. กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาไทย				
5. กิจกรรมพัฒนาห้องคณิตศาสตร์				
6. กิจกรรมพัฒนาห้องวิทยาศาสตร์				
7. กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ				
8. กิจกรรมพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์				
9. กิจกรรมพัฒนาห้องสหกรณ์				
10. กิจกรรมพัฒนาการจัดป้ายนิเทศ				
รวม 10 กิจกรรม				

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

**แบบสัมภาษณ์การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมืองภูเก็ด จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562**

ฉบับที่ 4 สำหรับ คณะกรรมการติดตามโครงการ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับการติดตามโครงการ

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
อายุ ปี รับผิดชอบกิจกรรม.....ประสบการณ์การทำงาน ปี
2. รายการที่สัมภาษณ์ เกี่ยวกับการติดตามโครงการ

ชื่อกิจกรรม	เกณฑ์	การติดตาม (จำนวนครั้ง)		หมายเหตุ
		ติดตาม	ไม่ติดตาม	
1. กิจกรรมพัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	8 ครั้ง / กิจกรรม			
2. กิจกรรมพัฒนาห้องกิจกรรมลูกเสือ				
3 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด				
4. กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาไทย				
5. กิจกรรมพัฒนาห้องคณิตศาสตร์				
6. กิจกรรมพัฒนาห้องวิทยาศาสตร์				
7. กิจกรรมพัฒนาห้องภาษาต่างประเทศ				
8. กิจกรรมพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์				
9. กิจกรรมพัฒนาห้องสหกรณ์				
10. กิจกรรมพัฒนาการจัดปายนิเทศ				
รวม 10 ครั้ง/กิจกรรม				

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ฉบับที่ 7 แบบบันทึก ระดับค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนและฝึกทักษะ
ของโรงเรียนวิชิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ชื่อแหล่งเรียนรู้.....

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา.....

ประจำเดือน	จำนวนครั้งที่ใช้	จำนวนนักเรียนที่เข้าใช้	หมายเหตุ
รวม			

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา.....

ประจำเดือน	จำนวนครั้งที่ใช้	จำนวนนักเรียนที่เข้าใช้	หมายเหตุ
รวม			

รวมตลอดปีการศึกษา.....

ภาคเรียนที่	จำนวนครั้งที่ใช้	จำนวนนักเรียนที่เข้าใช้	หมายเหตุ
1			
2			
รวมตลอดทั้งปี			
ระดับค่าเฉลี่ย			

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562

ฉบับที่ 8 สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิจิต
สงคราม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. นักเรียน กำลังศึกษาอยู่ชั้นใด

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 การใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 10 ข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจคำถามเกี่ยวกับ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเป็นจริงทางขวามือให้ตรงกับระดับความเป็นจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ที่	การใฝ่รู้ใฝ่เรียน	ระดับความเป็นจริง				
		จริง มาก ที่สุด (5)	จริง มาก (4)	จริง ปาน กลาง (3)	จริง น้อย (2)	จริง น้อย ที่สุด (1)
1	มีความตั้งใจ เอาใจใส่ในการเรียน					
2	มีความเพียรพยายามในการเรียน					
3	เรียนรู้จากสิ่งต่างๆ โดยไม่มีใครบอกให้เรียน					
4	ชอบเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ					
5	มีความสุขที่ได้เรียนรู้จากสื่อต่างๆ					
6	เมื่อมีเวลาจะหาความรู้ที่ตนสนใจอยู่เสมอ					
7	ชอบการค้นหาคำความรู้ จากแหล่งความรู้ต่างๆ					
8	ชอบการซักถามผู้อื่นในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ					
9	บันทึกความรู้ วิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้					
10	ชอบการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น ด้วยวิธีการต่างๆ					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมืองภูเก็ด จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562

ฉบับที่ 9 สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิจิต
สงคราม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. นักเรียน กำลังศึกษาอยู่ชั้นใด

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 การมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 15 ข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจคำถามเรื่อง การมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเป็นจริงทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความเป็นจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ที่	การมีนิสัยรักการอ่าน	ระดับความเป็นจริง				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	เมื่อมีเวลาว่างจะอ่านหนังสือเสมอ					
2	อ่านหนังสือทุกๆ ไปไม่ใช่แต่หนังสือเรียน					
3	อ่านหนังสือโดยไม่มีใครบอกให้อ่าน					
4	เข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ					
5	ชอบแนะนำหนังสือให้เพื่อนๆ อ่านด้วย					
6	ชอบเล่าเรื่องที่อ่านจากหนังสือให้ผู้อื่นฟัง					
7	มีหนังสืออื่นๆ นอกจากหนังสือเรียนของตนเอง					
8	ชอบนั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียน					
9	สนุกสนานเพลิดเพลินกับการอ่านหนังสือ					
10	อยากให้ผู้ปกครอง/ครูซื้อหนังสือใหม่ๆให้อ่าน					
11	รู้สึกมีความสุขที่ได้อ่านหนังสือ					
12	อ่านหนังสือได้คล่องและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี					
13	อ่านหนังสือได้นานโดยไม่เบื่อ					
14	อ่านหนังสือก่อนนอนเป็นประจำ					
15	นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประจำวันได้					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามวัดทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อ
เสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม จังหวัดภูเก็ต
ปีการศึกษา 2562**

ฉบับที่ 10 สำหรับ **นักเรียน** เป็นผู้วัดทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี ด้วยตัวของตนเอง

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....เพศ.....

ประเมินเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เครื่องดนตรีที่นักเรียนบรรเลงครั้งนี้ ชื่อ.....

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนประเมินความสามารถ ด้านทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีของตนเอง
แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน ที่ตรงกับระดับความสามารถของตนเอง

2. ช่องระดับคะแนน มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง บรรเลงได้ดีที่สุด
- 4 หมายถึง บรรเลงได้ดี
- 3 หมายถึง บรรเลงได้ปานกลาง
- 2 หมายถึง บรรเลงได้ไม่ค่อยดี
- 1 หมายถึง บรรเลงไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. การร้องระดับเสียงตัวโน้ตได้ถูกต้อง					
2. ความคล่องแคล่วในการอ่านโน้ตสากล					
3. การบรรเลงเป็นทำนองเพลง					
4. การบรรเลงเป็นทำนองเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ					
5. การแยกประสาทสัมผัสได้ถูกต้องในขณะที่เล่นเครื่องดนตรี					
6. ความไพเราะของเสียงดนตรี					
7. บุคลิกท่าทางในการบรรเลงดนตรี					
8. การมีอารมณ์ร่วมในการบรรเลงดนตรี					
รวม					
เฉลี่ย					
เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนเฉลี่ย 3.5 ขึ้นไป คือ ผ่านเกณฑ์		ผ่าน		ไม่ผ่าน	

แบบสอบถามวัดทักษะทางด้านลูกเสือ การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562

ฉบับที่ 11 สำหรับ นักเรียน เป็นผู้วัดทักษะทางด้านลูกเสือ ด้วยตัวของตนเอง

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ชั้นเพศ.....

ประเมินเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนประเมินความสามารถ ด้านทักษะทางด้านลูกเสือของตนเอง
แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน ที่ตรงกับระดับความสามารถของตนเอง

2. ช่องระดับคะแนน มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติได้ดีที่สุด

4 หมายถึง ปฏิบัติได้ดี

3 หมายถึง ปฏิบัติได้ปานกลาง

2 หมายถึง ปฏิบัติได้ไม่ค่อยดี

1 หมายถึง ปฏิบัติไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. การกล่าวคำปฏิญาณตนของลูกเสือ					
2. การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของลูกเสือ					
3. การเข้าเรียน หรือร่วมกิจกรรมวิชาลูกเสือ ตรงเวลาที่กำหนด					
4. การเคารพ เชื้อฟังบิดามารดา และครู					
5. การทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
6. การมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น					
7. การกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง					
8. การแสดงน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น					
9. สามารถใช้ทักษะวิชาลูกเสือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า					
10. สามารถนำทักษะวิชาลูกเสือไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
รวม					
เฉลี่ย					
เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนเฉลี่ย 3.5 ขึ้นไป คือ ผ่านเกณฑ์		ผ่าน		ไม่ผ่าน	

**แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562**

**ฉบับที่ 12 สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิจิต
สงคราม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน**

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. นักเรียน กำลังศึกษาอยู่ชั้นใด

☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	☐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจ ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 8 ข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจ ด้านผลผลิตของการ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนวิจิตสงคราม กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น
ทางขวามือให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ที่	ความพึงพอใจ ผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1	แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายและเพียงพอ					
2	นักเรียนได้เรียนรู้ หรือฝึกปฏิบัติจากห้องแหล่งเรียนรู้					
3	แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้เพิ่มขึ้น					
4	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน					
5	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่นักเรียน					
6	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีแก่นักเรียน					
7	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่นักเรียน					
8	ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562

ฉบับที่ 13 สำหรับ ครู โรงเรียนวิจิตสงคราม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นคำถาม
เกี่ยวกับความพึงพอใจของครู ของคุณภาพแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

การศึกษา ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจ ด้านผลผลิตโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 10 ข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจ ด้านผลผลิตของการ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนวิจิตสงคราม กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น
ทางขวามือให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ที่	ความพึงพอใจ ผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1	แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายและเพียงพอ					
2	แหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจชักชวนให้ครูเข้าใช้บ่อยครั้งขึ้น					
3	ความสามารถของครูในการใช้สื่อต่างๆ ในแหล่งเรียนรู้					
4	สื่อ/อุปกรณ์ในแหล่งเรียนรู้ช่วยครูให้จัดกิจกรรมได้ง่ายขึ้น					
5	ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
6	ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกการใฝ่รู้ใฝ่เรียน					
7	ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน					
8	ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะด้านดนตรี					
9	ส่งเสริมนักเรียนให้ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะด้านลูกเสือ					
10	ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562**

ฉบับที่ 14 สำหรับ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม เป็นผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้
เป็นคำถามความพึงพอใจ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ชาย ☐หญิง

2. เด็กในความปกครองของท่าน กำลังศึกษาอยู่ชั้นใด

- ☐ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ☐ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ☐ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
☐ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ☐ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
☐ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ☐ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
☐ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ☐ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. กำลังศึกษาในโรงเรียนนี้.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจ ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 8 ข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจ ด้านผลผลิตของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนวิจิตสงคราม กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นทางขวามือให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ที่	ความพึงพอใจ ผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายและเพียงพอ					
2	เด็กได้เรียนรู้ หรือได้ฝึกปฏิบัติจากห้องแหล่งเรียนรู้					
3	แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจการเรียนเพิ่มขึ้น					
4	แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก					
5	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่เด็ก					
6	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีแก่เด็ก					
7	แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่เด็ก					
8	ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปีการศึกษา 2562

ฉบับที่ 15 สำหรับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวิจิตสงคราม เป็นผู้ตอบ
แบบสอบถาม เป็นคำถามความพึงพอใจ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพของท่าน เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจ ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มี จำนวน 14 ข้อ โปรดอ่านและทำความเข้าใจ ด้านผลผลิตของการ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนวิจิตสงคราม กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น
ทางขวามือให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ที่	ความพึงพอใจ ผลผลิตของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมชัดเจน					
2	การร่วมกำหนดแนวทางการติดตามการดำเนินกิจกรรม					
3	การสนับสนุนโครงการของผู้บริหาร					
4	อาคารสถานที่เหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินกิจกรรม					
5	แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายเพียงพอ					
6	เด็กได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจากการใช้แหล่งเรียนรู้					
7	แหล่งเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจการเรียนรู้เพิ่มขึ้น					
8	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่เด็ก					
9	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก					
10	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรีแก่เด็ก					
11	แหล่งเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านลูกเสือแก่เด็ก					
12	ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมมือและส่งเสริมเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรม					
13	ควรให้โรงเรียนดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป					
14	คุณภาพของนักเรียน					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ณ
แบบบันทึกการใช้งบประมาณ ที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แบบบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณ ที่ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนวิถีชีวิตสงคราม
ประจำปีงบประมาณ 2562 มีรายการจ่าย ดังต่อไปนี้

วัน เดือน ปี	รายการจ่าย	จำนวนเงิน	แล้วเสร็จเมื่อ	หมายเหตุ
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องสมุด	100,000	15 ส.ค. 62	งบประมาณที่ใช้ จากงบอุดหนุน อื่นจำนวน 200,000 บาท งบประมาณจาก การจัดหาโดย ระดมทรัพยากร คณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้ปกครอง 800,000 บาท
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องวิทยาศาสตร์	100,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องภาษาต่างประเทศ	50,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องภาษาไทย	50,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องคณิตศาสตร์	20,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องคอมพิวเตอร์	100,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องสหกรณ์	30,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องลูกเสือ	200,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาป้ายนิเทศ	50,000	15 ส.ค. 62	
1 มิ.ย.62	พัฒนา/ใช้/บำรุงรักษาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	300,000	15 ส.ค. 62	
	รวม	1,000,000		

ที่มา : การบริหารงบประมาณ บันทึกการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2562

ภาคผนวก ญ

แบบบันทึกแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา และแบบสรุประดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้
แหล่งเรียนรู้ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

แบบบันทึกแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ในปีการศึกษา 2562 มีดังนี้

แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	จำนวน / ตารางเมตร	ผู้พัฒนา (ผู้จัดทำ)	ผลสำเร็จ(ร้อยละ)
1. ห้องสมุด ประกอบด้วย โปรแกรมห้องสมุดและเครื่องสแกนบาร์โค้ด 1 ชุด หนังสือ จำนวน 250 เล่ม ป้ายนิเทศ 2 ชุด	1 ห้อง 108 ตารางเมตร	ครู/ นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ ตามแผน
2. ห้องวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 ชุด โต๊ะยาวพร้อมเก้าอี้ 6 ตัว 3 ชุด ตู้เก็บอุปกรณ์ 2 ใบ ป้ายนิเทศ 2 ชุด	2 ห้อง 108 ตารางเมตร	ครู/ นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
3. ห้องภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย Dictionary ฉบับมาตรฐาน 2 เล่ม Dictionary ฉบับนักเรียน 20 เล่ม เกม Crossword 5 ชุด เกม Jigsaw 5 ชุด ป้ายนิเทศ 2 ชุด	1 ห้อง 54 ตารางเมตร	ครู/ นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
4. ห้องภาษาไทย ประกอบด้วย โต๊ะยาวพร้อมเก้าอี้ 6 ตัว 3 ชุด พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน 3 เล่ม พจนานุกรมฉบับทันสมัย 15 เล่ม มุมหนังสือ 1 มุม ป้ายนิเทศ 2 ชุด	1 ห้อง 54 ตารางเมตร	ครู / นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
5. ห้องคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะคณิตศาสตร์รูปทรงต่าง ๆ 10 ชุด ชุดฝึกทักษะเรื่องปริมาตรและพื้นที่ผิว 2 ชุด โต๊ะยาวพร้อมเก้าอี้ 6 ตัว จำนวน 3 ชุด ป้ายนิเทศ 2 ชุด	1 ห้อง 54 ตารางเมตร	ครู/ นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ

แบบบันทึกแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา (ต่อ)

แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	จำนวน / ตารางเมตร	ผู้พัฒนา (ผู้จัดทำ)	ผลสำเร็จ(ร้อยละ)
6. ห้องคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ จำนวน 4 เครื่อง ป้ายนิเทศ 2 ชุด	1 ห้อง 54 ตารางเมตร	ครู/ นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
7. ห้องสหกรณ์ ประกอบด้วย ตู้เย็น 1 ตู้ ตู้วาง สินค้า 2 ใบ โต๊ะเจ้าหน้าที่ 1 ตัว ป้ายนิเทศ 2 ชุด	1 ห้อง 54 ตารางเมตร	ครู / นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
8. ห้องดนตรี ประกอบด้วย เครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีสากล อุปกรณ์การฝึกวงโยธวาทิต	1 ห้อง 54 ตารางเมตร	ครู / นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
9. ป้ายนิเทศ ประกอบด้วย ป้ายนิเทศวันสำคัญ ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายรณรงค์ ป้ายข้อมูล สารสนเทศของโรงเรียน จำนวน 10 ชุด	10 ป้าย	ครู / นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ
10. ห้องลูกเสือ ประกอบด้วย พระบรมรูปรัชกาลที่ 6 จำนวน 1 รูป ป้ายโรงเรียน จำนวน 4 ป้าย ธงประจำกอง จำนวน 4 ผืน ไม้ถือผู้กำกับ จำนวน 6 อัน โต๊ะยาวพร้อมเก้าอี้ 6 ตัว 3 ชุด ป้ายนิเทศ 2 ชุด	1 ห้อง 54 ตารางเมตร	ครู / นักเรียน	ร้อยละ 100 สำเร็จทุกรายการ

แบบบันทึก สรุป ระดับเฉลี่ยของนักเรียนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา
โรงเรียนวิจิตสงคราม ปีการศึกษา 2562

ชื่อแหล่งเรียนรู้	จำนวนนักเรียนที่เข้าใช้ / ครั้ง		รวม
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	
1. ห้องดนตรีและวงโยธวาทิต	2,895	18,540	21,435
2. ห้องสมุด	15,440	21,452	36,890
3. ห้องกิจกรรมลูกเสือ	6,946	21,466	28,412
4. ห้องภาษาไทย	3,662	8,540	12,202
5. ห้องคณิตศาสตร์	915	5,321	6,236
6. ห้องวิทยาศาสตร์	1,006	7,412	8,418
7. ห้องภาษาต่างประเทศ	1,288	6,541	7,829
8. ห้องคอมพิวเตอร์	6,819	14,523	21,342
9. ห้องสหกรณ์	5,572	16,540	22,112
10. การจัดป้ายนิเทศ	2,672	6,543	9,251
รวม	47,215	126,878	174,127
เฉลี่ย	4,721.5	12,687.8	17,412.7
ระดับเฉลี่ย	17,413 ครั้ง/ปีการศึกษา		

ที่มา : รวบรวมมาจากแบบบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ปีการศึกษา 2562

ภาคผนวก ก

ภาพถ่ายกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

ภาพถ่าย การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวิจิตสงคราม

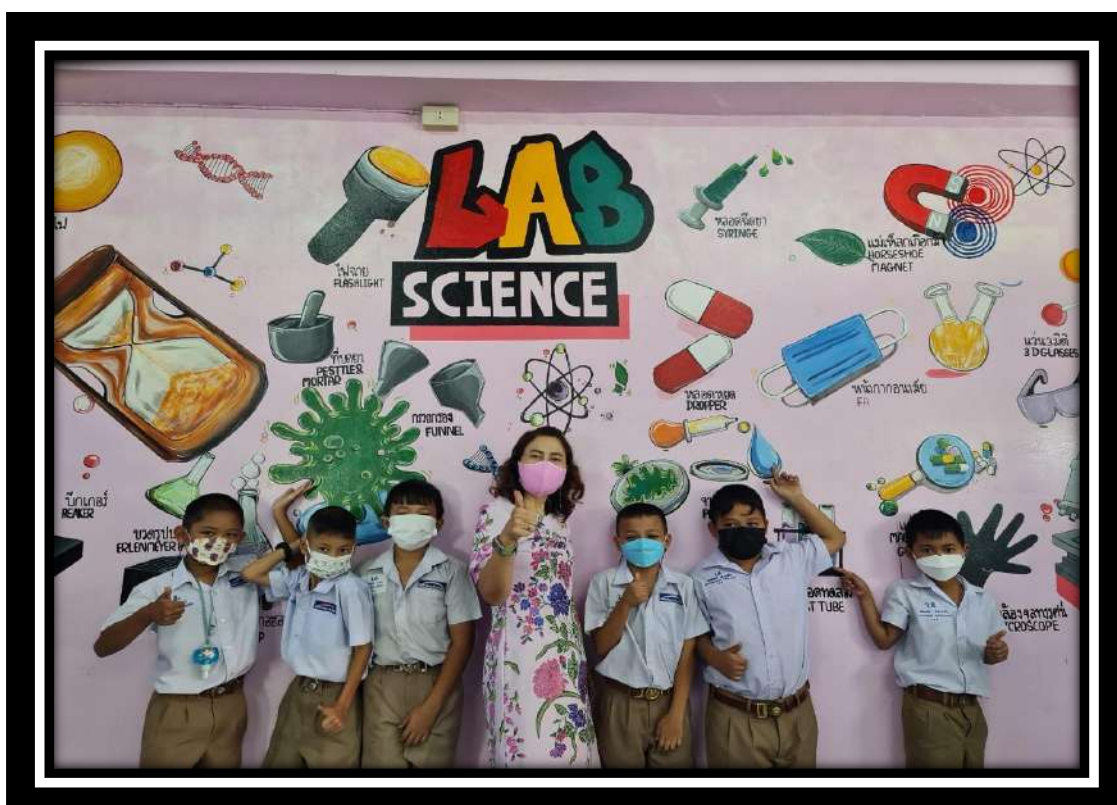

ภาพถ่าย การพัฒนาห้องวิทยาศาสตร์

ภาพถ่าย การพัฒนาห้องดนตรีและวงโยธวาทิต

โรงเรียนวิจิตสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้รับรางวัลชนะเลิศ
วงโยธวาทิต ประเภท Asia Marching Arts รุ่น WINDS Independent Class ถ้วยรางวัล
พระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาเจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
มหาราชราลงกรณวราชนกัถี สิริกิจการิณีพริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
ในการประกวดวงโยธวาทิตโลก 19 - 21 ธันวาคม 2562 ณ อาคารวิสมหมาย จังหวัดศรีสะเกษ

ภาพถ่าย การพัฒนาห้องสหกรณ์

ภาพถ่าย การพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์

ภาพถ่าย การพัฒนาป้ายนิเทศ

ภาพถ่าย การพัฒนาห้องลูกเสือโรงเรียน

ภาคผนวก ก

การเผยแพร่ผลงาน การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม

(สำเนา)

ที่ ศธ 04111.58/ว20

โรงเรียนวิจิตสงคราม

อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

18 มกราคม 2565

เรื่อง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผ่น CD ผลงานทางวิชาการ ฉบับเต็ม จำนวน 1 แผ่น

ด้วยนายพงศ์ธร จันพลโท ผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตสงคราม ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ ที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียน โรงเรียนวิจิตสงคราม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวิจิตสงคราม และได้รายงานเป็น ผลงานทางวิชาการ ดังรายละเอียดตามแผ่น CD ที่แนบมาพร้อมนี้

โรงเรียนวิจิตสงคราม เห็นว่า ผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนา แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของผู้เรียนโรงเรียนวิจิตสงคราม มีประโยชน์ต่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้มอบให้หน่วยงานของท่าน นำไปศึกษา เผยแพร่ หรือนำไปประยุกต์ใช้ ตามสมควรต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์ธร จันพลโท)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวิจิตสงคราม

งานบริหารทั่วไป

โทร. ๐-๗๖๒๑-๖๙๑๙

โทรสาร. ๐-๗๖๒๑-๖๙๑๙

รายชื่อหน่วยงานและโรงเรียน ที่ส่งผลงานทางวิชาการไปเผยแพร่

ที่	โรงเรียน	ที่อยู่	หมายเหตุ
1.	บ้านบางคู	ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
2.	บ้านสะพาน“มงคลวิทยา”	ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
3.	เกาะมะพร้าว	ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
4.	บ้านกู่กู	ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
5.	เกาะสีเहरु	ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
6.	บ้านทุ่งคาฯ	ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
7.	อนุบาลภูเก็ต	ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
8.	วัดเทพนิมิตร	ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
9.	บ้านแหลมพันวา	ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
10.	บ้านอ่าวน้ำบ่อ	ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
11.	บ้านกะตะ(ตริทศยุทร อุปถัมภ์)	ตำบลกะรน อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
12.	วัดสุวรรณคีรีเขต	ตำบลกะรน อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
13.	วัดสว่างอารมณ์	ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
14.	เกาะโหลน	ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
15.	บ้านฉลอง	ตำบลฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
16.	วัดลัฏฐินาราม	ตำบลฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
17.	ไทยรัฐวิทยา 29 (กะทู้)	ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	
18.	บ้านบางทอง	ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	
19.	วัดเก็ตโฮ่	ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	
20.	วัดสุวรรณคีรีวงก์	ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	
21.	บ้านกะหลิม	ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	
22.	บ้านไม้ขาว	ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	
23.	หงษ์หยกบำรุง	ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	
24.	บ้านหมากปรก	ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	
25.	บ้านคอเอน	ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	
26.	ท่าฉัตรไชย	ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	
27.	วัดมงคลวราราม	ตำบลสาธุ อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	

การเผยแพร่ผลงาน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	ที่อยู่	หมายเหตุ
28.	บ้านสาคุ	ตำบลสาคุ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
29.	วัดเมืองใหม่	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
30.	กลางพระนางสร้าง	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
31.	วัดเทพกระษัตรี	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
32.	บ้านโคกวัดใหม่	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
33.	บ้านพรุจำปา	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
34.	บ้านป่าครองชีพ	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
35.	บ้านแหลมทราย	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
36.	บ้านบางเทา	ตำบลเชิงทะเล อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
37.	บ้านเชิงทะเล (ต้นติวท)	ตำบลเชิงทะเล อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
40.	วัดศรีสุนทร (มิตรภาพ15)	ตำบลศรีสุนทร อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
41.	บ้านท่าเรือ	ตำบลศรีสุนทร อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
42.	บ้านลิพอน	ตำบลศรีสุนทร อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
43.	บ้านม่านหิน	ตำบลศรีสุนทร อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
44.	บ้านอ่าวปอ	ตำบลป่าคลอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
45.	สิทธิ์สุนทรบำรุง	ตำบลป่าคลอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
46.	บ้านป่าคลอก	ตำบลป่าคลอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
47.	บ้านพารา	ตำบลป่าคลอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
48.	บ้านบางโรง	ตำบลป่าคลอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
49.	ภูเก็ตวิทยาลัย	ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
50.	สตรีภูเก็ต	ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
51.	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์	ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
52.	เมืองกลาง	ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
53.	วิรสตรีนุสรณ์	ตำบลป่าคลอก อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
54.	เชิงทะเลวิทยาคม (จุติ-ก้อง อนุสรณ์)	ตำบลเชิงทะเล อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต	
55.	กะทู้วิทยา	ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	
56.	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	

การเผยแพร่ผลงาน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	ที่อยู่	หมายเหตุ
57.	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	
58.	บ้านตากแดด	ตำบลตากแดด อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
59.	อนุบาลพังงา	ตำบลถ้ำน้ำผุด อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
60.	บ้านบางมา	ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
61.	วัดปัจจันตคาม	ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
62.	บ้านบางกัน	ตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
63.	บ้านทุ่งเจดีย์	ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
64.	ตึกพังงาวิทยายน	ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
65.	วัดอรุณญิกาวาส	ตำบลนบปริง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
66.	วัดชนาธิการาม	ตำบลนบปริง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
67.	เมืองพังงา	ตำบลนบปริง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
68.	บ้านกลาง	ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
69.	บ้านบางเตย	ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
70.	เกาะเคียม	ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
71.	บ้านปากอ	ตำบลปากอ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
72.	วัดสองแพรก	ตำบลสองแพรก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
73.	เกาะหมากน้อย	ตำบลเกาะปันหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
74.	คลองเคียนรัฐราษฎร์รังสรรค์	ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา	
75.	สตรีพังงา	ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา	
76.	บ้านทุ่งรัก	ตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
77.	คุระบุรี	ตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
78.	บ้านเตรียม	ตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
79.	บ้านสวนใหม่	ตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
80.	บ้านกลางประชาสรรค์	ตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
81.	คุระบุรีพิทยาคม	ตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
82.	บ้านหินลาด	ตำบลคุระ อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
83.	บ้านบางดิบ	ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
84.	บ้านครูด	ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	
85.	บ้านบางครั้ง	ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา	

การเผยแพร่ผลงาน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	ที่อยู่	หมายเหตุ
86.	กระบือวิทยา	ตำบลน้ำจืด อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง	
87.	กะเปอร์วิทยา	ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	
88.	ปากจั่นวิทยา	ตำบลปากจั่น อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง	
89.	พิชัยรัตนาคาร	ตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง	
90.	ละอุ่นวิทยาคาร	ตำบลบางแก้ว อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง	
91.	สตรีระนอง	ตำบลเขานิเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง	
92.	สุขสำราญราษฎร์รังสรรค์	ตำบลกำพวน อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง	
93.	กระบือ	ตำบลน้ำจืด อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง	
94.	ชนม์พัฒนา	ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	
95.	ชาติเฉลิม	ตำบลเขานิเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง	
96.	ทับไชยาพัฒนา	ตำบลบางแก้ว อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง	
97.	ทับหลีสุริยวงศ์	ตำบลมะมู อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง	
98.	ทุ่งตาพลวิทยา	ตำบลบางแก้ว อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง	
99.	ไทยรัฐวิทยา 67 (บ้านนาพรุ)	ตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง	
100.	บ้านกำพวน	ตำบลกำพวน อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง	
101.	บ้านขจัดภัย	ตำบลราชกรูด อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง	
102.	บ้านเขานางหงส์	ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง	
103.	บ้านเขาฝาชี	ตำบลบางแก้ว อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง	
104.	บ้านคลองของ	ตำบลราชกรูด อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง	
105.	บ้านคลองเงิน	ตำบลปากจั่น อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง	
106.	บ้านควนไทรงาม	ตำบลนาคา อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง	
107.	บ้านชาคลี	ตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	
108.	บ้านเขี้ยวเหลียง	ตำบลเขี้ยวเหลียง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	
109.	บ้านดอนกลาง	ตำบลน้ำจืด อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง	
110.	บ้านทุ่งหวาง	ตำบลหวาง อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง	

การเผยแพร่ผลงาน ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผ่านเว็บไซต์

[illegible]

ภาคผนวก ฐ
ประวัติผู้ประเมินโครงการ

ประวัติผู้ประเมินโครงการ

ชื่อ - สกุล : นายพงศ์ธร จันพลโท

วัน เดือน ปีเกิด : 12 มีนาคม 2505

ที่อยู่ปัจจุบัน : 56/262 หมู่ 2 ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

การศึกษา : ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การรับราชการ : พ.ศ. 2526 ตำแหน่ง ครู 2 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ จ.ศรีสะเกษ
 พ.ศ. 2530 ตำแหน่ง อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านจันทร์หอม - ตาเสก จ.ศรีสะเกษ
 พ.ศ. 2541 ตำแหน่ง อาจารย์ 2 โรงเรียนบ้านคลองบอน จ.พังงา
 พ.ศ. 2547 ตำแหน่ง ครู โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 2 จ.พังงา
 พ.ศ. 2549 ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 2 จ.พังงา
 พ.ศ. 2550 ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดลัฏฐิวนาราม จ.ภูเก็ต
 พ.ศ. 2558 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 โรงเรียนวัดสุวรรณคีรีวงก์ จ.ภูเก็ต
 พ.ศ. 2561 ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวิชิตสงคราม
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต